

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
UNIVERSITY OF PIRAEUS

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ**

**ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΔΙΚΑΙΟ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**

MASTER IN LAW AND ECONOMICS

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία και ο ρόλος της στο πλαίσιο
διευκόλυνσης της Επιχειρηματικότητας**

του

Σταύρου Παναγουλόπουλου

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα

Πειραιάς, Οκτώβριος 2017

Παράρτημα Β: Βεβαίωση Εκπόνησης Διπλωματικής Εργασίας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η διπλωματική εργασία για τη λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, του Πανεπιστημίου Πειραιώς, «Δίκαιο και Οικονομία» με τίτλο «Η Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία και ο ρόλος της στο πλαίσιο διευκόλυνσης της Επιχειρηματικότητας» έχει συγγραφεί από εμένα αποκλειστικά και στο σύνολό της. Δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού προγράμματος ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, ούτε είναι εργασία ή τμήμα εργασίας ακαδημαϊκού ή επαγγελματικού χαρακτήρα.

Δηλώνω επίσης υπεύθυνα ότι οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας, αναφέρονται στο σύνολό τους, κάνοντας πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου.

Υπογραφή Μεταπτυχιακού Φοιτητή.....

Ονοματεπώνυμο Σταύρος Παναγουλόπουλος

Ημερομηνία 30 Οκτωβρίου 2017

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία είναι αφιερωμένη στον πατέρα μου Ιωάννη Παναγολόπουλο και στην μητέρα μου Βασιλική Δάβαρη ως ελάχιστο αντιστάθμισμα για όσα μου έχουν προσφέρει μέχρι σήμερα.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Πρωτίστως επιθυμώ να ευχαριστήσω την Επιβλέπουσα Καθηγήτρια της Διπλωματικής μου Διατριβής Κυρία Αριστέα Σινανιώτη - Μαρούδη για την πολύτιμη καθοδήγηση και αμέριστη βοήθεια κατά την διάρκεια συγγραφής της παρούσας εργασίας. Επίσης θέλω να ευχαριστήσω το σύνολο των Καθηγητών και εισηγητών του Διατμηματικού Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Δίκαιο και Οικονομία», οι οποίοι συνέβαλαν τα μέγιστα στην περαιτέρω επιστημονική μου εξέλιξη.

Σταύρος Παναγουλόπουλος

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Σελίδες

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

2

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

2.1. Νομική προσωπικότητα και εμπορική ιδιότητα

5

2.2. Ικανότητα Δικαίου-Δικαιοπρακτική Ικανότητα

5

2.3. Πτωχευτική Ικανότητα

5

2.4. Ευθύνη εταιρείας-εταίρων

6

2.5. Δυνατότητα μονοπρόσωπης ΙΚΕ

9

2.6. Νομικό πρόσωπο με μηδενικό κεφάλαιο

9

2.7. Εταιρικά Μερίδια

10

2.8. Φορολογική μεταχείριση της ΙΚΕ

12

2.9. Επωνυμία της ΙΚΕ

13

2.10. Έδρα της ΙΚΕ

14

2.11. Διάρκεια

15

2.12. Εταιρική Διαφάνεια

15

2.13. Επίλυση Διαφορών

16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΙΚΕ

17

3.1. Το περιεχόμενο του καταστατικού

18

3.2. Προαιρετικό περιεχόμενο του καταστατικού της ΙΚΕ άρθρο 50 παράγραφος 2 Ν 4072/2012

19

3.3. Διαδικασία Σύστασης ΙΚΕ και εγγραφή στο ΓΕΜΗ

20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:ΚΗΡΥΞΗ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΙΚΕ	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5:Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ Η ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΜΟΡΦΗΣ	23
5.1.Η έννοια του υποκατάστατου διαχειριστή	24
5.2.Διαχειριστής ΙΚΕ φυσικό ή νομικό πρόσωπο	24
5.3. Νόμιμη και Καταστατική διαχείριση	26
5.4.Διαχειριστής ΙΚΕ διοριζόμενος από εταίρο	27
5.5.Ανάκληση διαχειριστή	28
5.6.Η έλλειψη διαχειριστή	29
5.7.Οι αρμοδιότητες του Διαχειριστή	29
5.8.Η ευθύνη του διαχειριστή	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6:ΤΟ ΣΩΜΑ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	33
6.1.Λήψη των αποφάσεων και σύγκληση της συνέλευσης	34
6.2.Οι ελαττωματικές αποφάσεις των εταίρων	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΟΙ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΜΕΡΙΔΙΩΝ	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8:ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΙΚΕ	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9:ΟΙ ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10:ΙΔΡΥΣΗ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΙΚΕ	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΕΔΡΑΣ ΤΗΣ ΙΚΕ	45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12:ΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΤΗΣ ΙΚΕ	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13:ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΙΚΕ ΣΕ ΑΛΛΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14:ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΑΛΛΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΕ ΙΚΕ	50
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15:ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΙΚΕ	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16:ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	54
16.1.Πλεονεκτήματα της ΙΚΕ	54
16.2.Μειονεκτήματα της ΙΚΕ	57
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17:ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΙΚΕ ΜΕ ΤΙΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ	59
17.1.Συγκριτική ανάλυση της ΙΚΕ με την ΕΠΕ	59
17.2.Συγκριτική ανάλυση της ΙΚΕ με την ΟΕ	62
17.3.Συγκριτική ανάλυση της ΙΚΕ με την ΕΕ	68
17.4.Συγκριτική ανάλυση της ΙΚΕ με την Αστική εταιρεία	70
17.5. Συγκριτική ανάλυση της ΙΚΕ με την ΑΕ	72
17.5.1.Οι Ανώνυμες Εταιρείες με μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο και η Εταιρική Διακυβέρνηση	82
17.6.Συγκριτική ανάλυση της ΙΚΕ με την ατομική επιχείρηση	84
17.7.Συγκριτική ανάλυση της ΙΚΕ με την Κοινοπραξία	86
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18:Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΕΝ ΜΕΣΩ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ	87
18.1.Ιστορική αναδρομή-Πως η χώρα έφτασε στα μνημόνια	87

18.2.Η μορφή της Ελληνικής Επιχείρησης και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι Ελληνικές επιχειρήσεις	92
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19:ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ Η ΙΚΕ	98
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	107

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Γράφημα 1: ρυθμός μεγέθυνσης ΑΕΠ από το 1996 έως το 2007

Γράφημα 2: ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών από το 1996 έως το 2009

Γράφημα 3: Δημοσιονομικό και πρωτογενές ισοζύγιο από το 1996 έως το 2009

Γράφημα 4: Δημόσιο Χρέος 1995-2009

Γράφημα 5: Το ιδιωτικό χρέος από το 1995 έως το 2009

Γράφημα 6: κλείσιμο επιχειρήσεων για το χρονικό διάστημα Ιανουάριος- 17 Οκτωβρίου 2017

Γράφημα 7 : Νέες διακοπές και διαγραφές 2017

Γράφημα 8 : Ανοίγματα κλεισίματα εταιρειών 2017

Γράφημα 9: Η καμπύλη Laffer

Γράφημα 10: Μορφές νέων εταιρειών 2017

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΙΚΕ	Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία
ΑΕ	Ανώνυμη εταιρεία
ΕΠΕ	Εταιρεία περιορισμένης ευθύνης
ΕΕ	Ετερόρρυθμη εταιρεία
ΟΕ	Ομόρρυθμη εταιρεία
ΚπολΔ	Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας
ΑΚ	Αστικός Κώδικας
ΠτΚ	Πτωχευτικός Κώδικας
ΓΕΜΗ	Γενικό Εμπορικό Μητρώο
ΕΚ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΣΛΕΕ	Συνθήκη για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΔΕΠ	Διδακτικό Ερευνητικό προσωπικό
ΥΜΣ	Υπηρεσία μια Στάσης
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΔΣ	Διοικητικό Συμβούλιο
ΕΣΕΔ	Ελληνικό Συμβούλιο Εταιρικής Διακυβέρνησης
ΕΧΑΕ	Ελληνικό Χρηματιστήριο Ανώνυμη Εταιρεία

ΣΕΒ	Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών
ΑΕΠ	Εθνικό Ακαθάριστο προϊόν
ΟΝΕ	Οικονομική Νομισματική Ένωση
ΙΜΕΓΣΒΕΕ	Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος
ΟΑΕΕ	Οργανισμός Ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών
ΕΦΚΑ	Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
ΕΤΕΑΝ	Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η ενδελεχής εξέταση και παρουσίαση της νέας εταιρικής μορφής της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας, η οποία εισήχθη στο Ελληνικό Δίκαιο με τον Νόμο 4072/2012 και πώς η νέα εταιρική μορφή μπορεί μέσω των χαρακτηριστικών της, να τονώσει την επιχειρηματικότητα στην χώρα μας, που μαστιγίζεται από την Οικονομική κρίση. Η παρούσα διπλωματική εργασία παρουσιάζει την νέα εταιρική μορφή και αναλύονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της. Στην συνέχεια προβαίνω στην συγκριτική ανάλυση της Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας με τις άλλες εταιρικές μορφές. Εξετάζω την οικονομική πορεία της χώρας από την δεκαετία του 1990 και πώς οδηγήθηκε στην εποχή των μνημονίων. Αναφέρω στρατηγικά πλεονεκτήματα των ελληνικών επιχειρήσεων και προτείνω ρυθμίσεις που θα συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη και την σταδιακή έξοδο της χώρας από την κρίση και ολοκληρώνω την ανάλυση μου εν είδει συμπεράσματος με πρωτοβουλίες που πρέπει να ληφθούν για την έξοδο από την κρίση και πώς η Ιδιωτικής Κεφαλαιουχική Εταιρεία μπορεί να συμβάλει στην τόνωση της επιχειρηματικότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Η επιχείρηση, υπό τους διάφορους εταιρικούς τύπους που ο νόμος μπορεί να θεσπίσει συνιστά την σημαντικότερη μορφή οργάνωσης των παραγωγικών οικονομικών μονάδων. Στην ελληνική θεωρία και έννομη τάξη γίνεται βασική διάκριση των εταιρειών σε εταιρείες εν ευρεία έννοια και εταιρείες εν στενή έννοια. Η εταιρεία, με την ευρεία έννοια του όρου, χαρακτηρίζεται η ένωση προσώπων ιδιωτικού δικαίου, η οποία ιδρύεται με δικαιοπραξία για την επιδίωξη κοινού σκοπού. Βασικά στοιχεία της είναι ότι απαιτείται για την ίδρυση της δικαιοπραξία όπου συμπράττουν τουλάχιστον δύο πρόσωπα και επιδιώκεται κοινός σκοπός, ο οποίος πραγματώνεται με την από κοινού συμβολή των μελών της ένωσης. Η εταιρεία με την στενή έννοια του όρου είναι η σύμβαση μεταξύ δύο ή περισσότερων προσώπων, με την οποία αναλαμβάνουν αμοιβαία υποχρέωση να επιδιώξουν με κοινές εισφορές κοινό σκοπό, ιδίως οικονομικό¹, αποτελεί διάδοχο της ρωμαϊκής «societas» και σε αυτήν την μορφή περιλαμβάνεται η αστική εταιρεία του άρθρου 741 ΑΚ, η οποία ως κύριο χαρακτηριστικό έχει ότι οι εταίροι δεν επιδιώκουν εμπορικό σκοπό, καθώς και οι οκτώ εταιρείες του εμπορικού δικαίου. Αυτές είναι η ομόρρυθμη εταιρεία, η ετερόρρυθμη εταιρεία, απλή και κατά μετοχές, η αφανής εταιρεία, η ανώνυμη εταιρεία, η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, ο συνεταιρισμός και η συμπλοιοκτησία.

Ο Νόμος 4072/2012 (ΦΕΚ Α' 86/11.4.2012), όπως τροποποιήθηκε με τον Νόμο 4155/2013 (ΦΕΚ Α' 120/29.5.2013) εισήγαγε στην ελληνική έννομη τάξη μία νέα εταιρική μορφή, χωρίς να θίγονται οι υπόλοιπες εταιρικές μορφές. Ονομάστηκε «Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία» και ο χαρακτηρισμός της ως κεφαλαιουχικής οφείλεται στο ότι η ΙΚΕ έχει θωρακιστεί με τους βασικούς μηχανισμούς κεφαλαιακής προστασίας. Με την εισαγωγή της νέας εταιρικής μορφής καλύφθηκε η ανάγκη της μικρομεσαίας επιχείρησης η οποία πρέπει να διέπεται από ένα ευέλικτο νομικό πλαίσιο με ταυτόχρονο περιορισμό της ευθύνης χωρίς βέβαια να αποκλείεται η υιοθέτηση της νέας εταιρικής μορφής και από μεγαλύτερες επιχειρήσεις. Το βασικό ζητούμενο ήταν η απλότητα και η ταχύτητα στην σύσταση που δικαιολογεί την μικρότερη έκταση και την πιο απλή δομή του νόμου.

Η μορφή της συντριπτικής πλειονότητας των ελληνικών επιχειρήσεων δημιούργησε την ανάγκη ανανέωσης του ζητήματος εταιρικής στέγης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων καθώς η ΕΠΕ δεν είναι πλέον σε θέση να καλύψει τις διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες του σύγχρονου εταιρικού περιβάλλοντος. Ο Νόμος 3190/1955 για την εταιρεία περιορισμένης ευθύνης θεωρείται δυσκίνητος, αφού μεταξύ άλλων απαιτείται πολλαπλή συμβολαιογραφική

¹ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 6

παρέμβαση με δημοσιεύσεις στην εφημερίδα της κυβέρνησης, διπλή πλειοψηφία προσώπων και κεφαλαίων που απαιτείται για την λήψη των εταιρικών αποφάσεων και άλλες ρυθμίσεις που δεν συνάδουν την απλότητα και την ταχύτητα που πρέπει να διέπει την λειτουργία μιας μικρομεσαίας επιχείρησης. Αυτός είναι και ο λόγος που πριν τον Νόμο 4072/2012 παρουσιάστηκε το δίλλημα για το αν θα έπρεπε να εισαχθεί μια νέα εταιρική μορφή ή να υπάρξει μια εκ βάθρων ανακαίνιση του Νόμου 3190/1955 για την ΕΠΕ. Τελικώς επιλέχθηκε η νέα εταιρική μορφή, αν και υπήρχε και αντίθετη άποψη², καθώς η εκ βάθρων τροποποίηση του νόμου της ΕΠΕ, θα δημιουργούσε μεγαλύτερες αγκυλώσεις, καθώς θα επηρέαζε τις υπάρχουσες ΕΠΕ στην χώρα.

Στην Ελλάδα της οικονομικής κρίσης είναι απαραίτητη η ύπαρξη μιας εταιρικής μορφής που να συνδυάζει ορισμένα παραδοσιακά χαρακτηριστικά των προσωπικών εταιρειών όπως την ευελιξία, την ανυπαρξία κεφαλαίου, την ευελιξία της προσωπικής εισφοράς αλλά και την ευθύνη των εταίρων απέναντι στους δανειστές καθώς και χαρακτηριστικά των κεφαλαιουχικών εταιρειών όπως την έλλειψη ευθύνης, την ελεύθερη μεταβίβαση των εταιρικών μεριδίων, την πλειοψηφική αρχή και άλλα. Επίσης η οικονομική κρίση επιβάλλει ένα εταιρικό όχημα που να αξιοποιεί όχι μόνο τα κεφάλαια τα οποία είναι περιορισμένα αλλά και την προσωπική εργασία των εταίρων ή την δυνατότητα ανάληψης κάποιας εγγυητικής ευθύνης.³

Η ΙΚΕ είναι προϊόν ελληνικού σχεδιασμού και έχει κύριο στόχο να καλύψει τις ανάγκες των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε μια σκληρά δοκιμαζόμενη από την κρίση χώρα. Ο νέος εταιρικός τύπος εισήγαγε καινοτομίες πρωτόγνωρες ακόμη και για τα διεθνή δεδομένα.⁴ Στον Ευρωπαϊκό χώρο έχουν εισαχθεί εταιρείες με συμβολικό κεφάλαιο ενός ευρώ όπως στην Γερμανία και στην Γαλλία ενώ στην Αγγλία υπάρχουν οι «private companies» στις οποίες δεν απαιτείται κεφάλαιο. Στον Ευρωπαϊκό χώρο υπάρχει επίσης και η τάση ανάπτυξης της ευρωπαϊκής ιδιωτικής εταιρείας για την μικρομεσαία επιχείρηση («Societas Privata Europaea»)⁵

Η ΙΚΕ δεν εμπίπτει στις εταιρικές οδηγίες της Ε.Ε που αφορούν την ΕΠΕ κάτι που επιβεβαιώνει για ακόμα μια φορά ότι πρόκειται για μια νέα εταιρική μορφή. Ωστόσο για να

² Βλ. για το ζήτημα Παπαδημόπουλο, Πρόταση για μια μεταρρύθμιση του δικαίου της επε, ΔΕΕ 2008,782, Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015,σελ. 5.

³ Ε.Περάκης, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία Η νέα εταιρική μορφή, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 2.

⁴ Βλ. Σωτηρόπουλο, ΕπισκΕΔ 2012,1

⁵Βλ. Σινανιώτη - Μαρούδη, Η Ευρωπαϊκή Ιδιωτική Εταιρεία (Societas Privata Europaea):Δικαιοπολιτική και Νομοθετική Προσέγγιση, ΝοΒ 2011, 1465επ. και Τιμ. Τόμο Ν. Ρόκα, 2012, σελ. 903 επ.

μην δημιουργηθεί ζήτημα παράκαμψης των κοινοτικών οδηγιών, τηρήθηκαν στον μέγιστο δυνατό βαθμό προαιρετικές ρυθμίσεις που αφορούν την ΕΠΕ, όπως η 12^η οδηγία για την μονοπρόσωπη εταιρεία.

Η νέα εταιρική μορφή έγινε διαθέσιμη στους ενδιαφερόμενους την 12.6.2012 (άρθρο 120 παράγραφος 2 Νόμου 4072/2012) και η πρώτη ΙΚΕ συστάθηκε την 21.6.2012⁶.

Οι πρώτες αλλαγές του Νόμου 4072/2012 συντελέστηκαν με τον Νόμο 4155/2013. Η πιο σημαντική τροποποίηση υπήρξε η απόλυση της υποχρεωτικής εισφοράς ενός ευρώ ως κεφαλαίου κάτι που σημαίνει πως η ΙΚΕ μετά την τροποποίηση αυτή είτε εξ αρχής είτε στην συνέχεια δύναται να μην έχει κεφαλαιακές εισφορές άρα να έχει μηδενικό κεφάλαιο και οι εταίροι να περιορίζονται σε εξωκεφαλαικές και εγγυητικές εισφορές. Άλλες τροποποιήσεις του παραπάνω νόμου έχουν να κάνουν με θέματα μετατροπής άλλων εταιρειών σε ΙΚΕ και ΙΚΕ σε άλλες μορφές.

Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία

Σας βοηθάμε να εκμεταλλευτείτε
όλα τα πλεονεκτήματα που
προσφέρει η νέα εταιρική μορφή.

⁶ Η πρώτη ΙΚΕ συστάθηκε την 21.6.2012 Βλ. Καθημερινή της 22.6.2012

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

2.1. Ικανότητα Δικαίου-Δικαιοπρακτική Ικανότητα

Η ΙΚΕ ως νομικό πρόσωπο έχει ικανότητα Δικαίου που εκτείνεται σε όλες τις έννομες σχέσεις που είναι συμβατές με την ιδιότητα της ως νομικό πρόσωπο⁷. Επομένως έχει δικαίωμα να προστατεύσει τη δική της προσωπικότητα έναντι προσβολών τρίτων⁸. Το δικαίωμα της προσωπικότητας καλύπτει τις εκφάνσεις που είναι συμβατές με το νομικό πρόσωπο όπως την έκφανση της πίστης, της υπόληψης, του επαγγέλματος, του μέλλοντος και λοιπών άλλων αγαθών που αναγνωρίζονται σε ένα νομικό πρόσωπο. Η ΙΚΕ μπορεί αυτοτελώς να παρίσταται στο δικαστήριο ως νομικό πρόσωπο έχει δηλαδή την ικανότητα διαδίκου⁹ (άρθρο 62 παρ. 1 ΚΠολΔ). Ακόμα έχει την δυνατότητα όπως και η ΕΠΕ να είναι προστηθέντες κατ' άρθρο 922 ΑΚ.¹⁰

2.2. Νομική προσωπικότητα και εμπορική ιδιότητα

Η ΙΚΕ έχει νομική προσωπικότητα¹¹ και είναι εμπορική ακόμη και αν ο σκοπός της δεν είναι εμπορική επιχείρηση, είναι δηλαδή εμπορική κατά το τυπικό σύστημα¹². Ο Νόμος στο σημείο αυτό υιοθετεί την διάταξη του άρθρου 3 παράγραφος 2 του Νόμου 3190/1955 της ΕΠΕ όπου η ΙΚΕ δεν επιτρέπεται να ασκεί επιχείρηση για την οποία έχει οριστεί από τον νόμο αποκλειστικά άλλη εταιρική μορφή¹³. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της απαγόρευσης αυτής αποτελούν οι δικηγορικές, τραπεζικές, ασφαλιστικές, αθλητικές και άλλες εταιρείες.

2.3. Πτωχευτική Ικανότητα

Η ΙΚΕ είναι εμπορική εταιρεία κατά το τυπικό σύστημα¹⁴ και έχει πάντοτε πτωχευτική ικανότητα σύμφωνα με τον Πτωχευτικό κώδικα (άρθρο 2 παράγραφος 1 Ν 3588/2007) στον οποίο αναφέρεται ότι βασική προϋπόθεση της πτώχευσης είναι η εμπορική ιδιότητα. Επίσης ως έχουσα πτωχευτική ικανότητα μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο της προπτωχευτικής

⁷ Περάκης Ευάγγελος, Πτωχευτικό Δίκαιο, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2010, σελ. 64 επ.

⁸ Γεωργιάδης Α.- Σταθόπουλος Μ, Αστικός Κώδιξ, Γενικά Αρχαί, Τόμος Ι, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 1978, σελ. 103 αρ.14

⁹ Βαρθακοκοίλης Β., Κώδικας πολιτικής Δικονομίας, ερμηνευτική-Νομολογιακή Ανάλυση(κατ' άρθρο) Τόμος Α, Αθήνα 1996, άρθρο 62 σελ. 340

¹⁰ Σταθόπουλος Μ. εις Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, Αστικός Κώδιξ, Κατ' άρθρο ερμηνεία, Τόμος ΙV, Ειδικό Ενοχικό, Εκδόσεις Αφοί Π. Σάκκουλα, Αθήνα 1982, αρθρο 922, σελ. 747

¹¹ Άρθρο 43παρ. 1 του Ν 4072/2012.

¹² Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 8

¹³ Άρθρο 43παρ. 1 του Ν 4072/2012.

¹⁴ Περάκης Ευάγγελος, Πτωχευτικό Δίκαιο, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2010, σελ. 64 επ.

διαδικασίας εξυγίανσης του άρθρου 99 παράγραφος 1 του Ν 3588/2007¹⁵, το οποίο παραπέμπει στο άρθρο 2 του ίδιου νόμου.

2.4. Ευθύνη εταιρείας-εταίρων

Η ΙΚΕ ως νομικό πρόσωπο ευθύνεται κατ' αρχήν μόνο αυτή για τις εταιρικές υποχρεώσεις και τα εταιρικά χρέη που έχει αναλάβει η ίδια δια των οργάνων της έναντι των δανειστών κατά την επιχειρηματική δραστηριότητα¹⁶. Η εταιρεία ευθύνεται με την εταιρική της περιουσία στην οποία περιλαμβάνεται κάθε περιουσιακό στοιχείο με οποιοδήποτε τρόπο και αν αυτό έχει αποκτηθεί και η οποία είναι αυτοτελής, αυθύπαρκτη και ανεξάρτητη από την περιουσία των εταίρων¹⁷. Εμφανίζεται στην νέα εταιρική μορφή η αρχή της περιουσιακής αυτοτέλειας του νομικού προσώπου, η οποία αποτελεί έκφανση της ύπαρξης νομικής προσωπικότητας της ΙΚΕ. Η ευθύνη της εταιρείας αρχίζει από την κτήση της νομικής προσωπικότητας που επέρχεται με την καταχώρηση της στο ΓΕΜΗ¹⁸ και παύει με την παύση της ύπαρξης νομικής προσωπικότητας, που επέρχεται με την περάτωση του σταδίου της εκκαθάρισης. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι το νομικό πρόσωπο της ΙΚΕ κατ' εξαίρεση ευθύνεται για πράξεις που έγιναν πριν από την κτήση της νομικής προσωπικότητας από τους ιδρυτές-εταίρους της ΙΚΕ εφόσον αυτοί συναλλάχθηκαν με τρίτους στο όνομα της ΙΚΕ πριν από την σύσταση αυτής και εφόσον εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών μηνών από την σύσταση της εταιρείας ο διαχειριστής της ανέλαβε με πράξη του τις υποχρεώσεις που προέκυψαν από τις ενέργειες των ιδρυτών.¹⁹

Η αυτοτέλεια του νομικού προσώπου «κάμπτεται» στην περίπτωση που οι εταίροι έχουν αναλάβει εγγυητικές εισφορές μέσω των οποίων ο εταίρος αναλαμβάνει ευθύνη για τα εταιρικά χρέη μέχρι ορισμένου ποσού²⁰. Εγγυητικές εισφορές είναι αυτές που συνίστανται στην ανάληψη ευθύνης έναντι τρίτων για χρέη της εταιρείας μέχρι το ποσό που ορίζει το καταστατικό. Ο εταίρος που παρέχει εγγυητική εισφορά θεωρείται ότι δηλώνει υπεύθυνα πως είναι σε θέση να προβεί στις καταβολές των χρεών της εταιρείας κατά πάντα χρόνο μέχρι το ποσό που ορίζει το καταστατικό.²¹ Στον νόμο δεν προβλέπεται σύστημα ευθύνης για μη χρηματικές οφειλές. Η ευθύνη του εταίρου καλύπτει οποιοδήποτε χρέος της εταιρείας με τόκους και άλλες επιβαρύνσεις. Η ευθύνη είναι άμεση και πρωτογενής απέναντι στους

¹⁵ Όπως συμπληρώθηκε με το αρ. 234 παρ. 1 του Ν 4072/2012, αντικαταστάθηκε με το αρ. 2 υποπαρ. Γ.3 παρ. 7 Ν 4336/2015 και εφαρμόζεται σύμφωνα με το αρ. 2 υποπαρ. Γ.3 παρ.23 Ν4336/2015 σε συνδυασμό με το αρ. 4 Ν 4336/2015.

¹⁶ Άρθρο 43 παρ. 2 του Ν 4072/2012.

¹⁷ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 525

¹⁸ Άρθρο 15 παρ. 1 περιπτ. α' Ν 3419/2005

¹⁹ Άρθρο 54 του Ν 4072/2012.

²⁰ Άρθρο 43 παράγραφος 2 και 79 του Ν 4072/2012.

²¹ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 155

δανειστές, οι οποίοι μπορούν να ασκήσουν αγωγή ευθέως κατά του εταίρου αφού πρόκειται για ευθύνη πρωτοφειλέτη και όχι εγγυητή. Ο εταίρος-εναγόμενος έχει κατά του εταιρικού δανειστή τις προσωπικές ενστάσεις καθώς και τις ενστάσεις της εταιρείας κατά του δανειστή.²²Περισσότεροι εταίροι με εγγυητική ευθύνη ευθύνονται εις ολόκληρο και πάντοτε περιορισμένα ακόμη και στην περίπτωση που δεν ανέλαβαν την εγγυητική εισφορά από κοινού. Η εξόφληση των υποχρεώσεων της εταιρείας προς τρίτους που έχει αναλάβει ο εταίρος μέχρι του ποσού της εγγυητικής εισφοράς έχει ως αποτέλεσμα την πλήρη απομείωση του ποσού της ευθύνης του, όμως ως εταίρος θα εξακολουθεί να φέρει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που συνδέονται με την εταιρική του ιδιότητα²³.

Εκτός από τις εγγυητικές εισφορές, οι εταίροι μπορούν να εισφέρουν στην εταιρεία κεφαλαιακές εισφορές και εξωκεφαλαιακές εισφορές. Στην πρώτη περίπτωση η ευθύνη των εταίρων θα υφίσταται κατ' αρχήν μέχρι του ποσού της εισφοράς τους, αφού σε μια κεφαλαιακή εταιρεία όπως η ΙΚΕ είναι περιορισμένος ο χαρακτήρας της ευθύνης του εταίρου. Στην δεύτερη περίπτωση κατά την οποία οι εταίροι έχουν αναλάβει την υποχρέωση παροχής εργασίας ή υπηρεσιών ή εκτέλεσης έργου, εξακολουθεί να ισχύει η περιορισμένη ευθύνη σε αυτήν την υπηρεσία ή εργασία ή έργο.²⁴ Τα παραπάνω προκύπτουν και από το άρθρο 43 παράγραφος 2 του Ν 4072/2012.

Σύμφωνα με το άρθρο 81 του Ν 4072/2012 απαγορεύεται η επιστροφή των εισφορών. Μόνο για τις κεφαλαιακές εισφορές είναι επιτρεπτή η επιστροφή τους με την διαδικασία μείωσης κεφαλαίου. Εξάλλου η επιστροφή της εξωκεφαλαιακής ή της εγγυητικής εισφοράς δύσκολα νοείται αφού δεν είναι δυνατή η επιστροφή για παράδειγμα της παρασχεθείσας εργασίας. Βέβαια το νόημα της διάταξης αφορά τις έμμεσες πράξεις όπως η παροχή αμοιβής του παρέχοντος εργασία λόγω εξωκεφαλαιακής εισφοράς και η έμμεση επιστροφή από την εταιρεία των καταβληθέντων λόγω εγγυητικής εισφοράς²⁵.

Σημειωτέον δε είναι ότι οι εταίροι που έχουν αναλάβει εξωκεφαλαιακές ή εγγυητικές εισφορές δύνανται να εξαγοράσουν τις υποχρεώσεις που τους αντιστοιχούν, οπότε τα αντίστοιχα μερίδια τους μετατρέπονται σε μερίδια κεφαλαιακής εισφοράς²⁶. Η διαδικασία πραγματοποιείται υπό την μορφή της αύξησης κεφαλαίου όπου ο εταίρος καταβάλλει για την εξωκεφαλαιακή εισφορά ποσό ίσο με την αξία της εισφοράς του και για την εγγυητική

²² Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 158

²³ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 159

²⁴ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 528

²⁵Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 71

²⁶ Άρθρο 82 παρ. 1 του Ν 4072/2012.

εισφορά ολόκληρο το ποσό που ευθύνεται βάσει του καταστατικού της εταιρείας. Λεκτέον δε είναι ότι αν ο εταίρος έχει ήδη εναχθεί από δανειστή της εταιρείας αναφορικά με την καταβολή εταιρικού χρέους, απόλλυται το δικαίωμα εξαγοράς των υποχρεώσεων από εγγυητική εισφορά²⁷.

Η αποτίμηση των εξωκεφαλαιικών και εγγυητικών εισφορών καταχωρίζεται σε ιδίους λογαριασμούς της ΙΚΕ κατά το καταστατικό²⁸. Ο τρόπος λογιστικής παρακολούθησης και παρουσίασης των εξωκεφαλαιικών και εγγυητικών εισφορών καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας²⁹ και για την λογιστική τους παρακολούθηση ισχύουν οι αντίστοιχες διατάξεις του Γενικού Ελληνικού Λογιστικού Σχεδίου³⁰

Ευθύνη του εταίρου της ΙΚΕ γεννάται όταν παραχωρήσει προσωπική εγγύηση προς τις τράπεζες με σκοπό την χρηματοδότηση του νομικού προσώπου. Οι τράπεζες κατά πάγια πρακτική ζητούν να εγγυηθεί προσωπικώς κάποιος εταίρος ακόμα και στις περιπτώσεις που πολλοί εταίροι έχουν αναλάβει εγγυητικές εισφορές.

Ακόμα μπορεί να γεννηθεί και ποινική ευθύνη των εταίρων όταν ο εταίρος ή διαχειριστής ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας: α) εν γνώσει του κάνει ψευδείς δηλώσεις που αφορούν την καταβολή του εταιρικού κεφαλαίου. β) εκ προθέσεως παραλείπει τη σύνταξη των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων πέραν της προθεσμίας της παραγράφου 1 του άρθρου 98. γ) εν γνώσει συνέταξε ετήσιες οικονομικές καταστάσεις κατά παράβαση των διατάξεων του νόμου ή του καταστατικού. δ) προβαίνει σε διανομή κερδών που δεν προκύπτουν από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις ή προκύπτουν από ψευδείς ή παράνομες καταστάσεις. ε) παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου 47, της παραγράφου 1 του άρθρου 66 και της παραγράφου 7 του άρθρου 79. στ) παραλείπει να αναπροσαρμόσει (αυξήσει ή μειώσει) το κεφάλαιο στις περιπτώσεις που ορίζονται στα άρθρα 77 παρ. 4, 82 παρ. 1, 87, 90 παρ. 3, 92 παρ. 4 και 93 τελευταίο εδάφιο.³¹ Η συγκεκριμένη διάταξη ακολουθεί το πρότυπο του άρθρου 60 του Ν 3190/1955 σύμφωνα με το οποίο οι παραβάσεις του άρθρου 119 του Ν 4072/2012 τιμωρούνται κατ' άρθρο 458 ΠΚ.

²⁷ Άρθρο 82 παρ. 1 του Ν 4072/2012.

²⁸ Λεοντάρης Μιλτιάδης, Προσωπικές εταιρίες-ΕΠΕ-ΙΚΕ-Κοινοπραξίες, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2013, σελ. 585 επ.

²⁹ Άρθρο 80 του Ν 4072/2012.

³⁰ Λεοντάρης Μιλτιάδης, Προσωπικές εταιρίες-ΕΠΕ-ΙΚΕ-Κοινοπραξίες, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2013, σελ. 585 επ.

³¹ Άρθρο 119 του Ν 4072/2012.

Τέλος επειδή το νομικό πρόσωπο είναι ενταγμένο στο σύστημα του ΓΕΜΗ οι παραβάσεις των διατάξεων του ΓΕΜΗ θα έχουν ως αποτέλεσμα την επιβολή των ανάλογων προστίμων³²

2.5. Δυνατότητα μονοπρόσωπης ΙΚΕ

Το νομικό πρόσωπο έχει την δυνατότητα είτε εξαρχής είτε μεταγενέστερα (λόγω εξόδου ή αποκλεισμού κάποιου εταίρου ή μεταβίβασης εταιρικών μεριδίων κ.λπ.) να καταστεί μονοπρόσωπο³³. Η συγκεκριμένη διάταξη έλαβε υπόψη την «δωδεκάτη» Οδηγία 2009/102/ΕΚ της 16.9.2009 για τις ΕΠΕ με ένα μόνο εταίρο. Στην περίπτωση της ΙΚΕ με έναν μόνο εταίρο το όνομα του μοναδικού εταίρου υποβάλλεται σε δημοσιότητα στο ΓΕΜΗ³⁴. Για όσο χρόνο η εταιρεία είναι Μονοπρόσωπη στην επωνυμία της συμπεριλαμβάνονται υποχρεωτικά οι λέξεις «Μονοπρόσωπη Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία» ή «Μονοπρόσωπη ΙΚΕ». Αν η ΙΚΕ κατέστη η έπαυσε να είναι μονοπρόσωπη αν και η επωνυμία εντάσσεται στο ελάχιστο υποχρεωτικό περιεχόμενο του καταστατικού³⁵, δεν απαιτείται τροποποίηση του, αλλά αρκεί απλή καταχώρηση στο ΓΕΜΗ με μέριμνα του διαχειριστή. Ο μοναδικός εταίρος είναι αυτός που ασκεί την νόμιμη διαχείριση³⁶ και υπάγεται στην υποχρεωτική ασφάλιση³⁷. Ακόμα ο μοναδικός εταίρος μονοπρόσωπης ΙΚΕ μπορεί να είναι μοναδικός εταίρος και άλλης μονοπρόσωπης ΙΚΕ είτε μια μονοπρόσωπη ΙΚΕ να είναι μοναδικός εταίρος άλλης ΙΚΕ.³⁸

2.6. Νομικό πρόσωπο με μηδενικό κεφάλαιο

Στην αρχική εκδοχή της ΙΚΕ το κεφάλαιο της θα έπρεπε να έχει ύψος τουλάχιστον ενός ευρώ κάτι που τροποποιήθηκε με τον Ν 4155/2013 και πλέον το ποσό του κεφαλαίου καθορίζεται ελεύθερα από τους εταίρους και μπορεί να είναι μηδενικό.³⁹ Η επιλογή του νομοθέτη σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι η ΙΚΕ παύει να θεωρείται κεφαλαιουχική εταιρεία, αφού η νομοθετική πρόβλεψη περί δυνατότητας μηδενικού κεφαλαίου δεν επέφερε ποιοτική αλλά μόνον ποσοτική μεταβολή⁴⁰. Όταν η ΙΚΕ

³² Σπυριδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 531 και άρθρο 17 Ν 3419/2005

³³ Άρθρο 43 παρ. 4 του Ν 4072/2012.

³⁴ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 8

³⁵ Άρθρο 50 παρ. 1 εδ. β' του Ν 4072/2012.

³⁶ Άρθρο 56 εδ. α' του Ν 4072/2012.

³⁷ Άρθρο 116 παρ. 9 του Ν 4072/2012.

³⁸ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 9

³⁹ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 9

⁴⁰ Ε. Περάκης, Από 1 ευρώ στο 0: Σκέψεις για το μηδενικό κεφάλαιο της ΙΚΕ (Ν 4155/2013) εις ΔΕΕ 2013,746-747

έχει μηδενικό κεφάλαιο απλώς θα πρέπει να αναφέρεται στο καταστατικό, ώστε να πληρούται η τυπική προϋπόθεση του άρθρου 50 παράγραφος 1 στοιχείο στ' Ν 4072/2012.

2.7. Εταιρικά Μεριδία

Μονάδα μέτρησης της συμμετοχής κάθε εταίρου είναι το εταιρικό μερίδιο. Εταιρικό μερίδιο είναι το κατά το νόμο ή το καταστατικό ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής κάποιου στην ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία. Η συμμετοχή στην εταιρεία προϋποθέτει την απόκτηση με πρωτότυπο ή παράγωγο τρόπο ενός ή περισσότερων εταιρικών μεριδίων. Ο εταίρος μετέχει στην εταιρεία με μια εταιρική συμμετοχή που μπορεί να απαρτίζεται από ένα ή περισσότερα εταιρικά μερίδια τα οποία πάντοτε είναι ονομαστικά.⁴¹ Στο καταστατικό αναγράφονται υποχρεωτικά ο συνολικός αριθμός των εταιρικών μεριδίων, το είδος της εισφοράς που τα μερίδια εκπροσωπούν και η αξία τους. Κάθε μερίδιο αντιστοιχεί σε ένα μόνο είδος εισφοράς⁴². Τα εταιρικά μερίδια έχουν αξία τουλάχιστον ενός ευρώ και διέπονται από την αρχή της ισότητας, η οποία όμως δεν είναι αναγκαστικού δικαίου και δύναται με το αρχικό καταστατικό ή τροποποίηση του ήδη υπάρχοντος μετά από ομόφωνη απόφαση των εταίρων, να γίνει αύξηση των δικαιωμάτων υπέρ ορισμένων μεριδίων ή μείωση αυτών καθώς και επιβολή επιπλέον υποχρεώσεων υπέρ κάποιων μεριδίων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η δημιουργία προνομιούχων εταιρικών μεριδίων, τα οποία παρέχουν το δικαίωμα προνομιακής απόληψης κερδών ή του προϊόντος της εκκαθάρισης.⁴³ Τα εταιρικά μερίδια ακόμα μπορεί να αποτελούν αντικείμενο κοινωνίας, επικαρπίας ή ενεχύρου.⁴⁴ Άξιο αναφοράς είναι ότι ο νομοθέτης χρησιμοποιεί την έννοια της «μερίδας συμμετοχής» όπου αναφέρεται στο σύνολο των μεριδίων που έχει κάθε εταίρος κάτι που υιοθετήθηκε από την ΕΠΕ⁴⁵.

Τα εταιρικά μερίδια είναι μεταβιβαστά τόσο εν ζωή όσο και αιτία θανάτου⁴⁶, υπάρχουν όμως και ορισμένες εξαιρέσεις. Δεν επιτρέπεται η μεταβίβαση των μεριδίων που αντιστοιχούν σε εξωκεφαλαικές ή εγγυητικές εισφορές εκτός αν ο εταίρος εξαγοράσει τις σχετικές υποχρεώσεις σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 82. Αυτό συμβαίνει διότι η παροχή εργασίας στις εξωκεφαλαικές εισφορές ή η έκθεση σε ευθύνη στις εγγυητικές εισφορές, είναι στενά συνδεδεμένες με το πρόσωπο του εταίρου. Ακόμα η μεταβίβαση θα προσέκρουε στο αδιαίρετο της παροχής του εταίρου. Ακόμα μέσω του καταστατικού μπορούν να καταστούν τα μερίδια δεσμευμένα. Έτσι παρέχεται η δυνατότητα να ορίζονται

⁴¹ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(IKE) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 132

⁴² Άρθρο 76 παρ. 2 εδ. 2 του Ν 4072/2012.

⁴³ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(IKE) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 132

⁴⁴ Άρθρο 76 παρ. 4 του Ν 4072/2012.

⁴⁵ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(IKE)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 9

⁴⁶ Άρθρο 83 παρ. 1 του Ν 4072/2012

περιορισμοί όπως η έγκριση των λοιπών εταίρων ή προαπαιτούμενα όπως η αδυναμία μεταβίβασης μέχρι ο εταίρος να φθάσει σε κάποια συγκεκριμένη ηλικία. Επίσης μπορεί να δίδεται και η δυνατότητα προτίμησης των λοιπών εταίρων σε περίπτωση πρόθεσης μεταβίβασης⁴⁷ (right of first refusal).

Για την μεταβίβαση απαιτείται συστατικός τύπος. Έναντι της εταιρείας και των λοιπών εταίρων η μεταβίβαση παράγει όλα τα έννομα αποτελέσματα της από την έγγραφη γνωστοποίηση, η οποία υπογράφεται από τον μεταβιβάζοντα και τον αποκτώντα και μπορεί να ενσωματώνεται στο έγγραφο της ίδιας της μεταβίβασης. Η κοινοποίηση της γνωστοποίησης μπορεί να γίνει με τους συνήθεις τρόπους ακόμα και με την αποστολή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ο διαχειριστής έχει υποχρέωση να την καταχωρήσει στο βιβλίο εταίρων εφόσον έχουν τηρηθεί όλες οι προϋποθέσεις. Έναντι των τρίτων η μεταβίβαση παράγει αποτελέσματα από την καταχώρηση στο βιβλίο των εταίρων. Για λόγους διαφάνειας η μεταβίβαση θα πρέπει με ευθύνη του διαχειριστή να αναρτάται στην ηλεκτρονική σελίδα της εταιρείας⁴⁸. Αξίζει να σημειωθεί ότι είναι δυνατή και η υπόσχεση μεταβίβασης με προσύμφωνο ή η συμφωνία με την οποία παρέχεται σε κάποιον το δικαίωμα προαίρεσης να αγοράσει ή να πωλήσει μερίδια με μονομερή δήλωση του⁴⁹.

Σε περιπτώσεις κληρονομικής διαδοχής ο διαχειριστής καταχωρίζει την μεταβίβαση των μεριδίων στο βιβλίο των εταίρων με βάση προσαγόμενα από τους κληρονόμους έγγραφα⁵⁰. Στην εταιρεία παρέχεται το δικαίωμα μέσω καταστατικής ρήτρας, όχι μόνο να υποδείξει πρόσωπο το οποίο θα αγοράσει τα μερίδια του αποβιώσαντος αλλά και τα μερίδια αυτά να εξαγοράζονται κατά προτίμηση από τους επιζώντες εταίρους κατά τα ποσοστά συμμετοχής τους στην εταιρεία αλλά και διαφορετικά. Η υπόδειξη πρέπει να λάβει χώρα μέσα σε ένα μήνα από τότε που η εταιρεία έλαβε γνώση του θανάτου και να γνωστοποιείται στους κληρονόμους και τους λοιπούς εταίρους. Η εξαγορά γίνεται αντί πλήρους τιμήματος που προσδιορίζεται από το δικαστήριο εκτός αν τα μέρη συμφωνούν ή υπάρχει πρόβλεψη στο καταστατικό για την αποτίμηση.

Στην περίπτωση εξωκεφαλαιακών ή εγγυητικών εισφορών τα μερίδια θα μεταβούν κανονικά στον κληρονόμο μαζί με τις υποχρεώσεις των εισφορών αυτών⁵¹. Αν ο κληρονόμος μπορεί να παράσχει τις συγκεκριμένες εργασίες όπως πχ η παροχή λογιστικών υπηρεσιών από τον κληρονόμο που είναι και το αντικείμενο της εξωκεφαλαικής εισφοράς δεν υπάρχει κάποιο πρόβλημα. Ακόμα ο κληρονόμος μπορεί να έχει την δυνατότητα να αντιμετωπίσει την εγγυητική ευθύνη αφού μπορεί να είναι φερέγγυος. Αν ο κληρονόμος δεν είναι σε θέση να

⁴⁷ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 80

⁴⁸ Άρθρο 47 παρ.2 του Ν 4072/2012

⁴⁹ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 81

⁵⁰ Άρθρο 85 παρ.1 του Ν 4072/2012

⁵¹ Άρθρο 92 παρ.2 Ν 4072/2012

εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του είναι δυνατόν να ζητηθεί ο αποκλεισμός του⁵². Σε αυτήν την περίπτωση το καταστατικό μπορεί να προβλέπει αφενός την δυνατότητα εξαγοράς των μεριδίων⁵³ και αφετέρου αν δεν υπήρξε εξαγορά από την αρχή, ο καταστατικό μπορεί να προβλέψει ότι η εταιρεία έχει εκ των υστέρων το δικαίωμα να προκαλέσει με δήλωση της την έξοδο του εταίρου αν αυτός περιέλθει σε αδυναμία εκπλήρωσης της παροχής που αντιστοιχεί στην εισφορά⁵⁴.

Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί ότι όπως και στην ΕΠΕ έτσι και στην ΙΚΕ δεν είναι δυνατή η απόκτηση από την ΙΚΕ δικών της μεριδίων. Στην ΕΠΕ αυτό συνεπάγεται ακυρότητα της κτήσης ενώ στην ΙΚΕ συνεπάγεται αυτοδίκαιη ακύρωση των μεριδίων που οδηγεί στην μείωση του κεφαλαίου της.

Τα εταιρικά μερίδια είναι υπέγγυα στους ατομικούς δανειστές του εταίρου ακόμα και αν είναι δεσμευμένα και μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κατάσχεσης ενώ σε πτώχευση του εταίρου περιλαμβάνονται στην πτωχευτική περιουσία.

Η κατάσχεση γίνεται μετά από αίτηση που υποβάλλει ο δανειστής και την κοινοποιεί και στην εταιρεία⁵⁵. Την κατάσχεση διατάζει το Ειρηνοδικείο το οποίο οφείλει να τηρήσει την αρχή του αναγκαίου μέτρου της αναλογικότητας⁵⁶. Το δικαστήριο έχει την δυνατότητα να διατάξει την μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου σε εταίρους ή σε πρόσωπο που θα υποδείξει η εταιρεία.

Επίσης πρέπει να αναφερθεί ότι ο εταίρος εκ μόνου του λόγου ότι είναι εταίρος ΙΚΕ δεν έχει την εμπορική ιδιότητα και άρα την πτωχευτική ικανότητα. Αν εξ άλλων λόγων είναι έμπορος και πτωχεύσει τα εταιρικά μερίδια θα αποτελέσουν τμήμα της πτωχευτικής περιουσίας⁵⁷. Το πτωχευτικό δικαστήριο μετά από αίτημα της εταιρείας μπορεί να διατάξει την μεταβίβαση των μεριδίων σε πρόσωπο που υποδεικνύει η εταιρεία με την καταβολή στον σύνδικο του τιμήματος που θα προσδιοριστεί από το δικαστήριο.

2.8. Φορολογική μεταχείριση της ΙΚΕ

Η φορολογική μεταχείριση της ΙΚΕ είναι ίδια με εκείνη της ΕΠΕ⁵⁸. Ο φόρος που αναλογεί και στις δύο εταιρείες υπολογίζεται με συντελεστή 29% στο φορολογητέο εισόδημα τους. Επίσης στα κέρδη που διανέμουν και οι δύο εταιρικές μορφές στους δικαιούχους

⁵² Άρθρο 93 Ν 4072/2012

⁵³ Άρθρο 85 παρ. 2 Ν 4072/2012

⁵⁴ Άρθρο 92 παρ. 2 Ν 4072/2012

⁵⁵ 1022 ΚπολΔ επόμενα

⁵⁶ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 185

⁵⁷ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 84

⁵⁸ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 9

συντελείται παρακράτηση φόρου 15% και εφαρμόζεται προκαταβολή φόρου 100%⁵⁹. Στην υποχρεωτική ασφάλιση υπάγεται ο διαχειριστής της ΙΚΕ ενώ οι εταίροι της υπάγονται στην προαιρετική ασφάλιση, οι οποίοι δεν είναι ταυτόχρονα και διαχειριστές, εκτός αν πρόκειται για εταίρο μονοπρόσωπης ΙΚΕ⁶⁰.

2.9. Επωνυμία της ΙΚΕ

Η επωνυμία της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας σχηματίζεται είτε από το όνομα ενός ή περισσότερων εταίρων είτε από το αντικείμενο της επιχείρησης που ασκεί.⁶¹ Η επωνυμία της ΙΚΕ αναγράφεται υποχρεωτικά στο καταστατικό της⁶². Η νέα εταιρική μορφή διακρίνεται για την ευελιξία της κάτι που δεν θα μπορούσε να μην εφαρμόζεται και στην επωνυμία, η οποία είτε μπορεί να είναι αντικειμενική ή πραγματική, εφόσον σχηματίζεται από λέξεις προσδιοριστικές του κύριου ή περισσότερων αντικειμένων της εταιρικής επιχείρησης με τρόπο συνοπτικό και εύληπτο, είτε υποκειμενική ή προσωπική, αν σχηματίζεται από το ονοματεπώνυμο ενός ή περισσότερων εταίρων, είτε μικτή, είτε φανταστική σε αντίθεση με την ΕΠΕ στην οποία δεν επιτρέπεται κάτι τέτοιο, με τον όρο ότι επιτελεί τον σκοπό της εξατομίκευσης της εταιρείας και ότι τηρούνται οι γενικές διατάξεις της επωνυμίας των νομικών προσώπων⁶³. Ακόμα στο τέλος πρέπει να αναγράφεται η συντομογραφία «ΙΚΕ» ενώ δεν απαιτείται να αναγράφεται ολόκληρη η φράση «Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία». Αν πρόκειται για Μονοπρόσωπη ΙΚΕ θα πρέπει να αναγράφεται «Μονοπρόσωπη ΙΚΕ» ή «Μονοπρόσωπη Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία»⁶⁴. Αν η εταιρεία τεθεί σε εκκαθάριση διατηρεί την νομική προσωπικότητα και στην επωνυμία της προστίθεται η φράση «υπό εκκαθάριση». Ακόμα για την διευκόλυνση των συναλλαγών δίνεται η δυνατότητα στην ΙΚΕ να φέρει την επωνυμία εξ ολοκλήρου με λατινικούς χαρακτήρες ή σε οποιαδήποτε ξένη γλώσσα. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να υπάρχει στην επωνυμία μεταφρασμένη η συντομογραφία «ΙΚΕ» ή η φράση «Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία». Στην περίπτωση χρησιμοποίησης της Αγγλικής γλώσσας οι εταίροι θα χρησιμοποιήσουν υποχρεωτικά την συντομογραφία «P.C» ή την φράση «Private Company». Στην περίπτωση της μονοπρόσωπης ΙΚΕ χρησιμοποιούνται οι φράσεις «Single Member Private Company» ή «Single Member P.C». Πέραν των ανωτέρω εφαρμόζονται οι διατάξεις για την επωνυμία της ΕΠΕ.

⁵⁹ Η φορολογία για τις δηλώσεις του 2017, <http://foroline.gr/archives/8238>, <https://www.taxexperts.gr/oi-νεοι-φορολογικοι-συντελεστες>

⁶⁰ Άρθρο 116 του Ν 4072/2012, άρθρο 49 Ν. 4144/2013

⁶¹ Άρθρο 44 του Ν 4072/2012.

⁶² Άρθρο 50 του Ν 4072/2012.

⁶³ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 26

⁶⁴ Άρθρο 44 παρ. 4 του Ν 4072/2012.

2.10. Έδρα της ΙΚΕ

Η ΙΚΕ έχει ως έδρα τον δήμο που αναφέρεται στο καταστατικό της και δεν έχει υποχρέωση να έχει την πραγματική της έδρα στην Ελλάδα.⁶⁵ Η έδρα της ΙΚΕ είναι από τα στοιχεία που υποχρεωτικά αναγράφεται στο καταστατικό της. Η εταιρεία θα πρέπει να έχει έδρα δήμο της ελληνικής επικράτειας διότι διαφορετικά θα θεωρηθεί αλλοδαπή. Δεν είναι υποχρεωτική η αναφορά της διεύθυνσης του ακινήτου που θα έχει ως έδρα στο καταστατικό αλλά κατά την διάρκεια της σύστασης μέσω της Υπηρεσίας μιας Στάσης θα πρέπει να προσδιοριστεί η διεύθυνση για την λήψη του Α.Φ.Μ. Δεν είναι δυνατόν να οριστούν περισσότερες από μία έδρες. Ο νόμος ρητώς ορίζει ότι η εταιρεία δεν απαιτείται να έχει την πραγματική έδρα στην Ελλάδα αρκεί να έχει μόνο την καταστατική. Η διάταξη αυτή αναγνωρίζει την διάσταση μεταξύ πραγματικής και καταστατικής έδρας και ερμηνεύεται σαν την δυνατότητα της ΙΚΕ να διατηρεί την πραγματικής της έδρα εκτός Ελλάδος, χωρίς να αίρεται ο δεσμός της εταιρείας με την χώρα, με αποτέλεσμα κάθε φορά που γίνεται αναφορά στην έδρα να νοείται η καταστατικής ημεδαπή έδρα και όχι η πραγματική αλλοδαπή.⁶⁶

Παρατηρούμε ότι η εν λόγω διάταξη αποτελεί μια κατ' εξαίρεση αναγνώριση του δικαίου της καταστατικής έδρας για την ΙΚΕ, κάτι που την καθιστά ακόμα περισσότερο ευέλικτη και ελκυστική για δραστηριότητες οι οποίες διεξάγονται εκτός της χώρας με καταστατική έδρα στην Ελλάδα. Ακόμα ένα πλεονέκτημα είναι η ασφάλεια δικαίου, αφού οι μετέχοντες και οι συναλλασσόμενοι γνωρίζουν ότι η εταιρεία έχει καταστατική έδρα στην Ελλάδα, είναι εγγεγραμμένη στο ΓΕΜΗ και διέπεται από το Ελληνικό δίκαιο ακόμα και αν η διοίκηση, η δραστηριότητα, ο τόπος εκμετάλλευσης ή το σύνολο των παραπάνω περιγραφόμενων στοιχείων βρίσκονται εξαρχής ή πρόκειται να μεταφερθούν στην αλλοδαπή. Κίνδυνος υπάρχει αν το κράτος υποδοχής διέπεται από το δίκαιο της πραγματικής έδρας, όπου υπάρχει περίπτωση με βάση την νομοθεσία του κράτους υποδοχής η εταιρεία να θεωρηθεί άκυρη, επειδή δεν έχουν τηρηθεί οι διαδικασίες ίδρυσης. Ο Φόβος αυτός μπορεί να μετριασθεί, στην έκταση που η πραγματική έδρα μιας ΙΚΕ βρίσκεται σε χώρα κράτος μέλος της ΕΕ, όπου η νομολογία έχει μετριάσει τον κίνδυνο με αποφάσεις του ΔΕΕ, όπως η Centros (1999), Uberseering (2002) και Inspire Art (2003) οι οποίες έχουν αποφανθεί στις αντίστοιχες περιπτώσεις, ότι μια εταιρεία μπορεί να είναι καταχωρημένη στο μητρώο ενός κράτους αλλά να δραστηριοποιείται σε κάποιο άλλο⁶⁷.

⁶⁵ Άρθρο 45 του Ν 4072/2012.

⁶⁶ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 28

⁶⁷ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 28

2.11. Διάρκεια

Η διάρκεια της ΙΚΕ είναι ορισμένου χρόνου και αν το καταστατικό δεν ορίζει χρονική διάρκεια, αυτή ανέρχεται σε δώδεκα έτη από την σύσταση της η οποία μπορεί να παραταθεί μετά από απόφαση των εταίρων που λαμβάνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 72 παράγραφος 5. Αν δεν ορίζεται κάτι άλλο η παράταση διαρκεί δώδεκα έτη⁶⁸. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η ΙΚΕ δεν μπορεί να συσταθεί νομίμως ως αόριστης διάρκειας.

2.12. Εταιρική Διαφάνεια

Νέα υποχρέωση που πηγάζει από τις επιταγές της σύγχρονης εταιρικής διακυβέρνησης είναι η ύπαρξης της εταιρικής διαφάνειας. Βασική υποχρέωση της ΙΚΕ είναι να αποκτήσει εταιρική ιστοσελίδα μέσα σε ένα μήνα από την σύσταση της, ήτοι από την καταχώρηση του καταστατικού της στο ΓΕΜΗ. Η εταιρική ιστοσελίδα θα καταχωρηθεί στο ΓΕΜΗ ώστε να είναι γνωστή στον οποιονδήποτε. Στην ιστοσελίδα πρέπει να περιλαμβάνονται : η επωνυμία της εταιρείας, ο αριθμός ΓΕΜΗ, η έδρα, η ακριβής διεύθυνση της εταιρείας, το εταιρικό κεφάλαιο, το ονοματεπώνυμο και οι διευθύνσεις των εταίρων, αναφορά της κατηγορίας στην οποία ανήκουν οι εισφορές κάθε εταίρου, το συνολικό ποσό των εγγυητικών εισφορών, τον διαχειριστή και τον όρο υπό εκκαθάριση αν η εταιρεία βρίσκεται υπό εκκαθάριση.⁶⁹ Αν ο διαχειριστής δεν τηρεί τις προϋποθέσεις της εταιρικής διαφάνειας έχει ποινική ευθύνη τιμωρούμενος με τις ποινές του άρθρου 458 του Ποινικού Κώδικα.

Η ύπαρξη και μη κεφαλαιακών εισφορών, δημιουργεί την ανάγκη αυξημένης πληροφόρησης των τρίτων προς την προστασία τους, ενώ ο γενικός χαρακτήρας των πληροφοριών έχει ως αποτέλεσμα να μην εφαρμόζονται οι διατάξεις του Νόμου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.⁷⁰ (Ν 2472/1997)

Η εταιρική δημοσιότητα όπως αναλύθηκε παραπάνω θα μπορούσε να λειτουργήσει αποτρεπτικά αφού κάποιος εταίρος μπορεί να μην επιθυμεί οποιοσδήποτε τρίτος να γνωρίζει όλα τα παραπάνω αναφερόμενα στοιχεία. Υπάρχει έντονη κριτική όσον αφορά την εν' λόγω διάταξη αφού υποστηρίζεται η ανάγκη της προστασίας των πληροφοριών που αφορούν την επιχειρηματική δραστηριότητα. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ένας τρίτος μπορεί να εκλαμβάνει την είσοδο ή την έξοδο ενός εταίρου είτε ως αποχώρηση λόγω οικονομικών προβλημάτων είτε ως ένδειξη ευρείας οικονομικής δυνατότητας με αποτέλεσμα ο εταίρος να εκτίθεται σε

⁶⁸ Άρθρο 46 του Ν 4072/2012.

⁶⁹ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 93

⁷⁰ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 16-17

κινδύνους ευρείας μορφής. Μία λύση θα μπορούσε να είναι ο περιορισμός του δικαιώματος πληροφόρησης του τρίτου με κριτήριο την επίκληση και απόδειξη εννόμου συμφέροντος μέσω μια ορισμένης διαδικασίας και κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις.

Άλλη μια έκφανση της εταιρικής διαφάνειας αποτελεί και η επιταγή του νομοθέτη σε κάθε έντυπο της ΙΚΕ να αναγράφονται στοιχεία που την εξατομικεύουν και τα οποία είναι η εταιρική επωνυμία, το εταιρικό κεφάλαιο, το ΓΕΜΗ όπου έχει καταχωρηθεί η εταιρεία, ο αριθμός ΓΕΜΗ και η έδρα. Επιπλέον πρέπει σε κάθε έντυπο να αναφέρεται το συνολικό ποσό των εγγυητικών εισφορών, η ακριβής διεύθυνση, αν η εταιρεία βρίσκεται υπό εκκαθάριση καθώς και η εταιρική ιστοσελίδα.⁷¹

2.13. Επίλυση Διαφορών

Αποκλειστική αρμοδιότητα για την επίλυση των διαφορών είτε των εταίρων της ΙΚΕ με την εταιρεία είτε των εταίρων μεταξύ τους που παραπέμπονται σε δικαστική κρίση έχει το Ειρηνοδικείο της έδρας της ΙΚΕ. Το Ειρηνοδικείο δικάζει με την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας και ο σκοπός της υπαγωγής σε αυτήν την διαδικασία είναι η επιτάχυνση απονομής της δικαιοσύνης.⁷² Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι τα ανωτέρω εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που ο νόμος αναφέρεται σε «αίτηση» και όχι σε «αγωγή» με αποτέλεσμα όπου γίνεται αναφορά σε αγωγή να έχουν εφαρμογή οι γενικές διατάξεις και η τακτική διαδικασία. Ενδεικτικά αναφέρεται η αγωγή της ΙΚΕ κατά του διαχειριστή για αποζημίωση(άρθρο 67 παρ. 4 Ν 4072/2012), η ευθεία αγωγή εταιρικών δανειστών κατά εταίρου που εισέφερε εγγυητική εισφορά (άρθρο 79 παρ. 3 Ν 4072/2012), η αγωγή του κάθε θιγόμενου εταίρου συγχωνευόμενης εταιρείας κατά της συγχωνεύουσας για αποζημίωση(άρθρο 115 παρ. 1 Ν 4072/2012)⁷³κ.α.

Το καταστατικό της ΙΚΕ μπορεί να προβλέπει και άλλους τρόπου επίλυσης διαφορών όπως η Διαιτησία και η Διαμεσολάβηση. (άρθρο 48 παρ. 2&3 Ν 4072/2012. Έτσι μπορεί να προβλέπεται υπαγωγή στην διαιτησία των υποθέσεων που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Ειρηνοδικείου αλλά και κάθε άλλης διαφοράς που μπορεί να ανακύψει από την εταιρικής σχέση μεταξύ των εταίρων ή μεταξύ αυτών και της ΙΚΕ. Η ρήτρα διαιτησίας μπορεί να εισαχθεί στο αρχικό καταστατικό ή σε τροποποίηση αυτού και θα πρέπει να αποφασιστεί ομόφωνα από το σύνολο των εταίρων ώστε να μην δεσμευθεί από την συγκεκριμένη ρήτρα εταίρος που δεν είχε δώσει την δική του συναίνεση. Η ρήτρα διαιτησίας δεσμεύει όχι μόνο τους εταίρους αλλά και τους διαχειριστές, αφού οι τελευταίοι με την αποδοχή του διορισμού τους απεδέχθησαν όλες τις διατάξεις του καταστατικού, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι

⁷¹ Άρθρο 47 του Ν 4072/2012.

⁷² Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 23

⁷³ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 99

ρήτρες διαιτησίας⁷⁴. Επίσης το καταστατικό μπορεί να προβλέπει την υπαγωγή σε διαμεσολάβηση (Ν 3898/2010) των υποθέσεων που μπορούν να υπαχθούν σε διαιτησία. Μια τέτοια καταστατική ρήτρα μπορεί να θέτει την διαδικασία της διαμεσολάβησης ως υποχρεωτική προϋπόθεση για την περαιτέρω προσφυγή είτε στο δικαστήριο είτε στην διαιτησία. Έτσι η διαμεσολάβηση λειτουργεί ως μια μορφή υποχρεωτικής προδικασίας ή οιονεί ενδικοφανής προσφυγή. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει είτε οργανωμένη διαδικασία διαμεσολάβησης είτε να προβλέπει ως διαμεσολαβητή πρόσωπο με σχετική πιστοποίηση⁷⁵.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΙΚΕ

Η ΙΚΕ μπορεί να ιδρυθεί από ένα πρόσωπο ως μονοπρόσωπη ΙΚΕ ή από περισσότερα πρόσωπα φυσικά ή νομικά με ικανότητα για δικαιοπραξία⁷⁶. Ιδρυτής της εταιρείας μπορεί να είναι ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Νομικά πρόσωπα μπορούν να είναι και εταιρείες του εμπορικού δικαίου και όχι μόνο, αφού δικαιοπρακτική ικανότητα έχουν όλα τα νομικά πρόσωπα. Τα φυσικά πρόσωπα κατά την υπογραφή της ιδρυτικής πράξης πρέπει να έχουν δικαιοπρακτική ικανότητα, ενώ μπορούν να είναι ημεδαπά ή αλλοδαπά. Πολύ σημαντικό είναι ότι δεν απαιτείται η ικανότητα προς ενέργεια εμπορικών πράξεων ή απόκτησης της εμπορικής ιδιότητας. Αυτό είναι λογικό αφού η συμμετοχή στην νέα εταιρική μορφή δεν προσδίδει στον συνεταίρο την εμπορική ιδιότητα ούτε συνιστά εμπορική πράξη. Εξαιρέση υπάρχει για τους δημοσίους υπαλλήλους, οι οποίοι δεν μπορούν να μετέχουν στην ΙΚΕ ούτε ως διαχειριστές ούτε σαν εταίροι⁷⁷. Το ίδιο ισχύει και για τα μέλη ΔΕΠ των πανεπιστημίων σε αντίθεση με τους δικηγόρους που μπορούν να είναι ιδρυτές όχι όμως και διαχειριστές της ΙΚΕ. Ο ανήλικος μπορεί να συμπράξει στην σύσταση της εταιρείας μόνο όμως ύστερα από άδεια του δικαστηρίου ή αν υπάρχει επίτροπος μετά από την γνωμοδότηση του συγγενικού συμβουλίου (άρθρα 1526 και 1624 ΑΚ)⁷⁸.

Για την ίδρυση της απαιτείται σύμβαση που περιβάλλεται τον έγγραφο τύπο. Αρκεί το ιδιωτικό έγγραφο ενώ απαιτείται να περιληφθεί η σύμβαση τον συμβολαιογραφικό τύπο

⁷⁴ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 23

⁷⁵ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 100

⁷⁶ Άρθρο 49 του Ν 4072/2012.

⁷⁷ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ.29

⁷⁸ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ.29

αν αυτό προβλέπεται από ειδική διάταξη νόμου ή επιβάλλεται από το είδος της εισφοράς, όπως στην περίπτωση που εισφέρεται από εταίρο ένα ακίνητο, ή αν το επέλεξαν τα μέρη⁷⁹.

Η Ιδρυτική πράξη περιέχει το καταστατικό της εταιρείας το οποίο πρέπει να έχει το περιεχόμενο που ορίζεται με το άρθρο 50 παράγραφος 1 του Ν 4072/2012. Το καταστατικό είναι το έγγραφο που ρυθμίζει την λειτουργία της εταιρείας και δεσμεύει τους εταίρους και τα εταιρικά όργανα. Λειτουργεί ως κανονιστική πράξη ιδιωτικού δικαίου και μαζί με την ιδρυτική πράξη αποτελούν τους βασικούς πυλώνες της ΙΚΕ.

3.1.Το περιεχόμενο του καταστατικού

Το άρθρο 50 του Ν 4072/2012 αναφέρει τα κάτωθι υποχρεωτικά στοιχεία του καταστατικού:

- Το ονοματεπώνυμο, η διεύθυνση κατοικίας και η ηλεκτρονική διεύθυνση των εταίρων.
- Η εταιρική επωνυμία της εταιρείας για την οποία έχω αναφερθεί εκτενώς ανωτέρω. Αξίζει να σημειωθεί ότι η μη αναγραφή της εταιρικής επωνυμίας αποτελεί λόγο ακύρωσης της εταιρείας Αν δεν αναφέρεται η εταιρική επωνυμία.
- Η έδρα της εταιρείας. Η υιοθέτηση του συστήματος της καταστατικής έδρας που μπορεί να μην ταυτίζεται με την πραγματική έχει σαν αποτέλεσμα την ταύτιση της εταιρείας με την Ελλάδα.⁸⁰
- Ο σκοπός της ΙΚΕ. Κάθε θεμιτός σκοπός μπορεί να αποτελέσει σκοπό της ΙΚΕ, όμως δεν επιτρέπεται να είναι παράνομος ή αντίθετος στην δημόσια τάξη ούτε να ανήκει κατ' αποκλειστικότητα σε άλλο εταιρικό τύπο. Αν ο σκοπός είναι παράνομος αποτελεί λόγο ακύρωσης της εταιρείας.
- Η ιδιότητα της εταιρείας ως ΙΚΕ.
- Οι Εισφορές των εταίρων κατά κατηγορία και η αξία αυτών⁸¹ καθώς και το κεφάλαιο της εταιρείας έστω και αν αυτό είναι ένα ευρώ ή μηδενικό. Η μη μεία του ύψους του κεφαλαίου ακόμα και αν αυτό είναι μηδενικό αποτελεί λόγο ακύρωσης της εταιρείας.
- Ο συνολικός αριθμός των εταιρικών μεριδίων
- Ο αρχικός αριθμός των εταιρικών μεριδίων και το είδος της εισφοράς που τα μερίδια αυτά εκπροσωπούν.

⁷⁹ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 27

⁸⁰ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 28

⁸¹Άρθρα 77 έως 79 του Ν 4072/2012.

- Ο τρόπος διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρείας. Εδώ πρέπει να τονιστεί πως αν δεν αναφέρεται κάτι σχετικό εφαρμόζεται η συλλογική διαχείριση⁸².
- Η διάρκεια της εταιρείας. Αν δεν αναφέρεται η ελάχιστη διάρκεια είναι δωδεκαετής⁸³ και μπορεί να παραταθεί με απόφαση των εταίρων με αυξημένη πλειοψηφία των 2/3⁸⁴. Αν στην απόφαση παράτασης δεν αναφέρεται η χρονική διάρκεια θα ισχύσει η δωδεκαετία⁸⁵.

3.2.Προαιρετικό περιεχόμενο του καταστατικού της ΙΚΕ άρθρο 50 παράγραφος 2 Ν 4072/2012

Το καταστατικό της ΙΚΕ μπορεί να περιλαμβάνει ρήτρες ή συμφωνίες που δεν θεωρούνται υποχρεωτικές και είναι νόμιμες αν δεν προσκρούουν στον νόμο. Με αυτήν την διάταξη τονίζεται για ακόμα μια φορά η ευελιξία της νέας εταιρικής μορφής αφού ο νομοθέτης παίρνει θέση υπέρ της καταστατικής ελευθερίας, τασσόμενος υπέρ της ελευθερίας διαμόρφωσης του καταστατικού με την προϋπόθεση οι διατάξεις να μην προσκρούουν σε κανόνες αναγκαστικού δικαίου. Η ευρεία καταστατική ελευθερία είναι βασικό γνώρισμα της ΙΚΕ⁸⁶. Τόσο οι συμπληρωματικές ρήτρες είναι κατ αρχήν ελεύθερες τόσο και οι αποκλίνουσες εκτός και αν από την ερμηνεία της κάθε διάταξης προκύψει ότι είναι ανεπίτρεπτες. Στην ΙΚΕ το καταστατικό μπορεί να ενσωματώνει ρήτρες που σε άλλες εταιρικές μορφές όπως στην Α.Ε θα ήταν αντικείμενο εξωεταιρικών συμβάσεων⁸⁷. Ενδεικτικά αναφέρεται η ρήτρα με την οποία κάτοχος συγκεκριμένων εταιρικών μεριδίων αποκτά το δικαίωμα χρήσης κάποιου εταιρικού αντικειμένου και το δικαίωμα αυτό θα ισχύει και για τους διαδόχους του. Ακόμα το καταστατικό μπορεί να ορίζει ποιος θα βαρύνεται με τα έξοδα σύγκλησης της γενικής συνέλευσης μετά από αίτημα της μειοψηφίας. Άλλο ένα παράδειγμα είναι στο ζήτημα εξόδου του εταίρου κατ άρθρο 92 όπου η καταβολή σ' αυτόν της αξίας των μεριδίων μπορεί να αποτελέσει προϋπόθεση της εξόδου. Από τα παραπάνω μπορούμε να συμπεράνουμε για την ΙΚΕ ότι κάθε τι που δεν απαγορεύεται, επιτρέπεται (*in dubio pro libertate*), με την δυσκολία όμως ότι η απαγόρευση δεν χρειάζεται να είναι ρητή, αλλά μπορεί να συνάγεται και ερμηνευτικά⁸⁸.

⁸² Άρθρο 56 του Ν 4072/2012.

⁸³ Άρθρο 46 του Ν 4072/2012.

⁸⁴ Άρθρο 68 παρ. 2, 72 παρ. 5, 103 παρ. 1 του Ν 4072/2012.

⁸⁵ Άρθρο 46 του Ν 4072/2012.

⁸⁶ Περάκης, ΣΕΕ 2013, σελ. 37 επ., Κουράκης, ΣΕΕ 2013, σελ. 381 επ.

⁸⁷ Περάκης, ΣΕΕ 2013, σελ. 38 επ.

⁸⁸ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 30

3.3. Διαδικασία Σύστασης ΙΚΕ και εγγραφή στο ΓΕΜΗ

Με τον Ν 3419/2005 με τίτλο «Γενικό Εμπορικό Μητρώο(ΓΕΜΗ) και Εκσυγχρονισμός της Επιμελητηριακής Νομοθεσίας» όπως αυτός τροποποιήθηκε με τον Ν 3853/2010 καθιερώθηκε το Γενικό Εμπορικό Μητρώο , στο οποίο είναι υπόχρεοι προς εγγραφή κάποια φυσικά και νομικά πρόσωπα και κάποια άλλα πρόσωπα προαιρετικά σύμφωνα με τα άρθρο 1 του Ν 3419/2005⁸⁹.

Το έγγραφο σύστασης της ΙΚΕ πρέπει να καταχωρηθεί στο ΓΕΜΗ. Ο Ν 3419/2005 μετά την τροποποίηση του προβλέπει ότι η ΙΚΕ εγγράφεται στο ΓΕΜΗ μέσω της υπηρεσίας μιας Στάσης και η υπηρεσία αυτή είναι αρμόδια για τον έλεγχο των καταχωρήσεων. Παρατηρείται ότι και στο πολύ σημαντικό στάδιο της σύστασης της ΙΚΕ σκοπός του νομοθέτη είναι η ταχύτητα και η ευελιξία. Με την καταχώρηση της εταιρείας στο ΓΕΜΗ επέρχεται η σύσταση της αλλά και οι μεταβολές αυτής όπως η μετατροπή, η συγχώνευση της με άλλη εταιρεία, η τροποποίηση τους καταστατικού της, η λύση της και ενδεχομένως η αναβίωση της.⁹⁰

Ο Ν 3853/2010 μετά την τροποποίηση του προβλέπει ότι για την ένταξη, την διεκπεραίωση και την ολοκλήρωση της διαδικασίας σύστασης των ΙΚΕ αρμόδιες είναι είτε οι υπηρεσίες του ΓΕΜΗ είτε τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών που λαμβάνουν την πιστοποίηση για να λειτουργήσουν ως υπηρεσίες μιας στάσης και στην περίπτωση που η ΙΚΕ ιδρύεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο ως υπηρεσία μιας Στάσης ορίζεται ο συμβολαιογράφος.

Η διαδικασία ίδρυσης ξεκινά με τους συμβαλλόμενους ή τον μοναδικό ιδρυτή αν πρόκειται για μονοπρόσωπη ΙΚΕ ή το πρόσωπο που είναι νόμιμα εξουσιοδοτημένο, οι οποίοι καταθέτουν το έγγραφο σύστασης μαζί με την αίτηση καταχώρησης στο οικείο επιμελητήριο στο ΓΕΜΗ στην υπηρεσία μιας Στάσης (ΥΜΣ), καταβάλλουν το γραμμάτιο του ενιαίου κόστους σύστασης εταιρείας, υποβάλλουν δήλωση για τον φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίων που είναι το 1% επί του κεφαλαίου που αναγράφεται στο καταστατικό⁹¹ και δήλωση για την διεύθυνση της εταιρείας καθώς και αίτηση για την λήψη Α.Φ.Μ⁹².

⁸⁹ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ.129

⁹⁰ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 31

⁹¹ Σύμφωνα με την Πολ. 1081/17.4.2013 του ΓΓΔΕ, ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων καταβάλλεται πάνω στην πραγματική αξία των εισφερόμενων περιουσιακών στοιχείων, είτε πρόκειται για μετρητά είτε για παροχή υπηρεσιών, είτε για εγγυητική εισφορά.

⁹² Βλ. Εγκύκλιο Κ1-1084/24/5/2012.

Η ΥΜΣ αυθημερόν ή το αργότερο την επόμενη μέρα προβαίνει σε έλεγχο της αίτησης καταχώρησης και των λοιπών εγγράφων. Ο έλεγχος είναι περιορισμένος έλεγχος νομιμότητας, αφού ελέγχεται η νομιμοποίηση του αιτούντος και η πληρότητα των υποβαλλόμενων στοιχείων και εγγράφων. Ορίζεται ρητά⁹³ ότι η ΥΜΣ ελέγχει τα στοιχεία εκείνα τα οποία αν διαλάθουν της προσοχής θα οδηγήσουν σε ακυρωσία της εταιρείας. Ελέγχονται τα απαραίτητα στοιχεία της εταιρείας όπως η επωνυμία και αν ο σκοπός της εταιρείας είναι παράνομος ή αντίκειται στα χρηστά ήθη ή στην δημόσια τάξη καθώς και αν ο μοναδικός ιδρυτής στην περίπτωση της Μονοπρόσωπης ΙΚΕ ή όλοι οι ιδρυτές δεν είναι ικανοί για δικαιοπραξία. Αξίζει να σημειωθεί ότι παράνομος δεν θα είναι ο σκοπός επειδή απαιτείται άδεια, η οποία θα ζητηθεί και θα εκδοθεί μετά την σύσταση. Η ΥΜΣ όσον αφορά τον σκοπό και την δικαιοπρακτική ικανότητα των ιδρυτών θα αποφασίσει ελέγχοντας τα προσκομιζόμενα έγγραφα και δεν υποχρεούται να προσχωρήσει σε περαιτέρω ενδελεχή έρευνα. Η ΥΜΣ προβαίνει σε προέλεγχο της επωνυμίας για να διαπιστωθεί ότι δεν συμπίπτει με κάποια ήδη καταχωρημένη εταιρεία, εισπράττει τα απαραίτητα ποσά, είναι αρμόδια για την έκδοση φορολογικής ενημερότητας, μεριμνά για την χορήγηση Α.Φ.Μ στην εταιρεία, προβαίνει στην καταχώρηση στο ΓΕΜΗ και την εγγραφή στο οικείο επιμελητήριο. Η εγγραφή στο ΓΕΜΗ αποτελεί το κομβικό σημείο σύστασης της εταιρείας και απόκτησης της νομικής προσωπικότητας. Η δημοσίευση στον διαδικτυακό τόπο του ΓΕΜΗ δεν κρίνει την σύσταση αφού δεν έχει « συστατική ενέργεια» αλλά σκοπό έχει την ενημέρωση των τρίτων⁹⁴. Επίσης δεν απαιτείται δημοσίευση στο ΦΕΚ, Τεύχος Α.Ε & ΕΠΕ⁹⁵.

Στο ΓΕΜΗ πραγματοποιούνται και άλλες εγγραφές αφού υπάρχει πληθώρα διατάξεων που ορίζει και άλλες δημοσιευτέες πράξεις που έχουν είτε δηλωτικό είτε συστατικό χαρακτήρα⁹⁶. Ενδεικτικά αναφέρονται ο διορισμός ή η ανάκληση και η αντικατάσταση διαχειριστή (άρθρο 63 Ν 4072/2012), οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις (άρθρο 98 παράγραφος 2 Ν 4072/2012), η λύση της εταιρείας (άρθρο 103 παράγραφος 2 Ν 4072/2012), οι αποφάσεις μετατροπής της εταιρείας (άρθρο 106 παράγραφος 2 και 107 παράγραφος 3 Ν 4072/2012) κ.λπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:ΚΗΡΥΞΗ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΙΚΕ

Το άρθρο 53 του Ν 4072/2012 ρυθμίζει το ζήτημα την ελαττωματικής ίδρυσης της ΙΚΕ ακολουθώντας τις γραμμές της οδηγίας 2009/101/ΕΚ της 9/3/2009 καθώς και των άρθρων 4^α ΚΝ 2190/1920 και 7 Ν 3190/1955. Αναφερόμαστε στην εταιρεία η οποία ήδη έχει

⁹³ Άρθρο 5^Α του Ν 3853/2010.

⁹⁴ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ.37

⁹⁵ Βλ. άρθρο 13 παράγραφος 2^α Ν 3419/2005 το οποίο δεν περιλαμβάνει τις ΙΚΕ

⁹⁶ Άρθρα 6 και 15 του Ν 3419/2005 καθώς και πληθώρα διατάξεων του 4072/2012.

εγγραφεί στο ΓΕΜΗ⁹⁷ και όχι στην περίπτωση της αδημοσίευτης εταιρείας όπου θα εφαρμοστούν οι διατάξεις 174, 178 και 179 του αστικού Κώδικα. Στην περίπτωση που η εταιρεία αρχίζει να λειτουργεί πριν την καταχώρηση της θα θεωρηθεί ως αστική εταιρεία ή αδημοσίευτη ομόρρυθμη εταιρεία κάτι που συμβαίνει και στις άλλες κεφαλαιουχικές εταιρείες.⁹⁸

Η ακυρότητα κηρύσσεται με διαπλαστική δικαστική απόφαση που δικάζει με την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας ύστερα από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον και τέτοιο πρόσωπο μπορεί να είναι ο διαχειριστής, οι εταίροι, οι εκκαθαριστές, οι δανειστές, μέσα σε ένα χρόνο από την ίδρυση της και η αίτηση κοινοποιείται υποχρεωτικά στην εταιρεία⁹⁹. Εξαιρέση στην ως άνω αναφερόμενη προθεσμία υπάρχει όταν το ελάττωμα συνίσταται σε αντίθεση του σκοπού της εταιρείας στο νόμο ή στην δημόσια τάξη όπου προθεσμία για την άσκηση της αίτησης δεν τίθεται. Με την τελεσίδικη δικαστική απόφαση επέρχεται λύση της εταιρείας και εισέρχεται αυτή στο στάδιο της εκκαθάρισης. Το δικαστήριο διορίζει εκκαθαριστές χωρίς η απόφαση αυτή να δεσμεύει την συνέλευση των εταίρων όσον αφορά τους εκκαθαριστές. Η απόφαση λύσης της εταιρείας αντιτάσσεται έναντι των καλόπιστων τρίτων από την καταχώρηση της στο ΓΕΜΗ.

Οι λόγοι ακύρωσης ορίζονται στην παράγραφο 1 στο άρθρο 53 και είναι οι κάτωθι:

- Αν η σύσταση έγινε χωρίς έγγραφο άρθρο 49 παράγραφος 2. Η περίπτωση αυτή είναι θεωρητική καθώς το ΓΕΜΗ πρέπει να προέβη σε σύσταση της εταιρείας χωρίς το απαραίτητο έγγραφο.
- Αν στο καταστατικό δεν αναφέρονται η επωνυμία, ο σκοπός ή το ύψος του κεφαλαίου της εταιρείας.
- Αν ο σκοπός της εταιρείας σύμφωνα με το καταστατικό είναι παράνομος ή αντίκειται στην δημόσια τάξη.
- Όταν ο μοναδικός εταίρος στην περίπτωση της Μονοπρόσωπης ΙΚΕ ή οι ιδρυτές είναι δικαιοπρακτικά ανίκανοι όταν υπέγραψαν την πράξη της σύστασης.

Τόσο ο νόμος όσο και η οδηγία δίνουν την δυνατότητα ίασης των ελαττωμάτων¹⁰⁰. Στις τρεις πρώτες περιπτώσεις δίνεται η δυνατότητα αν μέχρι την συζήτηση της υπόθεσης στο δικαστήριο τροποποιηθεί το καταστατικό να ιαθεί το ελάττωμα και να εξαφανιστεί ο

⁹⁷ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ.41 επ.

⁹⁸ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 34 επ.

⁹⁹ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ.45.

¹⁰⁰ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 35.

λόγος ακύρωσης. Μάλιστα το δικαστήριο μπορεί να δώσει και τρεις μήνες προθεσμία προς τούτο¹⁰¹. Στην τέταρτη περίπτωση εξαφανίζεται ο λόγος ακυρότητας αν εντός της ετήσιας προθεσμίας κάποιος από όλους τους εταίρους κατέστη ικανός και ενέκρινε την σύσταση της εταιρείας¹⁰².

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ Η ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΜΟΡΦΗΣ

Η ΙΚΕ διαθέτει δύο αναγνωρισμένα εταιρικά όργανα που είναι ο διαχειριστής, ο οποίος διαχειρίζεται και εκπροσωπεί την εταιρεία και το σώμα των εταίρων που λαμβάνουν αποφάσεις για την εταιρεία είτε εντός είτε εκτός συνέλευσης.

Ο Ν 4072/2012 προβλέπει στα άρθρα 55 έως 67 την διαδικασία διαχείρισης και εκπροσώπησης της ΙΚΕ. Ο διαχειριστής (ή οι περισσότεροι διαχειριστές¹⁰³) αφενός εκπροσωπεί την εταιρεία και αφετέρου ενεργεί στο όνομα της εταιρείας κάθε πράξη που αφορά την διοίκηση της ΙΚΕ, τη διαχείριση της περιουσίας της και την εν γένει επιδίωξη του σκοπού της¹⁰⁴. Συνάγεται από την ανωτέρω διάταξη του νόμου ότι η εξουσία του διαχειριστή να εκπροσωπεί την εταιρεία προς τους τρίτους είναι κατ' αρχήν απεριόριστη και μη περιορίσιμη όπως συμβαίνει σε όλες τις κεφαλαιουχικές εταιρείες. Η εξουσία εκπροσώπησης δεν μπορεί να αφαιρεθεί από τον διαχειριστή ούτε με καταστατική ρήτρα είτε μέσω απόφασης των εταίρων. Όσον αφορά την λήψη αποφάσεων στο εσωτερικό της εταιρείας η εξουσία του διαχειριστή μπορεί να περιοριστεί με καταστατική πρόβλεψη είτε μετά από απόφαση των εταίρων¹⁰⁵.

Ο διαχειριστής οφείλει να ενεργεί σύμφωνα με τον νόμο, το ισχύον καταστατικό και σύμφωνα με τις αποφάσεις των εταίρων και εντός του εταιρικού σκοπού, όπως αυτός ορίζεται από το καταστατικό και τις αποφάσεις των εταίρων. Οι ενέργειες του διαχειριστή που έρχονται σε αντίθεση με τα ανωτέρω ή ενεργούνται καθ' υπέρβαση των ορίων αυτών, δεσμεύουν την εταιρεία έναντι των καλόπιστων τρίτων, όμως δημιουργούν ευθύνη του

¹⁰¹ Άρθρο 53 παρ. 4 του Ν 4072/2012.

¹⁰² Άρθρο 53 παρ. 1δ του Ν 4072/2012.

¹⁰³ Σύμφωνα με την ερμηνευτική διάταξη του αρ. 55 εδ. β' Ν 4072/2012 για νομοτεχνικούς λόγους ο νόμος και μεν αναφέρεται πάντα στον διαχειριστή στον ενικό, πλην όμως ακόμη και με τον ενικό νοείται το όργανο διαχείρισης και εκπροσώπησης της ΙΚΕ, το οποίο μπορεί να αποτελείται από περισσότερους διαχειριστές κατά περίπτωση, Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 286, Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 36.

¹⁰⁴ Άρθρο 64 παρ. 1 του Ν 4072/2012.

¹⁰⁵ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 58

διαχειριστή για αποζημίωση της εταιρείας¹⁰⁶. Η εταιρεία απαλλάσσεται από την ευθύνη της αν αποδείξει ότι ο τρίτος δεν ήταν καλόπιστος και γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει την υπέρβαση του εταιρικού σκοπού από τον διαχειριστή.

Με τον Ν 4156/2013 και το άρθρο 3 παράγραφος 12 προβλέφθηκε η κατάργηση χρήσης της υποχρεωτικής σφραγίδας στην ΙΚΕ. Η υπογραφή του διαχειριστή της ΙΚΕ, το όνομα του και η περιγραφή της ιδιότητας του ως διαχειριστή αρκεί για τις κάθε είδους πράξεις εκπροσώπησης ή διαχείρισης¹⁰⁷.

5.1.Η έννοια του υποκατάστατου διαχειριστή

Οι εταίροι μπορούν να θέσουν στο καταστατικό ειδική ρήτρα που να παρέχει την δυνατότητα στον διαχειριστή να αναθέτει την άσκηση συγκεκριμένων εξουσιών του σε εταίρους ή τρίτους¹⁰⁸. Οι εξουσίες αυτές είναι δυνατόν είτε να περιγράφονται στο καταστατικό είτε να συγκεκριμενοποιούνται με την απόφαση ανάθεσης του διαχειριστή. Τα συγκεκριμένα πρόσωπα θεωρούνται υποκατάστατοι διαχειριστές, λειτουργούν ως όργανα της εταιρείας με περιορισμένη οργανική εξουσία και εκφράζουν την βούληση αυτής, δεν θεωρούνται πληρεξούσιοι της εταιρείας και μπορεί ο διαχειριστής να ενεργεί και ο ίδιος τις πράξεις που έχει αναθέσει στο τρίτο πρόσωπο¹⁰⁹.

Η εξουσία του υποκατάστατου διαχειριστή ξεκινάει από τον χρόνο λήψης της απόφασης για ανάθεση των εξουσιών σε αυτόν, αλλά αντιτάσσεται στους καλόπιστους τρίτους από τον χρόνο δημοσίευσης της απόφασης στο ΓΕΜΗ. Ανάκληση του υποκατάστατου μπορεί να γίνει οποτεδήποτε από τον διαχειριστή που τον διόρισε αλλά και με δικαστική απόφαση για σπουδαίο λόγο¹¹⁰. Αν συντρέχει σπουδαίος λόγος και ο διαχειριστής δεν προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες, γεννά λόγο ανάκλησης του ίδιου.

5.2.Διαχειριστής ΙΚΕ φυσικό ή νομικό πρόσωπο

Ο νομοθέτης ρητώς όρισε ότι διαχειριστής ΙΚΕ δεν μπορεί να τεθεί νομικό πρόσωπο. Αν με απόφαση των εταίρων, ακόμα και ομόφωνη¹¹¹, οριστεί νομικό πρόσωπο ως

¹⁰⁶ Αντωνόπουλος Βασίλης *Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012*, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 59

¹⁰⁷ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, *Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 285

¹⁰⁸ Άρθρο 64 παρ. 3 του Ν 4072/2012.

¹⁰⁹ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, *Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 285

¹¹⁰ Αντωνόπουλος Βασίλης *Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012*, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 59

¹¹¹ Περάκης Ευάγγελος, *Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 36.

διαχειριστής, αυτή θα είναι άκυρη. Ο διαχειριστής της ΙΚΕ είναι φυσικό πρόσωπο και μπορεί, όπως και στην ΕΠΕ, να είναι είτε εταίρος είτε τρίτος.

Στην περίπτωση της νόμιμης διαχείρισης που θα αναλυθεί παρακάτω ένας από τους εταίρους ή ο μοναδικός εταίρος σε περίπτωση μονοπρόσωπης ΙΚΕ είναι νομικό πρόσωπο, θα πρέπει να ορίσει ένα φυσικό πρόσωπο ως διαχειριστή της ΙΚΕ. Ο ορισμός γίνεται πάντοτε σύμφωνα με τους καταστατικούς κανόνες και τον νόμο και το νομικό πρόσωπο δεν αποκτά την ιδιότητα του διαχειριστή αλλά έχει το δικαίωμα διορισμού του διαχειριστή που θα είναι φυσικό πρόσωπο. Στην περίπτωση αυτή το νομικό πρόσωπο θα ευθύνεται για την διαχείριση και την εκπροσώπηση της ΙΚΕ τόσο έναντι του νομικού προσώπου της ΙΚΕ όσο και έναντι οποιουδήποτε τρίτου εις ολόκληρον με το φυσικό πρόσωπο που διόρισε ως διαχειριστή της ΙΚΕ. Παρατηρείται εδώ μια αντίφαση στον νόμο η οποία δεν δικαιολογείται.

Σε περίπτωση που το νομικό πρόσωπο δεν προβεί σε διορισμό διαχειριστή όπως ορίζει το άρθρο 58 εδ. β' του Ν 4072/2012 τότε αν υπάρχει ένας ακόμα διαχειριστής, η διαχείριση θα ασκείται απ' αυτόν, όπως συμβαίνει στην περίπτωση που εταίρος δεν ασκεί το υφιστάμενο του δικαίωμα, ενώ αν δεν υπάρχει άλλος διαχειριστής υπάρχει έλλειψη προσώπων διοίκησης και μπορεί να ζητηθεί ο διορισμός προσωρινής διοίκησης κατ' άρθρο 69 ΑΚ¹¹².

Υποστηρίζεται και η άποψη¹¹³ ότι στην περίπτωση της καταστατικής διαχείρισης, αν έχει ορισθεί διαχειριστής νομικό πρόσωπο το οποίο είναι εταίρος ή τρίτος, δεν θα εφαρμοστεί ο ανωτέρω κανόνας αφού το άρθρο 58 αναφέρεται ρητώς στην νόμιμη διαχείριση και τα καθήκοντα διαχείρισης θα ασκηθούν από φυσικό πρόσωπο που θα υποδειχθεί από το νομικό πρόσωπο αλλά το φυσικό πρόσωπο δεν θα αποκτήσει την ιδιότητα του διαχειριστή της ΙΚΕ παρά μόνο θα λειτουργεί στο όνομα και για λογαριασμό του νομικού προσώπου, το οποίο έχει ορισθεί ως καταστατικός διαχειριστής. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα το φυσικό πρόσωπο να ευθύνεται προσωπικώς μόνο έναντι του νομικού προσώπου-διαχειριστή, με το οποίο θα συνδέεται και με συγκεκριμένη έννομη σχέση όπως για παράδειγμα εντολής ή εργασίας ή έργου¹¹⁴.

¹¹² Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 59.

¹¹³ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 286.

¹¹⁴ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 287.

5.3. Νόμιμη και Καταστατική διαχείριση

Η διαχείριση στην ΙΚΕ όπως και στην ΕΠΕ διακρίνεται σε νόμιμη διαχείριση¹¹⁵ και σε καταστατική¹¹⁶. Η πρώτη περίπτωση εφαρμόζεται αν δεν υπάρχει καταστατική πρόβλεψη. Όπως και στην ΕΠΕ η νόμιμη διαχείριση και εκπροσώπηση είναι συλλογική εκτός της περίπτωσης της μονοπρόσωπης ΕΠΕ. Αυτό σημαίνει ότι οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται ομόφωνα και η εκπροσώπηση να γίνεται απ' όλους μαζί. Η έννοια της συλλογικής διαχείρισης προσεγγίζει την έννοια της συλλογικής δράσης του διοικητικού Συμβουλίου της Α.Ε και αρκεί η πράξη διαχείρισης να αποφασίστηκε με απόλυτη πλειοψηφία από το διαχειριστικό όργανο που απαρτίζεται από το σύνολο των εταίρων και δρα συλλογικώς¹¹⁷. Το εγχείρημα αυτό παρουσιάζει δυσκολίες όταν πρέπει να ληφθούν άμεσα αποφάσεις. Έτσι επείγουσες πράξεις από την παράλειψη των οποίων επίκειται σοβαρή ζημία στην εταιρεία μπορούν να διενεργηθούν και από κάθε εταίρο ξεχωριστά, με την προϋπόθεση ειδοποίησης των λοιπών εταίρων¹¹⁸.

Στην δεύτερη περίπτωση ο τρόπος διαχείρισης της εταιρείας ορίζεται από το αρχικό καταστατικό ή και μετά από μεταγενέστερη τροποποίηση του μετά από ομόφωνη απόφαση των εταίρων. Συνεπώς το καταστατικό μπορεί να ορίζει:

- ότι ο διαχειριστής θα είναι ένας ή περισσότεροι
- μπορεί να είναι εταίροι ή τρίτοι και εταίροι ή μη εταίροι
- με ποιον τρόπο θα λαμβάνονται οι αποφάσεις (απλή η αυξημένη πλειοψηφία ή ομοφωνία για όλα ή για ορισμένα θέματα)
- αν θα ενεργούν ο καθένας μόνος ή όλοι ή κάποιιοι από κοινού
- αν οι καταστατικοί διαχειριστές θα ορίζονται με απόφαση των εταίρων, καθώς και ποια θα είναι η αναγκαία πλειοψηφία για την λήψη της απόφασης αυτής.

Σε περίπτωση που το καταστατικό δεν ορίζει τους διαχειριστές, αυτοί θα ορίζονται με απόφαση των εταίρων, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του αριθμού των εταιρικών μεριδίων¹¹⁹. Αν στην απόφαση διορισμού των διαχειριστών δεν ορίζεται η θητεία τους θεωρείται ότι αυτή είναι αορίστου χρόνου¹²⁰. Επίσης αν δεν ορίζεται ο τρόπος άσκησης

¹¹⁵ Άρθρο 56 του Ν 4072/2012.

¹¹⁶ Άρθρο 57 του Ν 4072/2012.

¹¹⁷ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 51.

¹¹⁸ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 37.

¹¹⁹ Άρθρο 57 εδ. γ του Ν 4072/2012.

¹²⁰ Άρθρο 57 εδ. δ του Ν 4072/2012.

της εξουσίας των περισσοτέρων διαχειριστών, θεωρείται ότι ενεργούν συλλογικά όλες τις πράξεις διαχείρισης και εκπροσώπησης¹²¹. Για την έννοια της συλλογικής διαχείρισης υποστηρίζονται δύο απόψεις. Κατ' αρχήν υποστηρίζεται ότι όλες οι αποφάσεις θα πρέπει να λαμβάνονται ομόφωνα και όλες οι ενέργειες εκπροσώπησης να γίνονται μετά από σύμπραξη όλων των διαχειριστών. Υπάρχει όμως και αντίθετη άποψη ότι εφόσον δεν ορίζεται άλλως από το καταστατικό, αν μεν οι περισσότεροι διαχειριστές είναι εταίροι θα ενεργούν κατά πλειοψηφία των εταιρικών τους μεριδίων, ενώ αν δεν είναι εν μέρει εταίροι και εν μέρει τρίτοι μη εταίροι θα ενεργούν κατά πλειοψηφία προσώπων¹²².

Ακόμα αν το καταστατικό δεν ορίζει ρητώς ότι οι διαχειριστές θα ορίζονται με πλειοψηφία από τους εταίρους, τότε θα μπορούν να οριστούν με ομόφωνη απόφαση τους, η οποία θα παράγει έννομα αποτελέσματα για τους εταίρους και την ίδια την εταιρεία από την λήψη της. Έναντι των καλόπιστων τρίτων η απόφαση θα αντιτάσσεται στις κάτωθι περιπτώσεις:

- Η εταιρεία δεν μπορεί να αντιτάξει πράξεις και στοιχεία που δεν καταχωρήθηκαν και δεν δημοσιεύθηκαν στο ΓΕΜΗ¹²³ εκτός αν με οποιοδήποτε τρόπο η εταιρεία αποδείξει ότι οι τρίτοι γνώριζαν. Σημειωτέον δε ότι πράξεις και στοιχεία που έχουν καταχωρηθεί και δημοσιευθεί στο ΓΕΜΗ δεν αντιτάσσονται στους τρίτους προτού περάσουν 15 ημέρες από την δημοσίευση με βασική προϋπόθεση, οι τρίτοι να αποδεικνύουν, ότι δεν ήταν δυνατόν να τα γνωρίζουν.
- Στις περιπτώσεις ασυμφωνίας του κειμένου που δημοσιεύθηκε στο ΓΕΜΗ, με το περιεχόμενο της πράξης ή του στοιχείου που καταχωρήθηκε, η εταιρεία μπορεί να αντιτάξει στους τρίτους το περιεχόμενο του κειμένου που δημοσιεύθηκε.
- Οι τρίτοι μπορούν να επικαλεστούν πράξεις ή στοιχεία για τα οποία επίκειται η δημοσίευση, εκτός εάν η έλλειψη δημοσιότητας αποτελεί ουσιώδες στοιχείο και καθιστά τις πράξεις ανίσχυρες¹²⁴.

Όπως συμβαίνει και στην πρώτη περίπτωση αν πρέπει για λόγους κατεπείγοντος αφού απειλείται σοβαρή ζημία της εταιρείας, καθένας από τους περισσότερους καταστατικούς διαχειριστές που ενεργούν συλλογικά μπορεί να ενεργήσει και ατομικά, ειδοποιώντας τους λοιπούς διαχειριστές.

¹²¹ Άρθρο 57 εδ. ε' του Ν 4072/2012.

¹²² Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 303

¹²³ Άρθρο 16 παρ. 1 Ν 3419/2005

¹²⁴ Άρθρο 16 παρ. 1 Ν 3419/2005

5.4. Διαχειριστής ΙΚΕ διοριζόμενος από εταίρο

Στο άρθρο 60 του Ν 4072/2012 ορίζεται ότι είναι δυνατός ο διορισμός διαχειριστή από ένα ή περισσότερους εταίρους με κοινή δήλωση προς την εταιρεία, ανεξάρτητα από τον αριθμό των εταιρικών τους μεριδίων. Βασική προϋπόθεση είναι να αναφέρεται κάτι τέτοιο στο καταστατικό και να υφίστανται περισσότεροι διαχειριστές. Ο διαχειριστής που διορίζεται με την σχετική δήλωση ανακαλείται με τον ίδιο τρόπο και η πράξη ανάκλησης θα πρέπει να συνοδεύεται από ταυτόχρονη πράξη διορισμού με τον ίδιο τρόπο νέου διαχειριστή, ο οποίος θα αντικαθιστά τον ανακαλούμενο. Για το χρόνο που ο εταίρος δεν ασκεί το δικαίωμα του δεν επέρχεται η νόμιμη συλλογική διαχείριση του άρθρου 56 του Ν 4072/2012, η διαχείριση ασκείται από τους λοιπούς διαχειριστές και ο συγκεκριμένος εταίρος τίθεται εκτός διαχείρισης στην πράξη.

5.5. Ανάκληση διαχειριστή

Στην περίπτωση της νόμιμης διαχείρισης η εταιρεία μπορεί να απαλλαγεί από τον κακό διαχειριστή μόνο αν αποβληθεί ως εταίρος¹²⁵. Από την άλλη αν έχει διορισθεί ανακαλείται με απόφαση των εταίρων, που λαμβάνεται πλειοψηφικά¹²⁶. Η ανάκληση γίνεται χωρίς δικαστική παρέμβαση και αιτιολογία¹²⁷, αν όμως έχει ανατεθεί για ορισμένο χρονικό διάστημα το καταστατικό μπορεί να προβλέπει τους λόγους ανάκλησης, που αν δεν υφίστανται, αυτή μπορεί να θεωρηθεί άκυρη¹²⁸. Στην συνέλευση που αποφασίζει για την ανάκληση συμμετέχει ο διαχειριστής εταίρος που πρόκειται να ανακληθεί, έχοντας δικαίωμα ψήφου.

Στην περίπτωση που ο διαχειριστής ορίσθηκε από συγκεκριμένο εταίρο ανακαλείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 60 όπως αναλύθηκε ανωτέρω.

Ο νόμος δίνει την δυνατότητα δικαστικής ανάκλησης¹²⁹ του διαχειριστή που ασκεί καταστατική διαχείριση είτε έχει εκλεγεί με απόφαση των εταίρων είτε έχει ορισθεί κατά το άρθρο 60. Βασική προϋπόθεση να υπάρχει σπουδαίος λόγος και αίτηση των εταίρων που κατέχουν το 1/10 του συνόλου των εταιρικών μεριδίων. Ως σπουδαίος λόγος¹³⁰ θεωρείται η

¹²⁵ Άρθρο 93 Ν 4072/2012

¹²⁶ Άρθρο 72 Ν 4072/2012

¹²⁷ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 61.

¹²⁸ Άρθρο 74 Ν 4072/2012

¹²⁹ Άρθρο 61 Ν 4072/2012

¹³⁰ Άρθρο 752 ΑΚ

παράβαση καθήκοντος ή η αδυναμία τακτικής διαχείρισης, ενώ θεωρείται άκυρη κάθε συμφωνία για μη δικαστική ανάκληση για σπουδαίο λόγο¹³¹.

Αν λάβει χώρα η δικαστική ανάκληση, ο κανόνας είναι ότι αν απομένουν οι άλλοι διαχειριστές, είναι και αυτοί που θα ασκούν την διαχείριση. Όμως τόσο οι εταίροι με απόφαση τους, όσο και ο εταίρος που είχε διορίσει διαχειριστή κατά το άρθρο 60 του Νόμου 4072/2012 μπορούν να ορίσουν νέο στην θέση του ανακληθέντος. Αν δεν υπάρχουν άλλοι διαχειριστές θα εφαρμοστεί η νόμιμη διαχείριση.

5.6.Η έλλειψη διαχειριστή

Έλλειψη διαχειριστή μπορεί να υπάρξει στις παρακάτω περιπτώσεις¹³²:

- Ανάκληση του υφιστάμενου διαχειριστή χωρίς αντικατάσταση του
- Θάνατος ή παραίτηση του διαχειριστή. Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι η πτώχευση του διαχειριστή, δεν προκαλεί την παύση της διαχειριστικής ιδιότητας.
- Η δικαστική ανάκληση όπως αναλύθηκε ανωτέρω.
- Η περίπτωση της ανάκλησης από εταίρο όπως αναλύθηκε ανωτέρω.
- Ανάκληση του διαχειριστή μετά από απόφαση των εταίρων κατά το άρθρο 59 Ν 4072/2012. Η λύση που δίδεται εδώ είναι ο διορισμός νέου διαχειριστή με απόφαση των εταίρων όπου ο κάθε εταίρος ή διαχειριστής μπορεί να συγκαλέσει γενική συνέλευση ή λύσεις που περιλαμβάνονται στο καταστατικό όπως αυτοαναπλήρωση με πλειοψηφική απόφαση των διαχειριστών που απομένουν ή ακόμα και συνέχιση της διαχείρισης από τους λοιπούς διαχειριστές.

Βλέπουμε λοιπόν ότι υπάρχουν λύσεις αλλά ακόμα και αν οι εταίροι δεν προβαίνουν στον διορισμό νέου διαχειριστή ή δεν υπάρχει καταστατική πρόβλεψη, θα ανακύψει η νόμιμη διαχείριση. Οι λύσεις αυτές προβλέπονται για να μην οδηγηθεί η εταιρεία στο άρθρο 69 ΑΚ.

5.7.Οι αρμοδιότητες του Διαχειριστή

Ο διαχειριστής ασκεί την διαχείριση και την εκπροσώπηση της εταιρείας. Απέναντι στους τρίτους η εξουσία του είναι απεριόριστη και μη περιορίσιμη¹³³. Συνάγεται από τα παραπάνω ότι οι διαχειριστές έχουν εκπροσωπευτική εξουσία ευρύτερη της διαχειριστικής

¹³¹ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 37.

¹³² Άρθρο 62 Ν 4072/2012

¹³³ Άρθρο 64 Ν 4072/2012, Άρθρο 10 οδηγίας 2009/101/ΕΚ.

όπως ακριβώς συμβαίνει με την ΑΕ και την ΕΠΕ¹³⁴. Ο διαχειριστής δεσμεύει την εταιρεία με την υπογραφή του και δεν απαιτείται η ύπαρξη και χρήση της εταιρικής σφραγίδας για την δέσμευση της εταιρείας¹³⁵. Οι εξουσίες του διαχειριστή μπορούν να ανατεθούν σε εταίρους ή τρίτους μόνο στην περίπτωση που επιτρέπεται κάτι τέτοιο από το καταστατικό¹³⁶. Επίσης ο υποκατάστατος διαχειριστής μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε τόσο από τους εταίρους όσο και από το διαχειριστή που τον διόρισε και αυτός με την σειρά του μπορεί να διορίσει παραπέρα υποκατάστατο¹³⁷.

Ο διαχειριστής δεν λαμβάνει αμοιβή εκτός αν υπάρχει διαφορετική απόφαση των εταίρων ή πρόβλεψη από το καταστατικό, που ελέγχεται για τον αν είναι υπέρογκη με τις διατάξεις για την καταχρηστικότητα του ΑΚ¹³⁸. Επίσης δεν είναι επιτρεπτή αμοιβή του διαχειριστή με την μορφή της εξωκεφαλαιακής εισφοράς για τις παρεχόμενες προς την εταιρεία υπηρεσίες, οι οποίες εμπίπτουν στον κύκλο των διαχειριστικών πράξεων. Εξάλλου τέτοια αμοιβή προσκρούει στο άρθρο 81 που αναφέρεται στην απαγόρευση επιστροφής εισφορών.

Η διαχείριση και η εκπροσώπηση της εταιρείας πρέπει να εκπληρώνεται με βάση τρεις πολύ σημαντικές παραμέτρους. Η πρώτη παράμετρος είναι η τήρηση των νόμων, του καταστατικού και των αποφάσεων των εταίρων. Οι παραβάσεις δημιουργούν ευθύνη τόσο έναντι της εταιρείας αλλά και απέναντι στους τρίτους, αν πληρούνται οι προϋποθέσεις των γενικών περί αδικοπρακτικής ευθύνης διατάξεων¹³⁹ αλλά και ειδικών διατάξεων (για παράδειγμα το άρθρο 98 ΠτΚ). Εξαίρεση σε αυτήν την περίπτωση υπάρχει μόνο όταν οι πράξεις ή οι παραλείψεις στηρίζονται σε «σύννομη απόφαση» των εταίρων και δεν δημιουργούν ευθύνη του διαχειριστή¹⁴⁰.

Η δεύτερη παράμετρος είναι η ορθή διαχείριση προς το συμφέρον της εταιρείας («duty of care»)¹⁴¹. Η ορθή διαχείριση δεν είναι άλλο από τις ορθές επιχειρηματικές πράξεις και επιλογές του διαχειριστή στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι τρόποι χρηματοδότησης της εταιρείας και οι αποφάσεις που λαμβάνει ο διαχειριστής για την οργάνωση και διάταξη της εταιρείας, την πρόσληψη του απαραίτητου προσωπικού της, την σύγκληση της συνέλευσης των εταίρων και την ανάθεση των εξουσιών σε τρίτους.

¹³⁴ Ρόκας Ν., Εμπορικές εταιρείες 7^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012 σελ. 331

¹³⁵ Άρθρο 3 παρ. 12 Ν 4156/2013

¹³⁶ Άρθρο 64 παρ. 4 Ν 4072/2012

¹³⁷ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 77.

¹³⁸ Άρθρο 281 ΑΚ

¹³⁹ Άρθρα 914 επ., 71 ΑΚ κλπ

¹⁴⁰ Άρθρο 67 παρ. 1 Ν 4072/2012 το οποίο αποτελεί απομίμηση του άρθρου 22^α παρ. 2 ΚΝ 2190/1920

¹⁴¹ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 43.

Η τρίτη παράμετρος είναι η τήρηση πίστης απέναντι στην εταιρεία («duty of loyalty»). Η πίστη στην εταιρεία πρέπει να χρωματίζει όλη την συμπεριφορά του διαχειριστή¹⁴². Στο άρθρο 65 του Ν 4072/2012 απαριθμούνται οι πιο χαρακτηριστικές περιπτώσεις πίστης:

- Η μη επιδίωξη ιδίων συμφερόντων που αντιβαίνουν στα συμφέροντα της εταιρείας καθώς και η έγκαιρη αποκάλυψη τέτοιων συμφερόντων ή συγκρούσεων συμφερόντων¹⁴³.
- Η μη διενέργεια ανταγωνιστικών πράξεων¹⁴⁴.
- Η τήρηση εχεμύθειας¹⁴⁵, η οποία αναφέρεται κυρίως απέναντι στους τρίτους ενώ απέναντι στου εταίρους η γνωστοποίηση ορισμένων εταιρικών υποθέσεων δικαιολογείται ή καθίσταται απαραίτητη για την λήψη ορθών αποφάσεων¹⁴⁶.

Ο νόμος με το άρθρο 65 παράγραφος 2 δίνει την δυνατότητα συγκεκριμενοποίησης μέσω του καταστατικού των υποχρεώσεων πίστης που μπορεί ανάλογα με την εταιρεία να οδηγεί σε αυστηροποίηση αλλά και ελάφρυνση τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η περίπτωση που επιτρέπονται πράξεις ανταγωνισμού από τον διαχειριστή με την προϋπόθεση να έχει επιτραπεί αυτό από τους εταίρους¹⁴⁷.

5.8. Η ευθύνη του διαχειριστή

Η ευθύνη του διαχειριστή στην ΙΚΕ¹⁴⁸ έχει διαμορφωθεί όπως η ευθύνη στην ΑΕ και στην ΕΠΕ. Έτσι και στην νέα εταιρική μορφή υπάρχει ευθύνη για παραβάσεις του νόμου¹⁴⁹, του καταστατικού, των αποφάσεων των εταίρων και για τα διαχειριστικά πταίσματα¹⁵⁰.

Διαχειριστικό πταίσμα διαπράττει ο διαχειριστής, «όταν δεν τηρεί κατά την άσκηση του οργανικού λειτουργήματος, τους άγραφους κανόνες επιμέλειας, τους οποίους μπορεί και οφείλει με βάση την καλής πίστη να τηρεί ένας μέσος επιμελής διοικητής ξένης περιουσίας»¹⁵¹. Η διατύπωση αυτή κρίθηκε ατυχής¹⁵², όμως παράλληλα θεωρήθηκε

¹⁴² Γιοβαννόπουλος, ΣΕΕ 2013, σελ. 119 επ.

¹⁴³ Η συγκεκριμένη έκφραση έχει υιοθετηθεί από το άρθρο 22^α παρ 3^α ΚΝ 2190/1920

¹⁴⁴ Η συγκεκριμένη έκφραση έχει υιοθετηθεί από το άρθρο 23 ΚΝ 2190/1920

¹⁴⁵ Η συγκεκριμένη έκφραση έχει υιοθετηθεί από το άρθρο 22^α παρ 3 ΚΝ 2190/1920.

¹⁴⁶ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 84.

¹⁴⁷ Κουράκης, ΣΕΕ 2013, σελ. 385 όπου αναφέρεται σε δικαιολογημένη ελάφρυνση.

¹⁴⁸ Άρθρο 67 Ν 4072/2012

¹⁴⁹ Στο άρθρο 67 αναγράφεται « παραβάσεις του παρόντος νόμου», όμως θεωρείται σκόπιμο ή διάταξη να ερμηνευθεί *interpretario extensive*, ώστε να καταλαμβάνει τους νόμους εν γένει.

¹⁵⁰ Αναλογική εφαρμογή του άρθρου 26 Ν 3190/1955 που αναφέρεται σε «πταίσματα περί την διαχείρισιν».

¹⁵¹ Τέλλης, ΔικΕΠΕ, 1994, υπό 26, σελ. 20

κατάλληλη για να διακρίνει το διαχειριστικό πταίσμα από την παράβαση νόμου. Οι έννοιες βρίσκονται πολύ κοντά αφού το διαχειριστικό πταίσμα αντίκειται στον νόμο, όχι γιατί ο διαχειριστής διαπράττει κάτι *per se* απαγορευμένο αλλά γιατί δεν επιδεικνύει την ανάλογη επιμέλεια. Οι πράξεις αυτές είναι συνήθως εκείνες, όπου ο διαχειριστής πρέπει να επιδείξει συνετή επιχειρηματική κρίση και για τις οποίες δεν ευθύνεται αν η επιχειρηματική απόφαση «ελήφθη με καλή πίστη και με βάση πληροφορίες επαρκείς, οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση του εταιρικού συμφέροντος»¹⁵³. Για τις ανωτέρω περιγραφόμενες πράξεις και στο μέτρο που αυτές είναι γνωστές στους εταίρους είναι δυνατή η απαλλαγή μετά την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, αν οι πράξεις αυτές εκτελέστηκαν όχι με βάση τους όρους του *business judgement rule*. Ακόμα οι εταίροι μπορούν να απαλλάξουν τον διαχειριστή ομόφωνα για κάθε ζημία της εταιρείας ή και να παραιτηθούν από τις αξιώσεις τις εταιρείας¹⁵⁴. Βέβαια ποινική η διοικητική ευθύνη του διαχειριστή θα παραμένει. Ευθύνη του διαχειριστή δεν υφίσταται αν η πράξη του στηρίχθηκε σε σύνομη απόφαση των εταίρων¹⁵⁵. Αυτή η εξαίρεση παρέχεται στους εταίρους εκ του νόμου, οι οποίοι είναι αρμόδιοι να αποφασίσουν για κάθε εταιρική υπόθεση¹⁵⁶.

Η αγωγή αποζημίωσης ασκείται από την εταιρεία, μπορεί όμως να ασκηθεί και από οποιοδήποτε εταίρο ή διαχειριστή όχι όμως και από τους τρίτους¹⁵⁷. Οι εταίροι μπορούν να αποφασίσουν την δίκη να διεξαγάγει ειδικός εκπρόσωπος τους¹⁵⁸ και θα ζητείται καταβολή αποζημίωσης στην εταιρεία. Η αγωγή θα εκδικασθεί με την τακτική διαδικασία¹⁵⁹.

Η αξίωση της εταιρείας παραγράφεται μετά την παρέλευση τριετίας από την τέλεση της πράξης¹⁶⁰.

Πρέπει να αναφερθεί, ότι η ευθύνη των διαχειριστών στους κατ' ιδίαν εταίρους ή και τους τρίτους (η έμμεση ζημία τούτων θα αποκαθίσταται με την αποζημίωση της εταιρείας)¹⁶¹

¹⁵² Τέλλης, ΔικΕΠΕ, 1994, υπό 26, σελ. 19, Τέλλης, Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 45.

¹⁵³ Αποστολόπουλος, Η εφαρμογή του κανόνα επιχειρηματικής κρίσης στην ΙΚΕ, ΣΕΕ 2013, σελ 337

¹⁵⁴ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 93.

¹⁵⁵ Άρθρο 67 παρ. 1 Ν 4072/2012

¹⁵⁶ Άρθρο 68 παρ. 1 Ν 4072/2012

¹⁵⁷ Εκ παραδρομής η αιτιολογική έκθεση αναφέρεται σε τρίτους, Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 46.

¹⁵⁸ Άρθρο 67 παρ. 4 Ν 4072/2012

¹⁵⁹ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 81.

¹⁶⁰ Άρθρο 67 παρ. 3 Ν 4072/2012

¹⁶¹ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 90.

θα κρίνεται με τις γενικές διατάξεις (914,919,281 ΑΚ) αλλά και με ειδικές διατάξεις όπως το άρθρο 98 ΠτΚ που καλύπτει πλέον τους διαχειριστές της ΙΚΕ¹⁶².

Ο διαχειριστής έχει ποινική ευθύνη με βάση ειδικές διατάξεις¹⁶³ όπως και ευθύνη για χρέη προς το ΙΚΑ το Δημόσιο¹⁶⁴ κλπ.

Τέλος ο διαχειριστής έχει υποχρέωση λογοδοσίας έναντι της εταιρείας με τις προϋποθέσεις του άρθρου 303 ΑΚ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6:ΤΟ ΣΩΜΑ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

Το δεύτερο πολύ σημαντικό όργανο της ΙΚΕ είναι το σώμα των εταίρων, το οποίο λαμβάνει τις βασικές εταιρικές αποφάσεις. Ο νόμος χρησιμοποιεί τον όρο «αποφάσεις των εταίρων» και όχι «αποφάσεις της συνέλευσης των εταίρων»¹⁶⁵ ώστε να καλύπτονται και οι αποφάσεις εκτός συνέλευσης.

Οι εταίροι διαθέτουν αρμοδιότητα που καλύπτει κάθε εταιρική υπόθεση¹⁶⁶, εκτείνεται δηλαδή σε θέματα εσωτερικών σχέσεων των εταίρων, τροποποίησης του καταστατικού, εταιρικών μετασηματισμών ακόμα και διαχείρισης, αν και ο νόμος ορίζει ότι αρμόδιοι είναι οι διαχειριστές χωρίς να απαγορεύει στους εταίρους να λαμβάνουν αποφάσεις που αφορούν την διαχείριση. Έτσι ο διαχειριστής είναι υποχρεωμένος να σεβαστεί την απόφαση των εταίρων αφού αν δεν την τηρήσει γεννάται ευθύνη του αλλά ταυτόχρονα απαλλάσσεται από αυτήν αν ακολουθήσε την απόφαση των εταίρων¹⁶⁷. Η συνεχής ανάμιξη των εταίρων στη διαχείριση θα πρέπει να αποφεύγεται για να μην προσβάλλεται η δυνατότητα αυτόνομης δράσης του διαχειριστή¹⁶⁸. Αντίθετα οι εταίροι μη διαχειριστές δεν έχουν καμία εξουσία εκπροσώπησης της εταιρείας.

Βασικές αρμοδιότητες των εταίρων αποτελούν¹⁶⁹:

- Οι τροποποιήσεις του καταστατικού
- Ο διορισμός του διαχειριστή και η απαλλαγή του από κάθε ευθύνη
- Η έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων
- Η διανομή των κερδών

¹⁶² Άρθρο 116 παρ. 3 Ν 4072/2012

¹⁶³ Άρθρο 4 παρ. 4 Ν 148/1967, άρθρο 8 παρ. 1 Ν 2336/1995, άρθρο 25 παρ. 2 περ. α' Ν 1882/1990

¹⁶⁴ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 98.

¹⁶⁵ Άρθρο 61 παρ. 1 Ν 4072/2012

¹⁶⁶ Άρθρο 68 παρ. 1 Ν 4072/2012

¹⁶⁷ Άρθρο 67 παρ. 1 Ν 4072/2012

¹⁶⁸ Ρόκας Ν., Εμπορικές εταιρείες 7^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012 σελ. 586.

¹⁶⁹ Άρθρο 68 Ν 4072/2012

- Ο διορισμός του ελεγκτή
- Η λύση της εταιρείας
- Η παράταση διάρκειας της
- Η μετατροπή της εταιρείας και η συγχώνευση της με κάποια άλλη

Βέβαια όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω και ο διαχειριστής μπορεί εφόσον έχει εξουσιοδοτηθεί από τους εταίρους, να προβεί σε τροποποιήσεις του καταστατικού. Ακόμα το καταστατικό μπορεί να προβλέπει περιπτώσεις τροποποιήσεων που γίνονται από τον διαχειριστή όπως αύξηση ή μείωση του κεφαλαίου¹⁷⁰.

6.1.Λήψη των αποφάσεων και σύγκληση της συνέλευσης

Οι αποφάσεις των εταίρων λαμβάνονται κατά κανόνα σε συνέλευση¹⁷¹. Η συνέλευση των εταίρων συγκαλείται από το διαχειριστή, ο τρόπος σύγκλησης ορίζεται από το καταστατικό όπως προβλέπει ο νόμος, η προθεσμία είναι τουλάχιστον δήμερη, χωρίς να υπολογίζονται οι ημέρες σύγκλησης και η ημέρα ης συνέλευσης. Ο διαχειριστής προσκαλεί προσωπικώς κάθε εταίρο με κάθε πρόσφορο μέσο συμπεριλαμβανομένου και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου¹⁷², χωρίς να αρκεί η πρόσκληση μόνο μέσω εφημερίδων. Το περιεχόμενο της πρόσκλησης πρέπει να προσδιορίζει τον τόπο και τον χρόνο της συνέλευσης, τις προϋποθέσεις συμμετοχής των εταίρων και την ημερήσια διάταξη¹⁷³.

Ο διαχειριστής πρέπει να συγκαλεί την συνέλευση τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο και εντός 4 μηνών από την λήξη της χρήσης με ελάχιστο αντικείμενο την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων¹⁷⁴. Επίσης μπορεί να συγκληθεί συνέλευση όταν ο διαχειριστής κρίνει σκόπιμο ότι πρέπει να ληφθούν αποφάσεις ή να λάβουν γνώση σημαντικών θεμάτων οι εταίροι. Ακόμα η συνέλευση συγκαλείται αν το ζητήσουν οι εταίροι που κατέχουν το 1/10 των εταιρικών μεριδίων. Αν ο διαχειριστής δεν το πράττει, οι εταίροι μπορούν να συγκαλέσουν την συνέλευση με την ίδια ημερήσια διάταξη που είχαν προτείνει. Το καταστατικό ορίζει τον τόπο της συνέλευσης και όπως στην ΑΕ ο νόμος αναγνωρίζει την καθολική συνέλευση, μολονότι δεν υπήρξε νομότυπη σύγκληση αλλά όλοι οι εταίροι παρουσιάστηκαν και συναίνεσαν¹⁷⁵.

¹⁷⁰ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 49.

¹⁷¹ Άρθρο 69 παρ. 1 Ν 4072/2012, βλ και άρθρο 10 παρ. 1 Ν 3190/1955

¹⁷² Κουράκης, ΣΕΕ 2013, σελ. 386

¹⁷³ Άρθρο 70 Ν 4072/2012

¹⁷⁴ Άρθρο 69 Ν 4072/2012

¹⁷⁵ Άρθρο 70παρ. 4, αποτελεί παρόμοια διάταξη με το άρθρο 26παρ. 3 του ΚΝ 2190/1920 και άρθρο 10 παρ. 4 Ν 3190/1955

Στην συνέλευση συμμετέχουν όλοι οι εταίροι και απαιτείται η φυσική παρουσία, όμως κάθε εταίρος μπορεί να εκπροσωπηθεί από εταίρο ή μη εταίρο. Υποστηρίζεται ότι ο αποκλεισμός της αντιπροσώπευσης από το καταστατικό δεν είναι νόμιμος¹⁷⁶. Επίσης το καταστατικό μπορεί να προβλέπει και την τηλεδιάσκεψη¹⁷⁷. Ως τηλεδιάσκεψη νοείται όχι μόνο η οπτική και ηχητική παρουσία του συμμετέχοντος μέσω οθόνης, αλλά και η απλή τηλεφωνική συμμετοχή.

Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει την δυνατότητα εκλογής προέδρου της συνέλευσης.

Οι εταίροι μπορούν να ζητήσουν να λάβουν τις απαραίτητες πληροφορίες για την βέλτιστη κατανόηση των διαφόρων θεμάτων της ημερήσιας διάταξης¹⁷⁸ και έχουν την δυνατότητα να λάβουν τον λόγο και να ψηφίσουν¹⁷⁹. Για την συγκρότηση της συνέλευσης και την λήψη των αποφάσεων δεν απαιτείται απαρτία. Η πλειοψηφία υπολογίζεται επί του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων.

Εξαιρέσεις στην αρχή «κάθε μερίδιο και μία ψήφος» θέτει το άρθρο 72 παράγραφος 2 όπου με το καταστατικό μπορεί να τεθεί μέγιστος αριθμός ψήφων που μπορεί να έχει ένας εταίρος για την λήψη αποφάσεων. Στην περίπτωση αυτή για τον υπολογισμό της πλειοψηφίας θεωρείται ότι τα επιπλέον μερίδια δεν υπάρχουν. Άλλη μια εξαίρεση υπάρχει όταν απαγορεύεται η συμμετοχή του εταίρου στην ψηφοφορία καθώς πρόκειται να ληφθούν αποφάσεις που αφορούν τον ίδιο με αντικείμενο τον ορισμό ειδικού εκπροσώπου για την διεξαγωγή δίκης εναντίον εταίρου¹⁸⁰, τη απαλλαγή από την ευθύνη του¹⁸¹ και τον αποκλεισμό του από την εταιρεία¹⁸². Στις δύο πρώτες περιπτώσεις θα πρόκειται για εταίρο που έχει ασκήσει καθήκοντα διαχειριστή.

Ο εταίρος δεν κωλύεται να ψηφίσει σε άλλες περιπτώσεις, ακόμα και όταν τα προσωπικά του συμφέροντα συγκρούονται με εκείνα της εταιρείας, με την επιφύλαξη της κατάχρησης δικαιώματος.

¹⁷⁶ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 303

¹⁷⁷ Άρθρο 71 Ν 4072/2012

¹⁷⁸ Άρθρο 98 παρ. 3 Ν 4072/2012

¹⁷⁹ Άρθρο 72 παρ. 1 Ν 4072/2012

¹⁸⁰ Άρθρο 67 παρ. 4 Ν 4072/2012

¹⁸¹ Άρθρο 67 παρ. 2 Ν 4072/2012, Δόκας, Η απαλλαγή των μελών διοίκησης των κεφαλαιουχικών εταιριών από την ευθύνη τους, 2012, σελ. 111 επ.

¹⁸² Άρθρο 93 Ν 4072/2012

Η λήψη των αποφάσεων γίνεται με απλή πλειοψηφία εκτός ορισμένων περιπτώσεων όπου απαιτείται η πλειοψηφία των 2/3 του συνολικού αριθμού των μεριδίων¹⁸³. Επίσης υπάρχουν περιπτώσεις που απαιτείται ομοφωνία όπως ορίζει ο νόμος. Οι αποφάσεις των εταίρων καταχωρούνται στο βιβλίο πρακτικών όχι επί ποινή ακυρότητας.

Στην ΙΚΕ όπως και στην ΑΕ δίνεται η δυνατότητα «πρακτικού δια περιφοράς»¹⁸⁴. Στην περίπτωση αυτή η ομόφωνη απόφαση των εταίρων λαμβάνεται με έγγραφο, το οποίο υποκαθιστά την απόφαση που λαμβάνεται σε συνέλευση. Μάλιστα στην ΙΚΕ σε αντίθεση με την ΑΕ μπορεί το έγγραφο να αποτυπώνει και μη ομόφωνη απόφαση αλλά και να δοθεί η συμφωνία των εταίρων για λήψη μιας τέτοια απόφασης εκτός εγγράφου με ανταλλαγή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή άλλα ηλεκτρονικά μέσα, μόνο όμως αν το καταστατικό προβλέπει κάτι τέτοιο.

6.2.Οι ελαττωματικές αποφάσεις των εταίρων

Το άρθρο 74 Ν 4072/2012 ρυθμίζει το δύσκολο ζήτημα των ελαττωματικών αποφάσεων των εταίρων. Βλέπουμε πως και στο σημείο αυτό ο νόμος έχει υιοθετήσει βασικές λύσεις που δόθηκαν με τον Ν 3604/2007 στις ελαττωματικές αποφάσεις ΑΕ με απλουστευμένη μορφή.¹⁸⁵ Ο νόμος διακρίνει τις αποφάσεις που λαμβάνονται εντός συνέλευσης σε άκυρες και ακυρώσιμες ενώ γι' αυτές που λαμβάνονται εκτός συνέλευσης προβλέπεται μόνο ακυρότητα.

Ακυρώσιμη είναι μια απόφαση των εταίρων που λήφθηκε με τρόπο που δεν είναι σύμφωνος με τον νόμο ή με το καταστατικό ή λήφθηκε κατά κατάχρηση της εξουσίας της πλειοψηφίας υπό τους όρους του άρθρου 281 ΑΚ. Την δικαστική ακύρωση μιας τέτοιας απόφασης μπορεί να ζητήσει ο διαχειριστής αλλά και κάθε εταίρος που δεν συμμετείχε στην συνέλευση ή αντιτάχθηκε στην λήψη της συγκεκριμένης απόφασης. Η σχετική αίτηση υποβάλλεται στο δικαστήριο εντός προθεσμίας 4 μηνών από την καταχώρηση της απόφασης στο βιβλίο πρακτικών. Ακόμα μπορούν να ληφθούν και ασφαλιστικά μέτρα και το δικαστήριο να χορηγήσει προσωρινή διαταγή μέχρι να κριθεί το αίτημα ακύρωσης της απόφασης της συνέλευσης. Η τελεσίδικη απόφαση που ακυρώνει την απόφαση της συνέλευσης ισχύει έναντι πάντων και δημοσιεύεται στο ΓΕΜΗ αν η ακυρωθείσα απόφαση είχε δημοσιευθεί στο ΓΕΜΗ.

¹⁸³ Άρθρο 72 παρ. 4 και 68 παρ. 2 Ν 4072/2012

¹⁸⁴ Άρθρο 73 Ν 4072/2012, το οποίο υιοθέτησε τις διατάξεις του άρθρου 23 παρ. 3 ΚΝ 2190/1920

¹⁸⁵ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 53, Γιοβαννόπουλος, Ελαττωματικές αποφάσεις γ.σ α.ε, τόμος Ι, Όψεις της ακυρωσίας, 2012

Ακυρότητα υπάρχει στην περιπτώσεις που η απόφαση της συνέλευσης παραβιάζει τον νόμο ή και το καταστατικό. Μία τέτοια παράβαση μπορεί να αποτελεί και η προσβολή των χρηστών ηθών¹⁸⁶. Και εδώ η ακυρότητα πρέπει να αναγνωριστεί με δικαστική απόφαση μετά από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον¹⁸⁷. Η αίτηση θα πρέπει να υποβληθεί μέσα σε προθεσμία 6 μηνών από την καταχώρηση της απόφασης στο βιβλίο πρακτικών εκτός και αν με την απόφαση τροποποιείται το καταστατικό ή ο σκοπός της εταιρείας μεταβάλλεται σε παράνομο ή αν αντίκειται στην δημόσια τάξη ή αν προκύπτει διαρκής παράβαση αναγκαστικού δικαίου, οπότε δεν υπάρχει προθεσμία. Αξίζει να σημειωθεί ότι αν κάποιο δικαστήριο στα πλαίσια άλλης δίκης εντός του δμήνου έκρινε την ακυρότητα, το γράμμα του νόμου ικανοποιείται και το θεραπευτικό αποτέλεσμα της παρέλευσης της προθεσμίας ματαιούται¹⁸⁸.

Για τις αποφάσεις που δεν λαμβάνονται σε συνέλευση αλλά αποτυπώνονται σε έγγραφο σύμφωνα με το άρθρο 73 υπάρχει ειδική ρύθμιση, όπου τέτοιες αποφάσεις θα είναι άκυρες αν αποτυπώθηκαν σε έγγραφο, χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 73 ή είναι αντίθετες στον νόμο ή το καταστατικό.

Η ακυρωσία ή η αναγνώριση της ακυρότητας της απόφασης των εταίρων συμπαρασύρει και τυχόν άλλες αποφάσεις που στηρίζονται στην πρώτη¹⁸⁹.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΟΙ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΜΕΡΙΔΙΩΝ

Α) Είσοδος νέου εταίρου ή ανάληψη των νέων εισφορών από υφιστάμενους εταίρους.

Για να εισέλθει νέος εταίρος στην εταιρεία απαιτείται απόφαση όλων των εταίρων¹⁹⁰ με εξαίρεση την αύξηση κεφαλαίου την οποία ρυθμίζει το άρθρο 90 Ν 4072/2012. Ο νέος εταίρος θα εισέλθει με εξωκεφαλαιακή ή εγγυητική εισφορά καθώς με κεφαλαιακή μπορεί να εισέλθει μόνο μετά από αύξηση κεφαλαίου. Η απόφαση των εταίρων πρέπει να είναι ομόφωνη εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από το καταστατικό και προσδιορίζει τον αριθμό

¹⁸⁶ Παπανικολάου Παναγιώτης, Δικαιοπραξίες αντίθετες στα χρηστά ήθη, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 2012, σελ. 26

¹⁸⁷ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 122.

¹⁸⁸ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 55, Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 323

¹⁸⁹ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 122.

¹⁹⁰ Άρθρο 89 παρ.1 Ν 4072/2012

των αποκτώμενων μεριδίων και το είδος της εισφοράς που αναλαμβάνεται. Αν δεν μπορεί να υπάρξει ομοφωνία εξαιτίας αντιρρήσεων εταίρου ή εταίρων, το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει την είσοδο του εταίρου ή την ανάληψη νέων εισφορών αν συντρέχει σπουδαίος λόγος που επιβάλλεται από το συμφέρον της εταιρείας¹⁹¹.

B) Αύξηση-Μείωση Κεφαλαίου

Η αύξηση του κεφαλαίου συντελείται με την αύξηση του αριθμού των εταιρικών μεριδίων και όχι με την αύξηση της ονομαστικής τους αξίας. Ως αύξηση νοείται και η για πρώτη φορά έκδοση μεριδίων κεφαλαιακών εισφορών αν προηγουμένως το κεφάλαιο ήταν μηδενικό. Για να πραγματοποιηθεί η αύξηση πρέπει να υπάρχει απόφαση των εταίρων με αυξημένη πλειοψηφία των 2/3, όμως υπάρχει περίπτωση το καταστατικό να προβλέπει είτε υψηλότερα ποσοστά πλειοψηφίας είτε ότι η αύξηση μπορεί να αποφασιστεί και από τον διαχειριστή¹⁹². Η αύξηση ως τροποποίηση του καταστατικού υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του ΓΕΜΗ.

Η αύξηση μπορεί να γίνει μόνο με κεφαλαιακές εισφορές, εισφορές δηλαδή σε μετρητά ή σε είδος που είναι άμεσα καταβλητές. Επίσης αν η αύξηση δεν γίνει με εισφορές σε είδος ο νόμος προβλέπει δικαίωμα προτίμησης όλων των εταίρων ανάλογα με το ποσοστό που κατέχουν στην εταιρεία και όχι μόνο εκείνων που έχουν μερίδια που αντιστοιχούν σε κεφαλαιακές εισφορές εκτός αν προβλέπει αντίθετα το καταστατικό. Το δικαίωμα προτίμησης ασκείται εντός 20 ημερών από την καταχώρηση της αύξησης στο ΓΕΜΗ χωρίς να απαιτείται πρόσκληση του διαχειριστή¹⁹³. Το δικαίωμα προτίμησης μπορεί να καταργηθεί ή να περιοριστεί μετά από απόφαση των εταίρων με αυξημένη πλειοψηφία 2/3. Αν η απόφαση δεν λαμβάνεται λόγω αντιρρήσεων του εταίρου ή των εταίρων, που μειώνονται τα ποσοστά, είναι δυνατή η παρέμβαση του δικαστηρίου. Έτσι το δικαστήριο μπορεί να υποκαταστήσει την απόφαση του διαφωνούντος αν συντρέχει σπουδαίος λόγος για την εταιρεία. Χαρακτηριστική περίπτωση είναι η δυνατότητα σε δύσκολες οικονομικά στιγμές για την εταιρεία να εισέλθει κάποιος επενδυτής που θα βοηθήσει την εταιρεία ενώ ταυτόχρονα η θυσία του διαφωνούντος εταίρου θα είναι μικρότερη.

Υπάρχει ακόμα η ειδική μορφή αύξησης κεφαλαίου το λεγόμενο εγκεκριμένο κεφάλαιο (authorized capital)¹⁹⁴. Πρόκειται για αύξηση που έχει συμφωνηθεί στο καταστατικό και θα επέλθει σε συγκεκριμένο χρονικό σημείο με νέες κεφαλαιακές εισφορές

¹⁹¹ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 86

¹⁹² Άρθρα 90 παρ. 2, 68 παρ. 2, 72 παρ. 5,6 Ν 4072/2012

¹⁹³ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 198 επ.

¹⁹⁴ Άρθρα 90 παρ. 2 Ν 4072/2012

ορισμένου ποσού και μάλιστα σε μετρητά αν δεν προβλέπεται διαφορετικά. Μιλάμε για μια αύξηση η οποία έχει ήδη ολοκληρωθεί αλλά τελεί υπό αναβλητική αίρεση ή προθεσμία. Η ενεργοποίηση μπορεί να συντελεστεί με απόφαση του διαχειριστή ή και των εταίρων¹⁹⁵.

Από την άλλη μεριά η μείωση κεφαλαίου γίνεται με ακύρωση μεριδίων που αντιστοιχούν σε κεφαλαιακές εισφορές και όχι με μείωση της αξίας των μεριδίων¹⁹⁶. Η μείωση των μεριδίων συντελείται με αποδέσμευση ενεργητικού που καταρχήν συνίσταται σε μετρητά χωρίς όμως να αποκλείεται η επιστροφή και άλλων στοιχείων, αν προηγουμένως γίνει αποτίμηση αυτών κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 77 παράγραφος 2¹⁹⁷. Επίσης δεν αποκλείεται να υπάρχει και ονομαστική μείωση για την απόσβεση ζημιών. Στην μείωση είναι απαραίτητο να τηρείται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των εταίρων¹⁹⁸.

Σε περίπτωση μείωσης γεννάται το ζήτημα της δυσμενούς μεταχείρισης των εταίρων με κεφαλαιακές εισφορές αν μειωθούν αυτές σε σύγκρισή με άλλους εταίρους που έχουν μερίδια που αντιστοιχούν σε εξωκεφαλαιακές ή εγγυητικές εισφορές, η συμμετοχή των οποίων δεν θα υποστεί ρύθμιση. Ο νόμος παρέχει ικανή προστασία αφού δίνει την δυνατότητα της καταστατικής πρόβλεψης να ζητηθεί η συναίνεση των εταίρων αυτών ή η ξεχωριστή πλειοψηφική τους απόφαση. Αν δεν υπάρχει τέτοια πρόβλεψη πράγματι μπορεί να δημιουργηθεί πρόβλημα απομείωσης της συμμετοχής των εταίρων με κεφαλαιακές εισφορές¹⁹⁹.

Η μείωση αποφασίζεται όπως και η αύξηση που αναλύθηκε ανωτέρω.

Γ) Έξοδος εταίρου

Η έξοδος του εταίρου λαμβάνει χώρα στις κάτωθι περιπτώσεις:

- Μετά από απόφαση δικαστηρίου αν συντρέχει σπουδαίος λόγος και η συνέχιση της εταιρείας είναι για λόγους υποκειμενικούς η αντικειμενικούς δυσβάστακτη για τον εξερχόμενο εταίρο²⁰⁰.
- Αν συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις²⁰¹ που ορίζει το καταστατικό όπως πχ αν η εταιρεία επί σειρά ετών είναι ζημιογόνα, αν απολέσει κάποια άδεια, αν οι άλλοι

¹⁹⁵ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 88

¹⁹⁶ Άρθρο 91 παρ. 1 Ν 4072/2012

¹⁹⁷ Τριανταφυλλάκης Γεώργιος, Το κεφάλαιο και οι μεταβολές του στην Α.Ε, Νομική Βιβλιοθήκη Αθήνα 2012, σελ. 254

¹⁹⁸ Άρθρο 91 παρ. 1 Ν 4072/2012

¹⁹⁹ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 89

²⁰⁰ Άρθρο 92 παρ. 1 Ν 4072/2012

²⁰¹ Άρθρο 92 παρ. 1 Ν 4072/2012

εταίροι προβαίνουν σε ανταγωνιστικές πράξεις εις βάρος της εταιρείας, αν συνταξιοδοτηθεί εταίρος, αν ασθενήσει. Στις ανωτέρω περιπτώσεις το δικαίωμα ενεργοποιείται είτε με δήλωση εξόδου του εταίρου που απευθύνεται στον διαχειριστή ή μετά από δικαστική διαπίστωση των προϋποθέσεων εξόδου μετά από αίτηση του εταίρου και κοινοποίηση στην εταιρεία²⁰².

- Αν η εταιρεία προκαλέσει της έξοδο του εταίρου, εφόσον υπάρχει καταστατική πρόβλεψη, όταν έχει μερίδια που αντιστοιχούν σε εξωκεφαλαιακή εισφορά και περιέλθει σε αδυναμία εκπλήρωσης της παροχής ή συνταξιοδότησης ή διότι τα έχει κληρονομήσει²⁰³

Η έξοδος του εταίρου σύμφωνα με το άρθρο 92 του Ν 4072/2012 είναι δυνατή οποιοδήποτε είδος εταιρικών μεριδίων και αν κατέχει και καταλήγει σε μείωση του κεφαλαίου μόνο αν τα μερίδια του εξερχόμενου αντιστοιχούν σε κεφαλαιακή εισφορά²⁰⁴. Η έξοδος δεν μπορεί να είναι μερική και η διαδικασία είναι ενιαία ακόμα και αν ο εταίρος διαθέτει περισσότερα είδη εισφορών²⁰⁵. Μερική έξοδος είναι δυνατή αν ο εταίρος έχει μερίδια κεφαλαιακής εισφοράς και συμφωνηθεί δικαίωμα προαίρεσης τούτου για μεταβίβαση μερικών μόνο εκ των μεριδίων²⁰⁶.

Αξίζει να τονιστεί ότι προϋπόθεση της εξόδου δεν είναι η καταβολή στον εταίρο της αξίας της συμμετοχής του εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από το καταστατικό²⁰⁷. Η διαδικασία εξεύρεσης του ποσού δεν αναστέλλει την έξοδο.

Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει σε περίπτωση εξόδου εταίρου ότι τα μερίδια θα εξαγοράζονται από υποδεικνυόμενο πρόσωπο αντί καταβολής της πλήρους αξίας τους. Οι εταίροι μάλιστα μπορεί να έχουν δικαίωμα προτίμησης στην απόκτηση των μεριδίων του εξερχόμενου.

Δ) Αποκλεισμός εταίρου

Βασική προϋπόθεση για τον αποκλεισμό εταίρου είναι η ύπαρξη σπουδαίου λόγου και απόφαση των λοιπών εταίρων χωρίς την συμμετοχή του αποκλεισμένου²⁰⁸, η οποία

²⁰² Αντωνόπουλος Βασίλης *Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012*, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 207 επ.

²⁰³ Περάκης Ευάγγελος, *Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 91

²⁰⁴ Άρθρο 92 παρ. 4 Ν 4072/2012

²⁰⁵ Αντωνόπουλος Βασίλης *Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012*, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 209 επ.

²⁰⁶ Άρθρο 86 Ν 4072/2012, Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, *Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 556 επ.

²⁰⁷ Περάκης Ευάγγελος, *Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 92 επ.

λαμβάνεται με απλή πλειοψηφία και δικαστική απόφαση που εκδίδεται μετά από αίτημα κάθε διαχειριστή ή εταίρου. Η αίτηση υποβάλλεται μέσα σε 60 ημέρες από την λήψη της απόφασης και αρμόδιο είναι το Ειρηνοδικείο που δικάζει κατά την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας²⁰⁹.

Σπουδαίος λόγος υπάρχει όταν η συνέχιση της εταιρείας με την συμμετοχή του είναι λόγω της συμπεριφοράς του δυσβάστακτη για τους λοιπούς εταίρους και κινδυνεύει η υπόσταση ή η ομαλή λειτουργία της εταιρείας. Δεν απαιτείται όπως και στην ΕΠΕ υπαιτιότητα, θα πρέπει όμως να αφορά το πρόσωπο του εταίρου.

Για την απομάκρυνση του εταίρου θα πρέπει εκτός από την τελεσιδικία της απόφασης, να έχει καταβληθεί στον εταίρο η πλήρης αξία των μεριδίων του και ο διαχειριστής να έχει προβεί σε ακύρωση των μεριδίων εκτός και αν η εταιρεία αποφασίσει να υποδείξει πρόσωπο που θα εξαγοράσει τα μερίδια²¹⁰. Μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία μπορεί να ληφθούν ασφαλιστικά μέτρα που αποσκοπούν να αντιμετωπίσουν την παρουσία του εταίρου, τις εξουσίες, τις υποχρεώσεις του κλπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8:ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΙΚΕ

Τα εταιρικά μερίδια παρέχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις στους εταίρους ανεξάρτητα από το είδος των εισφορών τους εκτός αν υπάρχει διαφορετική καταστατική πρόβλεψη ή προβλέπεται διαφορετικά στον Νόμο 4072/2012²¹¹. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν η διάταξη του άρθρου 72 παράγραφος 2 όπου επιτρέπεται η πρόβλεψη του μέγιστου αριθμού ψήφων ανά εταίρο, η οποία αποτελεί μια ανεκτή παρέκκλιση από την αρχή « κάθε μερίδιο και μία ψήφος» και δεν φτάνει στο σημείο της παροχής διπλής ψήφου σε ορισμένα μερίδια²¹², η διάταξη του άρθρου 94 παράγραφος 2 η οποία αναφέρει την δυνατότητα καταστατικού περιορισμού του δικαιώματος πληροφοριών, που δεν μπορεί όμως να φτάσει στο σημείο αποκλεισμού της εξέτασης των βιβλίων από αντιπρόσωπο²¹³. Επίσης υπάρχει η δυνατότητα διαμόρφωσης προνομιακής θέσης του εταίρου στην έκταση που επιτρέπεται όπως η δυνατότητα λήψης πρόσθετων κερδών σύμφωνα με το

²⁰⁸ Άρθρο 72 παρ.3 Ν 4072/2012

²⁰⁹ Αντωνόπουλος Βασίλης *Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012*, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 221 επ.

²¹⁰ Περάκης Ευάγγελος, *Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 94

²¹¹ Άρθρο 94 παρ. 1 του Ν 4072/2012

²¹² Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, *Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 709

²¹³ Περάκης Ευάγγελος, *Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 96

άρθρο 100 παράγραφος 4²¹⁴ ή η δυνατότητα χρήσεως κάποιου εταιρικού αντικειμένου όπως ενός αυτοκινήτου της εταιρείας ή ότι ο διαχειριστής θα πρέπει να συμβουλευέται τον συγκεκριμένο εταίρο πριν λάβει μια απόφαση κ.α.²¹⁵.

Το ζήτημα της υποχρέωσης πίστεως των εταίρων δεν ρυθμίζεται στον νόμο αφού με το άρθρο 65 γίνεται λόγος για τέτοια υποχρέωση μόνο από τους διαχειριστές. Βέβαια πρέπει να τονιστεί ότι σε καμία περίπτωση ο εταίρος δεν μπορεί να λειτουργεί αντίθετα προς το εταιρικό συμφέρον. Γίνεται κατά μια άποψη δεκτό ότι το δικαίωμα πίστεως είναι απόρροια του προσωπικού σε μεγάλο βαθμό χαρακτήρα της εταιρείας²¹⁶. Το καταστατικό δύναται να περιλαμβάνει σχετικά διάταξη που να ορίζει ρητά υποχρέωση πίστης των εταίρων²¹⁷.

Το άρθρο 94 παράγραφος 2 του Νόμου ορίζει, ότι οι εταίροι έχουν δικαίωμα να λαμβάνουν γνώση αυτοπροσώπως αλλά και με αντιπρόσωπο της πορείας των εταιρικών υποθέσεων, να εξετάζουν τα βιβλία και τα έγγραφα αυτής. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ασκείται κατά πάντα χρόνο ή ανά τακτά χρονικά διαστήματα όχι μεγαλύτερα του τριμήνου. Η εταιρεία μπορεί να αρνηθεί την ελεύθερη πρόσβαση στα βιβλία αν υπάρχει σοβαρή απειλή στα επιχειρηματικά της συμφέροντα. Ο κάθε εταίρος μπορεί να ζητήσει πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την κατανόηση της ημερήσιας διάταξης της γενικής συνέλευσης²¹⁸.

Ο νόμος παρέχει συγκεκριμένα δικαιώματα στην μειοψηφία, η οποία υπολογίζεται επί του συνολικού αριθμού των μεριδίων και είναι το 1/10. Η μειοψηφία μπορεί να ζητήσει την ανάκληση του διαχειριστή, που ασκεί καταστατική διαχείριση, αν υπάρχει σπουδαίος λόγος²¹⁹, μπορεί να ζητήσει τον διορισμό ορκωτού ελεγκτή λογιστή, ο οποίος θα ερευνησει παραβάσεις του νόμου ή του καταστατικού και θα γνωστοποιήσει το αποτέλεσμα στους εταίρους και στην εταιρεία με έκθεση του²²⁰, επίσης σύμφωνα με το άρθρο 105 παράγραφος 4 η μειοψηφία μπορεί να ζητήσει την έγκριση του σχεδίου επιτάχυνσης και περάτωσης της εκκαθάρισης υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 49 παράγραφος 6 ΚΝ 2190/1920.

²¹⁴ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 127

²¹⁵ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 711

²¹⁶ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 219, Ψυχομάνης, Δίκαιο Εμπορικών εταιριών, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα Θεσσαλονίκη, Αθήνα 2013 σελ. 415, Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 98

²¹⁷ Αλεξανδρίδου Ελίζα, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών-Προσωπικές και Κεφαλαιουχικές Εταιρίες, Β' Έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, Αθήνα σελ. 235

²¹⁸ Άρθρο 94 παράγραφος 3 του Ν 4072/2012

²¹⁹ Άρθρο 61 παράγραφος 1 Ν 4072/2012

²²⁰ Πρόκειται για ανάλογο έλεγχο με τον έκτακτο του άρθρου 40 ΚΝ 2190/1920

Επίσης οι εταίροι μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις με την εταιρεία, οι οποίες καταχωρούνται στο βιβλίο πρακτικών, με μέριμνα του διαχειριστή και κοινοποιούνται σε όλους τους εταίρους εντός ενός μηνός από την σύναψη τους. Το καταστατικό μπορεί να αναφέρει ότι οι συμβάσεις αυτές (συγκεκριμένες ή όλες) πρέπει να εγκριθούν από τους εταίρους. Έτσι μέχρι την παροχή της έγκρισης η σύμβαση θα είναι ανίσχυρη, ενώ η μη έγκριση θα οριστικοποιήσει την ακυρότητα²²¹. Ο νόμος με το άρθρο 95 παράγραφος 3 αναφέρει ότι απαγορεύεται η εκτέλεση των συμβάσεων αν ματαιώνεται ολικά ή μερικά η ικανοποίηση των εταιρικών δανειστών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9:ΟΙ ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΙΚΕ υποχρεούται σε σύνταξη ετήσιων οικονομικών καταστάσεων κατά το πρότυπο του νόμου ΚΝ 2190/1920. Μετά την ετήσια απογραφή συντάσσονται οι καταστάσεις οι οποίες περιλαμβάνουν ισολογισμό, λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως, πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων, προσάρτημα και άλλες τυχόν καταστάσεις που προβλέπει το καταστατικό. Οι καταστάσεις αποτελούν ενιαίο σύνολο και καταρτίζονται σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα²²². Καταρτίζονται και υπογράφονται από τον διαχειριστή(άρθρα 96 και 97 Ν 4072/2012), δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της εταιρείας εντός τριμήνου από την λήξη της εταιρικής χρήσης (98 παράγραφος 2 Ν 4072/2012), ελέγχονται στο μέτρο που αυτό επιβάλλεται²²³ και εγκρίνονται από την συνέλευση των εταίρων, η οποία συνέρχεται εντός του πρώτου τετραμήνου της νέας χρήσης (69 παράγραφος 2 Ν 4072/2012).

Ειδικές διατάξεις εισάγονται για την διανομή των κερδών με το άρθρο 100 Ν 4072/2012. Στην ΙΚΕ δεν υιοθετήθηκαν τα tests φερεγγυότητας τα οποία προβλέπονται για την Societas Privata Europaea.Υπάρχει πρόβλεψη για κράτηση τακτικού αποθεματικού ίσου με το 1/20 των καθαρών κερδών, το οποίο μπορεί να κεφαλαιοποιείται ή να συμψηφίζεται με ζημιές. Ο νόμος δεν θέτει όριο στην υποχρέωση κράτησης κεφαλαίου και αν οι εταίροι θεωρούν ότι είναι το αποθεματικό υπερβολικό, μπορούν να το κεφαλαιοποιήσουν και να μειώσουν το κεφάλαιο. Η διανομή των κερδών είναι δυνατή μόνο όταν πρόκειται για πραγματικά κέρδη. Ως προς το ποσό της διανομής τίθεται ως φραγμός όχι το κεφάλαιο αλλά το συνολικό ποσό κεφαλαίου, εξωκεφαλαιικών και εγγυητικών εισφορών που σύμφωνα με το νόμο καταχωρίζονται σε λογαριασμό ιδίων κεφαλαίων²²⁴. Οι εταίροι συμμετέχουν στα κέρδη

²²¹ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 223

²²² Άρθρο 134 ΚΝ 2190/1920 και 98 παράγραφος 1 Ν 4072/2012

²²³ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 235

²²⁴ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 105

με βάση τα ποσοστά τους εκτός αν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά. Με καταστατική πρόβλεψη μπορεί να πραγματοποιηθεί διανομή κερδών και πριν από το τέλος της χρήσης με βάση προσωρινό λογαριασμό με την προϋπόθεση ότι δεν δημιουργείται κίνδυνος από την εξόφληση των δανειστών. Τα κέρδη που εισέπραξαν οι εταίροι κατά παράβαση του νόμου οφείλουν να τα επιστρέψουν²²⁵.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΙΔΡΥΣΗ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΙΚΕ

Η εταιρική νομοθεσία δεν έχει προσδιορίσει την έννοια του υποκαταστήματος. Για την έννοια του υποκαταστήματος έχουν διατυπωθεί ποικίλοι ορισμοί και ο νομοθέτης έχει προβλέψει ότι η νέα εταιρική μορφή μπορεί να ιδρύει υποκαταστήματα, πρακτορεία ή άλλες μορφές δευτερεύουσας εγκατάστασης σε άλλους τόπους της Ελλάδας ή της αλλοδαπής²²⁶.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του υποκαταστήματος είναι τα κάτωθι²²⁷:

- Δεν έχει νομική προσωπικότητα αλλά αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του νομικού προσώπου και επομένως δεν έχει την δική του περιουσία, ούτε είναι υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.
- Βρίσκεται σε διαφορετικό τόπο από αυτόν που έχει την έδρα η εταιρεία και ασκείται σ' αυτό εμπορία ή διενεργούνται συναλλαγές με το δικό του υπαλληλικό προσωπικό, το οποίο συνδέεται με την εταιρεία με σχέση εξαρτημένης εργασίας.
- Έχει μεγαλύτερη ή μικρότερη οικονομική αυτοτέλεια
- Εξαρτάται από την εταιρεία, η οποία όμως του παρέχει οργανωτική αυτοτέλεια
- Έχει την δική του λογιστική οργάνωση, πρέπει όμως να τηρούνται οι επιταγές των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων του Ν 4308/2014
- Υπάρχει ισχυρή σύνδεση και δεσμοί με την εταιρεία καθώς οι τρίτοι που μεταβαίνουν στο κατάστημα για να συναλλαχθούν αντιλαμβάνονται ότι συναλλάσσονται με την εταιρεία και ότι το εν λόγω υποκατάστημα αποτελεί τμήμα της

Το υποκατάστημα διαφέρει από το πρακτορείο καθώς ο πράκτορας αναλαμβάνει να διεκπεραιώσει κάποιες εργασίες για λογαριασμό της εταιρείας που εντάσσονται στον ευρύτερο κύκλο εργασιών της, δυνάμει μιας σύμβασης ανάθεσης, στην οποία προσδιορίζεται ακριβώς το είδος της σχέσης μεταξύ των δύο συμβαλλομένων. Η σχέση του πρακτορείου με

²²⁵ Άρθρο 100 παράγραφος 5 Νόμου 4072/2012

²²⁶ Άρθρο 45 παράγραφος 4 Νόμου 4072/2012

²²⁷ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 1096 επ.

την εταιρεία είναι σχέση εμπορικής αντιπροσωπείας αντίθετα το υποκατάστημα αποτελεί τμήμα της εταιρείας.

Η ΙΚΕ μπορεί να ιδρύσει υποκαταστήματα, πρακτορεία ή άλλες μορφές δευτερεύουσας εγκατάστασης και έτσι τονώνεται η εξωστρέφεια της νέας εταιρικής μορφής²²⁸.

Η ΙΚΕ είναι υποχρεωμένη να εγγράφει στο ΓΕΜΗ τα υποκαταστήματα που τηρεί στην ημεδαπή και η καθ' ύλην και κατά τόπο αρμοδιότητα της Υπηρεσίας ΓΕΜΗ καθορίζεται από την κύρια δραστηριότητα και την έδρα του υποκαταστήματος²²⁹. Τα καταστήματα αλλά και τα πρακτορεία θα λάβουν ιδιαίτερο αριθμό ΓΕΜΗ και ο αριθμός ΓΕΜΗ του υποκαταστήματος θα εμπεριέχει και τον αριθμό ΓΕΜΗ της ΙΚΕ. Ακόμα στην μερίδα της ΙΚΕ στο ΓΕΜΗ αναγράφεται υποχρεωτικά ο αριθμός των υποκαταστημάτων ή πρακτορείων στην Ελλάδα, όπως και η διεύθυνση και ο αριθμός ΓΕΜΗ καθενός από αυτά²³⁰.

Η ΙΚΕ για την ίδρυση υποκαταστήματος θα πρέπει είτε να διαθέτει ιδιόκτητο χώρο είτε να έχει μισθώσει, υπομισθώσει ή να έχει παραχωρηθεί η χρήση ακινήτου, η οποία όμως υποχρεωτικά θα πρέπει να δηλωθεί στην αρμόδια φορολογική αρχή με επιμέλεια του ιδιοκτήτη του χώρου, στη βάση δεδομένων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων (www.gsis.gr) μέχρι το τέλος του επόμενου ημερολογιακού μήνα από την ημερομηνία υπογραφής του μισθωτηρίου²³¹.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΕΔΡΑΣ ΤΗΣ ΙΚΕ

Η ΙΚΕ δύναται να μεταφέρει την καταστατική της έδρα σε άλλο τόπο εντός της Ελληνικής επικράτειας με απόφαση των εταίρων της που θα ληφθεί με την αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων. Η μεταφορά της έδρας συνιστά τροποποίηση του καταστατικού και πρέπει να καταχωρηθεί στο ΓΕΜΗ ελέω του συστατικού χαρακτήρα της συγκεκριμένης ενέργειας²³². Εξάλλου η έδρα όπως αναφέρθηκε ανωτέρω αποτελεί ένα από τα ελάχιστα υποχρεωτικά στοιχεία του καταστατικού και θα δημοσιευτεί η αλλαγή στον διαδικτυακό τόπο του ΓΕΜΗ²³³. Στην νέα εταιρική μορφή δεν υπάρχει υποχρέωση διατήρησης της πραγματικής έδρας στην Ελλάδα επομένως η μεταφορά αυτής δεν θα υπόκειται στην ανωτέρω περιγραφόμενη διαδικασία.

²²⁸ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 1097.

²²⁹ Άρθρο 1 και 2 Ν 3419/2005

²³⁰ Άρθρο 6 παράγραφος 2 περίπτ. Θ' Ν 3419/2005

²³¹ ΠΟΛ. 1013(ΦΕΚ Β' 32/14.1.2014 σε συνδυασμό με ΠΟΛ. 1030/23.1.2015

²³² Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 1110.

²³³ Άρθρο 6 παράγραφος 2^α περίπτ. Β και άρθρο 16 παράγραφος 1 Ν 3419/2005

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο νομοθέτης εισήγαγε ειδική διάταξη που ρυθμίζει την περίπτωση μεταφοράς της καταστατικής έδρας της ΙΚΕ σε άλλη χώρα εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού χώρου²³⁴. Η διάταξη αφορά την μεταφορά της καταστατικής έδρας και όχι της πραγματικής που μπορεί να βρίσκεται οπουδήποτε χωρίς να επηρεάζεται η εταιρεία. Εξάλλου η ΙΚΕ δεν έχει υποχρέωση να διατηρεί την πραγματική της έδρα στην Ελλάδα²³⁵.

Για να είναι δυνατή η μεταφορά της έδρας θα πρέπει το κράτος υποδοχής να αναγνωρίζει την μεταφορά. Όμως αν μεταφέρεται η έδρα σε κράτος που βρίσκεται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το κράτος αυτό, υποχρεώνεται από το κοινοτικό δίκαιο, να αναγνωρίσει την εταιρεία, άλλως θα υπήρχε περιορισμός της ελευθερίας εγκατάστασης σε άλλο κράτος μέλος και αν ένας τέτοιος περιορισμός δεν δικαιολογείται από επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος είναι παράνομος²³⁶. Μάλιστα παρέχεται η δυνατότητα μετατροπής της εταιρείας σε παρεμφερή εταιρικό τύπο, που ισχύει στο κράτος υποδοχής, με σκοπό την διευκόλυνση της προσαρμογής και αποδοχής της εταιρείας από το κράτος υποδοχής. Τα βήματα²³⁷ της διαδικασίας μεταφοράς αναλύονται κάτωθι:

- Ο διαχειριστής της ΙΚΕ συντάσσει έκθεση, όπου αναπτύσσονται οι συνέπειες της μεταφοράς για τους εταίρους, τους δανειστές και τους εργαζόμενους.
- Επίσης καταρτίζει ειδικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις μεταφοράς της έδρας όπου αναγράφεται λεπτομερώς η οικονομική κατάσταση της εταιρείας μέχρι την μεταφορά, τηρώντας τις επιταγές των ελληνικών Λογιστικών Προτύπων του Ν 4308/2014
- Οι εκθέσεις κατατίθενται στο ΓΕΜΗ και δίδονται στους εταίρους, στους δανειστές και στους εργαζόμενους.
- Λαμβάνεται ομόφωνη απόφαση των εταίρων της ΙΚΕ για την μεταφορά της έδρας μετά από την παρέλευση δύο μηνών από την δημοσίευση στο ΓΕΜΗ και αυτό συμβαίνει για να υπάρχει άπλετος χρόνος να διαμορφώσουν την απόφαση τους οι εταίροι και επίσης να μελετηθεί το ζήτημα από την υπηρεσία ΓΕΜΗ
- Η απόφαση αποτελεί τροποποίηση του καταστατικού και εξ' αυτού του λόγου απαιτείται ομοφωνία. Με την ίδια απόφαση πρέπει να εγκρίνεται το νέο καταστατικό, το οποίο διαμορφώνεται κατά τέτοιο τρόπο που να μην αντίκειται στο νομικό αλλοδαπό πλαίσιο του κράτους υποδοχής.
- Υπάρχει και αρνητική προϋπόθεση η οποία είναι να μην αντιτάσσεται η Υπηρεσία ΓΕΜΗ εντός του διμήνου στην μεταφορά για λόγους που έχουν να

²³⁴ Άρθρο 45 παράγραφος 2 Ν 4072/2012

²³⁵ Άρθρο 45 παράγραφος 3 Ν 4072/2012

²³⁶ Άρθρο 43 ΕΚ και νυν 49 ΣΛΕΕ, Υπόθεση Cartesio ΔΕΚ 16.12.2008 (C-210/2006)

²³⁷ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 1111.

κάνουν με το δημόσιο συμφέρον, οι οποίοι όμως πρέπει να είναι επιτακτικοί, κατάλληλοι να επιφέρουν το αποτέλεσμα της απαγόρευσης, να μην θεωρούνται δυσανάλογοι καθώς και να μην δημιουργούν δυσμενείς διακρίσεις σε βάρος της εταιρείας²³⁸.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12: ΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΤΗΣ ΙΚΕ

Οι λόγοι λύσης της ΙΚΕ απαριθμούνται στο άρθρο 102 και 103 του Νόμου 4072/2012. Ως λόγοι λύσης νοούνται:

Α) Στην περίπτωση οικονομικής κρίσης της εταιρείας ο διαχειριστής οφείλει να κινητοποιήσει την συνέλευση των εταίρων αν κατά την αντικειμενική του κρίση και όχι με βάση προσωπικές εντυπώσεις η εταιρεία έχει περιέλθει σε κατάσταση επαπειλούμενης αδυναμίας εκπλήρωσης των οφειλών της²³⁹. Η συνέλευση των εταίρων πρέπει να συγκληθεί χωρίς υπαίτια βραδύτητα και να λάβει οποιοδήποτε πρόσφορο μέτρο για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Εδώ χρησιμοποιείται η έννοια του ΠτΚ 3 παράγραφος 2 και μπορεί να υποβληθεί είτε αίτηση πτώχευσης είτε έναρξη διαδικασίας εξυγίανσης.

Β) Η λύση της εταιρείας μετά από απόφαση των εταίρων με αυξημένη πλειοψηφία κατά τα άρθρα 68 παράγραφος 2 και 72 παράγραφος 5²⁴⁰.

Γ) Η πάροδος της διάρκειας της εταιρείας, η οποία δεν ανανεώθηκε κατά τα άρθρα 46, 68 παράγραφος 2 και 72 παράγραφος 5

Δ) Η κήρυξη της εταιρείας σε πτώχευση σύμφωνα με τον ΠτΚ

Ε) Η δικαστική λύση της εταιρείας στην περίπτωση κήρυξης της ως άκυρης (άρθρο 53 παράγραφος 3)

Ζ) Η δικαστική λύση της εταιρείας για σπουδαίο λόγο όπως πχ όταν υπάρχει σοβαρή διαταραχή των εταιρικών σχέσεων των εταίρων που οδηγεί στην αδυναμία συνεργασίας τους για την επίτευξη εταιρικού σκοπού²⁴¹. Μπορεί ακόμα να εξαρτηθεί η λύση της εταιρείας από τον θάνατο, την ανικανότητα για δικαιοπραξία, την πτώχευση του εταίρου, την απώλεια η μη

²³⁸ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 10-12

²³⁹ Το άρθρο 102 του Ν 4072/2012 ομοιάζει με τα άρθρα 47 ΚΝ 2190/1920 και 45 Ν 3190/1955

²⁴⁰ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 107

²⁴¹ Βλ. ΕφΑθ 2406/2011

λήψη κάποιας άδειας από τον εταίρο. Ακόμα σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση και η μονομερής καταγγελία δεν πρέπει να αποκλεισθεί²⁴².

Η λύση της εταιρείας αν δεν οφείλεται στην πάροδο της διάρκειας της καταχωρίζεται στο ΓΕΜΗ με μέριμνα του εκκαθαριστή και είναι συστατική εκτός από τις περιπτώσεις πτώχευσης. Μετά την λύση η εταιρεία επάγεται σε θέση εκκαθάρισης με εξαίρεση την πτώχευση. Κατά την διάρκεια της εκκαθάρισης η εταιρεία εξακολουθεί να υφίσταται, προστίθεται στην επωνυμία η φράση υπό εκκαθάριση, η εξουσία των εταιρικών οργάνων περιορίζεται στις πράξεις εκείνες που είναι αναγκαίες για την εκκαθάριση και εξυπηρετούν αυτήν.

Η εκκαθάριση διεξάγεται από τον εκκαθαριστή, που μπορεί να είναι ένας ή περισσότεροι. Χρέη εκκαθαριστή εκτελεί ο διαχειριστής εκτός αν το καταστατικό ορίσει διαφορετικά ή αποφασίσουν διαφορετικά οι εταίροι.

Η εκκαθάριση ξεκινάει με την διενέργεια απογραφής, ακολουθεί η κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων τέλους χρήσεως, περατώνονται οι εκκρεμείς υποθέσεις της εταιρείας, εισπράττονται όλες οι απαιτήσεις της και ρευστοποιείται όλη η περιουσία της. Έπεται η εξόφληση των χρεών όπου ο εκκαθαριστής με όριο την καταχρηστικότητα δεν είναι υποχρεωμένος να ακολουθήσει την αρχή της σύμμετρης ικανοποίησης. Ο εκκαθαριστής ακόμα είναι υποχρεωμένος να εκποιήσει την επιχείρηση ως σύνολο όπου είναι εφικτό²⁴³.

Η εκκαθάριση πρέπει να ολοκληρωθεί μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα και ο νομοθέτης έχει προνοήσει για την ταχεία της διεκπεραίωση αφού αν υπερβεί την τριετία έχουμε ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 49 παράγραφος 6 ΚΝ 2190/1920 όπου εφαρμόζεται σχέδιο επιτάχυνσης και περάτωσης της εκκαθάρισης.

Με την περάτωση της εκκαθάρισης ο εκκαθαριστής συντάσσει τις οικονομικές καταστάσεις περάτωσης της εκκαθάρισης και καλεί τους εταίρους να τις εγκρίνουν. Με βάση τις εγκεκριμένες καταστάσεις ο εκκαθαριστής προβαίνει στην διανομή του προϊόντος της εκκαθάρισης. Στο καταστατικό μπορεί να υπάρχει διάταξη με την οποία να «προτιμώνται» οι εταίροι που κατέβαλαν κεφαλαιακές εισφορές²⁴⁴ καθώς και ότι ορισμένοι εταίροι δεν συμμετέχουν ή συμμετέχουν περιορισμένα στην διανομή²⁴⁵.

²⁴² Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 18

²⁴³ Άρθρο 105 παράγραφος 2 Ν 4072/2012

²⁴⁴ Άρθρο 105 παράγραφος 5 Ν 4072/2012

²⁴⁵ Άρθρο 100 παράγραφος 4 Ν 4072/2012

Με το πέρας της εκκαθάρισης οφείλει ο εκκαθαριστής να καταχωρήσει δήλωση στο ΓΕΜΗ.²⁴⁶

Η ΙΚΕ μπορεί να αναβιώσει με ομόφωνη απόφαση των εταίρων²⁴⁷. Στην περίπτωση της νέας εταιρικής μορφής δεν εφαρμόζεται η προϋπόθεση του άρθρου 47^α παράγραφος 2 ΚΝ 2190/1920 όπου αναφέρει ότι αποκλείεται η αναβίωση αν έχει αρχίσει η διανομή της εταιρικής περιουσίας και τούτο διότι η ΙΚΕ μπορεί να λειτουργήσει και χωρίς επαρκή εταιρική περιουσία.

Όσο διαρκεί η εκκαθάριση οι εταίροι διατηρούν όλα τα δικαιώματα τους αλλά οι εξουσίες τους περιορίζονται από τον σκοπό της εκκαθάρισης²⁴⁸. Προβλέπονται ειδικές διαφοροποιήσεις ανάλογα με το είδος των εισφορών των εταίρων. Για τις κεφαλαιακές εισφορές δεν υπάρχει ζήτημα καταβολής του ανεξόφλητου κεφαλαίου καθώς αυτό είναι άμεσα καταβλητέο και αν δεν καταβληθεί ο διαχειριστής υποχρεούται να το μειώσει ακυρώνοντας τα αντίστοιχα μερίδια²⁴⁹. Στις εξωκεφαλαιακές εισφορές οι εταίροι οφείλουν να παρέχουν την εργασία τους και κατά το στάδιο της εκκαθάρισης στο μέτρο που την βοηθούν στην περάτωση²⁵⁰. Οι εταίροι με εγγυητικές εισφορές ευθύνονται για τα χρέη της εταιρείας μόνος για διάστημα 3 ετών από την λύση της²⁵¹.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13:ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΙΚΕ ΣΕ ΑΛΛΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Με το άρθρο 106 του Ν 4072/2012 ρυθμίζεται η μετατροπή της ΙΚΕ σε άλλη εταιρική μορφή. Η απόφαση μετατροπής λαμβάνεται με την αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 του συνολικού αριθμού των μεριδίων²⁵². Αν πρόκειται να μετατραπεί η εταιρεία σε ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη όπου οι εταίροι ευθύνονται για τα χρέη της εταιρείας, η απόφαση περί μετατροπής δεν λαμβάνεται χωρίς την ρητή συναίνεση των εταίρων αυτών.

Η μετατροπή καθορίζεται από το δίκαιο της νέας εταιρικής μορφής²⁵³. Αυτό σημαίνει ότι αν πχ μια ΙΚΕ μετατραπεί σε ΑΕ θα πρέπει να υπάρχει συμβολαιογραφικό έγγραφο και δημοσίευση στο ΓΕΜΗ. Επίσης ο νόμος 4155/2013 που τροποποίησε το άρθρο 106 παράγραφος 2 εισήγαγε ότι αν η μετατροπή γίνεται προς άλλη κεφαλαιουχική εταιρεία θα πρέπει να προηγηθεί εκτίμηση του ενεργητικού και του παθητικού της μετατρεπόμενης ΙΚΕ με βάση το άρθρο 9 ΚΝ 2190/1920. Έτσι αν το κεφάλαιο υπολείπεται του ελαχίστου

²⁴⁶ Άρθρο 105 παράγραφος 6 Ν 4072/2012

²⁴⁷ Άρθρο 105 παράγραφος 7 Ν 4072/2012

²⁴⁸ Άρθρο 104 παράγραφος 2 Ν 4072/2012

²⁴⁹ Άρθρο 77 παράγραφος 4 Ν 4072/2012

²⁵⁰ Άρθρο 105 παράγραφος 3 Ν 4072/2012

²⁵¹ Άρθρο 105 παράγραφος 3 Ν 4072/2012

²⁵² Άρθρο 72 παράγραφος 5 Ν 4072/2012

²⁵³ Άρθρο 106 παράγραφος 2 Ν 4072/2012

κεφαλαίου, η διαφορά θα καλυφθεί με νέες εισφορές. Η απόφαση περί μετατροπής και το συμβολαιογραφικό έγγραφο μπορούν να γίνουν ταυτόχρονα, ακόμα και *uno actu*²⁵⁴. Από την δημοσίευση στο ΓΕΜΗ επέρχεται και η μετατροπή.

Η μετατροπή έχει ως αποτέλεσμα η ΙΚΕ να συνεχίζει υπό διαφορετική εταιρική μορφή, η νομική προσωπικότητα και οι δίκες συνεχίζονται χωρίς διακοπή ενώ οι διοικητικές άδειες εξακολουθούν να υφίστανται²⁵⁵.

Για τους εταίρους με εξωκεφαλαιακές εισφορές θα πρέπει να συναφθεί σύμβαση πριν από την μετατροπή μεταξύ εταιρείας και εταίρου που να καθορίζει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων μετά την μετατροπή. Η σύμβαση αυτή συνοδεύει το έγγραφο της μετατροπής κατά την καταχώριση στο ΓΕΜΗ. Έτσι επιτυγχάνεται οι εταίροι να συμμετέχουν στην νέα εταιρεία με μερίδια ή μετοχές όμοιες με όλων των άλλων και με τα ίδια ποσοστά που είχαν πριν, έχοντας όμως και υποχρέωση παροχής εργασίας με τους όρους που θα προβλέπει η σύμβαση που υπογράφεται.²⁵⁶ Οι εταίροι με εγγυητικές εισφορές θα μετέχουν στην εταιρεία με την νέα μορφή, με τα ίδια ποσοστά που είχαν και πριν την μετατροπή όμως θα ευθύνονται για τις εταιρικές υποχρεώσεις που γεννήθηκαν πριν την μετατροπή για μια τριετία²⁵⁷ εκτός και αν οι δανειστές παρείχαν εγγράφως την συγκατάθεση τους στην μετατροπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14:ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΑΛΛΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΕ ΙΚΕ

Με το άρθρο 107 ρυθμίζεται η μετατροπή άλλης εταιρικής μορφής σε ΙΚΕ. Η μετατροπή λαμβάνει χώρα σε δύο φάσεις. Η πρώτη είναι η απόφαση μετατροπής που θα ληφθεί με βάση τους κανόνες που διέπουν την κάθε εταιρική μορφή για την λύση. Με την ίδια απόφαση θα πρέπει να υιοθετείται το καταστατικό της ΙΚΕ. Στην περίπτωση που εταίροι πρόκειται να μετέχουν στην ΙΚΕ με εξωκεφαλαιακές ή εγγυητικές εισφορές, θα πρέπει να συναινέσουν ατομικά.

Στην συνέχεια ισχύουν οι διατάξεις για την σύσταση της ΙΚΕ με την διαφορά ότι η καταχώριση μετατροπής δεν θα γίνει από την υπηρεσία μιας στάσης²⁵⁸.

Στην μετατροπή άλλης εταιρικής μορφής σε ΙΚΕ ο νόμος δεν προέβλεψε αποτίμηση ενεργητικού και παθητικού και αυτό για δύο λόγους. Πρώτον η μετατροπή καταχωρίζεται στο ΓΕΜΗ και τα αποτελέσματα αυτής δεν επέρχονται αμέσως. Εντός μηνός από την

²⁵⁴ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 111

²⁵⁵ Άρθρο 106 παράγραφος 2 Ν 4072/2012

²⁵⁶ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 112

²⁵⁷ Άρθρο 106 παράγραφος 4 Ν 4072/2012

²⁵⁸ Άρθρο 107 παράγραφος 2 Ν 4072/2012

καταχώρηση οι δανειστές μπορούν να προβάλλουν αντιρρήσεις, αν τα δικαιώματα τους βλάπτονται από την μετατροπή και να ζητήσουν εγγυήσεις, αν η οικονομική κατάσταση της εταιρείας καθιστά απαραίτητο κάτι τέτοιο. Αν δεν προβληθούν αντιρρήσεις η εταιρεία καταχωρεί σημείωση στο ΓΕΜΗ και συντελείται η μετατροπή. Αν προβληθούν τέτοιες θα κρίνει το δικαστήριο μετά από αίτηση της εταιρείας και η μετατροπή θα επέλθει μετά την απόρριψη των αντιρρήσεων ή την απόρριψη της ανακοπής ερημοδικίας κατά της απόφασης. Δεύτερον αν οι δανειστές δεν ανησυχούν, δεν υπάρχει λόγος για ανακεφαλαιοποίηση της μετατρέπομενης εταιρείας και μπορεί να μετατραπεί σε ΙΚΕ με μεταφορά των κονδυλίων του ισολογισμού ως έχουν, χωρίς αποτίμηση.

Τα αποτελέσματα της μετατροπής είναι ότι η εταιρεία συνεχίζεται υπό την εταιρική μορφή της ΙΚΕ, η νομική προσωπικότητα και οι δίκες συνεχίζονται χωρίς διακοπή ενώ οι διοικητικές άδειες εξακολουθούν να υφίστανται²⁵⁹.

Ειδική ρύθμιση υπάρχει για τους ομόρρυθμους εταίρους μετά την μετατροπή της ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης σε ΙΚΕ αφού η ευθύνη τους συνεχίζεται επί μια πενταετία για τις υποχρεώσεις που γεννήθηκαν μέχρι την καταχώρηση της μετατροπής στο ΓΕΜΗ εκτός και αν οι δανειστές συγκατατέθηκαν στην μετατροπή. Η πενταετία αρχίζει από την καταχώρηση στο ΓΕΜΗ²⁶⁰.

Λεκτέον δε είναι ότι επειδή ο νομοθέτης θεώρησε ότι κάποιες ΕΠΕ θα ήθελαν να μετατραπούν σε ΙΚΕ, εισήγαγε μεταβατική διάταξη όπου για τις υφιστάμενες ΕΠΕ μέχρι και 31/12/2013 δεν απαιτούνταν τα $\frac{3}{4}$ εταίρων και κεφαλαίου αλλά τα $\frac{2}{3}$ εταίρων και κεφαλαίου ή τα $\frac{3}{4}$ μόνο του κεφαλαίου²⁶¹.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15:ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΙΚΕ

Ο νόμος 4072/2012 ρυθμίζει την διαδικασία συγχώνευσης μεταξύ ΙΚΕ και όχι εκείνη της ΙΚΕ με άλλη εταιρεία επομένως στην δεύτερη περίπτωση θα πρέπει να γίνει πρώτα μετατροπή. Ρυθμίζεται ενιαία τόσο η συγχώνευση με νέα ΙΚΕ αλλά και η απορρόφηση ΙΚΕ από άλλης²⁶².

²⁵⁹ Άρθρο 107 παράγραφος 4 Ν 4072/2012

²⁶⁰ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 114

²⁶¹ Άρθρο 120 παράγραφος 1 Ν 4072/2012

²⁶² Θεσμο αντίστοιχος της εξαγοράς του άρθρου 79 ΚΝ 2190/1920 εν προβλέπεται για την ΙΚΕ

Η νέα εταιρεία και αυτή που απορροφάται αποκαλούνται με ενιαίο τρόπο ως «συγχωνεύουσα εταιρεία»²⁶³. Η συγχώνευση μπορεί να έλθει σε οποιαδήποτε στιγμή ακόμα και αν αυτή έχει λυθεί, τουλάχιστον αν είναι απορροφώμενη²⁶⁴.

Και στις δύο περιπτώσεις η πρώτη φάση ξεκινάει με την κατάρτιση από τους διαχειριστές κοινού σχεδίου συγχώνευσης. Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία του άρθρου 109 παράγραφος 2 και αν πρόκειται για συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρείας το καταστατικό αυτής. Στο άρθρο 109 παράγραφος 2 ρυθμίζονται και τα ζητήματα τυχόν ύπαρξης εξωκεφαλαιακών και εγγυητικών εισφορών που τυχόν υπάρχουν στις εταιρείες. Θα υπάρξει μια σχέση ανταλλαγής που θα πρέπει να είναι «δίκαιη και λογική» και να αφορά όλα τα μερίδια²⁶⁵. Έτσι θα προκύψουν νέα μερίδια που θα πρέπει να αντιστοιχούν στην ίδια εισφορά που είχε προηγουμένως αναληφθεί. Αν υπάρχει ομοφωνία των εταίρων ο κανόνας αυτός μπορεί να παρακαμφθεί.

Στην συνέχεια το σχέδιο συγχώνευσης καταχωρίζεται στο ΓΕΜΗ στο οποίο υπάγεται καθεμία από τις εταιρείες²⁶⁶. Από την καταχώρηση ξεκινά η μηνιαία προθεσμία του άρθρου 110 όπου οι δανειστές μπορούν να προβάλλουν τις αντιρρήσεις τους. Η τελική απόφαση θα ληφθεί από το δικαστήριο και πριν την απόφαση αυτή η εταίροι δεν μπορούν να λάβουν απόφαση για την συγχώνευση²⁶⁷.

Προβλέπεται εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων εταιριών²⁶⁸ αλλά υποστηρίζεται ότι η εκτίμηση δεν απαιτείται αν η καθαρή θέση των εταιριών δεν υπερβαίνει τις 5.000 ευρώ²⁶⁹. Οι εταιρείες μπορούν να δώσουν κοινή εντολή για την σύνταξη ενιαίας έκθεσης αν όμως όλοι οι εταίροι συμφωνούν μπορεί να παραληφθεί.

Η διαδικασία συνεχίζεται με τους εταίρους οι οποίοι καλούνται να λάβουν απόφαση για την συγχώνευση²⁷⁰. Αν λαμβάνουν την απόφαση χωρίς συνέλευση αυτή μπορεί να ληφθεί αμέσως μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας των άρθρων 110 και 111 διαφορετικά η συνέλευση αποφασίζει μετά την πάροδο ενός μήνα, εντός του οποίου οι εταίροι θα λάβουν γνώση της έδρας, του σχεδίου συγχώνευσης και της εκτίμησης του άρθρου 111.

²⁶³ Άρθρο 108 Ν 4072/2012

²⁶⁴ Αντωνόπουλος Βασίλης *Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012*, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 115

²⁶⁵ Περάκης Ευάγγελος, *Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 115

²⁶⁶ Άρθρο 109 παράγραφος 3 Ν 4072/2012

²⁶⁷ Άρθρο 112 παράγραφος 1 Ν 4072/2012

²⁶⁸ Άρθρο 111 Ν 4072/2012 ομοιάζει με τα άρθρα 9 και 9^α ΚΝ 2190/1920

²⁶⁹ Περάκης Ευάγγελος, *Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 115

²⁷⁰ Άρθρο 112 παράγραφος 1 Ν 4072/2012

Η απόφαση των εταίρων είναι το σημαντικότερο σημείο στην όλη διαδικασία. Σύμβαση συγχώνευσης και συμβολαιογραφικό έγγραφο δεν απαιτούνται ακόμα και αν υπάρχει ακίνητο²⁷¹.

Από την καταχώρηση στο ΓΕΜΗ των αποφάσεων των εταίρων μαζί με υπεύθυνες δηλώσεις των διαχειριστών ότι τηρήθηκε η διαδικασία προστασίας των δανειστών συντελείται υποκατάσταση της συγχωνεύουσας εταιρείας στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συγχωνευόμενων εταιρειών με την μορφή της καθολικής διαδοχής, εξακολουθούν να ισχύουν οι διοικητικές άδειες, οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται χωρίς διακοπή και τόσο οι εξωκεφαλαιακές εισφορές όσο και οι εγγυητικές εισφορές εξακολουθούν να υφίστανται²⁷².

Στο άρθρο 114 ρυθμίζεται το ζήτημα της ελαττωματικής συγχώνευσης. Η συγχώνευση θα είναι άκυρη ή ακυρώσιμη και αν ελήφθη η απόφαση σε συνέλευση αν δεν τηρήθηκε η διαδικασία των άρθρων 109-112. Αν δεν ελήφθη σε συνέλευση η συγχώνευση θα είναι άκυρη υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 74 παράγραφος 3 και 114 παράγραφος 1.

Στην περίπτωση της ακυρωσίας η σχετική αίτηση υποβάλλεται από όποιον έχει έννομο συμφέρον προς το δικαστήριο εντός 3 μηνών από την καταχώρηση της συγχώνευσης στο ΓΕΜΗ. Στην περίπτωση της ακυρότητας η παραπάνω προθεσμία είναι 6 μήνες. Δεν υπάρχει προθεσμία αν ο σκοπός της εταιρείας είναι παράνομος ή αντίκειται στην δημόσια τάξη καθώς και αν από το καταστατικό της εταιρείας προκύπτει διαρκής παράβαση διατάξεων αναγκαστικού δικαίου²⁷³.

Η δικαστική απόφαση καταχωρείται στο ΓΕΜΗ και μπορεί να ασκηθεί εναντίον της τριτανακοπή εντός 3 μηνών²⁷⁴. Η ακυρότητα που κηρύχθηκε η αναγνωρίσθηκε δεν θίγει τις υποχρεώσεις της συγχωνεύουσας εταιρείας, που γεννήθηκαν από την καταχώρηση της εταιρείας έως και την καταχώρηση στο ΓΕΜΗ της ακυρωτικής απόφασης. Οι εταιρείες που θα αναβιώσουν θα ευθύνονται εις ολόκληρο για τις υποχρεώσεις αυτές²⁷⁵.

Με το άρθρο 115 θεσπίζεται μηχανισμός χωριστού δικαστικού ελέγχου για το δίκαιο και το εύλογο της σχέσης ανταλλαγής για να μην παρακωλύεται η πρόοδος της συγχώνευσης. Αν το δικαστήριο διαπιστώσει ότι η σχέση ανταλλαγής δε είναι η προσήκουσα δεν ανατρέπει

²⁷¹ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 288, για το ακίνητο θα πρέπει να καταχωρηθεί η συγχώνευση στα βιβλία μεταγραφών ή στο κτηματολόγιο.

²⁷² Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 116

²⁷³ Άρθρο 114 παράγραφος 2 Ν 4072/2012

²⁷⁴ Άρθρο 114 παράγραφος 4 Ν 4072/2012

²⁷⁵ Άρθρο 114 παράγραφος 5 Ν 4072/2012 το οποίο ομοιάζει με το 77 ΚΝ 2190/1920

την συγχώνευση αλλά ο εταίρος που θίγεται θα δικαιούται να αξιώσει αποζημίωση με αγωγή, η οποία όμως έχει μικρή προθεσμία ασκήσεως καθώς παραγράφεται τρεις μήνες μετά την καταχώρηση της συγχώνευσης στο ΓΕΜΗ. Το βάρος απόδειξης φέρει η συγχωνεύουσα εταιρεία²⁷⁶.

Τέλος ο νόμος για την ΙΚΕ δεν περιλαμβάνει την δυνατότητα διάσπασης της εξαιτίας του μικρού της μεγέθους, όπως συμβαίνει στην ΑΕ²⁷⁷.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16: ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

16.1. Πλεονεκτήματα της ΙΚΕ

Ο Ν 4072/2012 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει εισάγει μια εταιρική μορφή με βασικό στόχο την διευκόλυνση της επιχειρηματικότητας. Η νέα εταιρική μορφή παρουσιάζει σημαντικά πλεονεκτήματα. Ένα από τα βασικότερα πλεονεκτήματα στην όλο και περισσότερο δραματοποιούμενη εποχή της οικονομικής κρίσης, που εξειδικεύεται ως κρίση χρέους, δανεισμού, ρευστότητας και αδυναμίας εξεύρεσης πηγών χρηματοδότησης, είναι ότι για να συσταθεί η ΙΚΕ δεν απαιτείται συγκέντρωση κεφαλαίου. Ο νομοθέτης αρχικά συνειδητά είχε επιλέξει να θέσει ως ελάχιστο κεφάλαιο ένα ευρώ, το οποίο με τον νόμο 4155/2013 καταργήθηκε. Έτσι διακρίνουμε την συνειδητή επιλογή μέσα στην συγκεκριμένη οικονομική συγκυρία να ενισχυθεί η επιχειρηματικότητα έναντι της ευλαβικής και ακραίας κάποιες φορές μέριμνας να προστατευτούν τα συμφέροντα των εταιρικών δανειστών²⁷⁸. Στην ΙΚΕ ο ενδιαφερόμενος μπορεί να μετάσχει στο εταιρικό σχήμα εισφέροντας και με άλλους τρόπους, όπως η προσωπική του εργασία, πέραν της εισφοράς κεφαλαίου. Η ΙΚΕ με το ενδεχομένως μηδενικό κεφάλαιο δεν πρέπει να θεωρείται ότι είναι μία επικίνδυνη εταιρεία, ούτε ότι δημιουργεί περιβάλλον ανασφάλειας σε σχέση με την ΑΕ. Εξάλλου η έννοια του μετοχικού κεφαλαίου στην ΑΕ δεν σημαίνει ότι αυτό εγγυάται τις αξιώσεις των εταιρικών δανειστών, αλλά απλώς ότι δεν μπορεί να διανεμηθεί στους μετόχους σε περίπτωση λύσης εφόσον υπάρχουν εταιρικά χρέη²⁷⁹. Βλέπουμε λοιπόν ότι η ΙΚΕ μπορεί να θεωρηθεί ως μια

²⁷⁶ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 117

²⁷⁷ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 296

²⁷⁸ Ελευθεριάδης Νικόλαος, Η προστασία των εταιρικών δανειστών κεφαλαιουχικής εταιρείας ως πρόβλημα ευθύνης των εταίρων, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2012 σελ 136

²⁷⁹ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 10-11

«ειλικρινής εταιρεία»²⁸⁰) αφού οι συναλλασσόμενοι με αυτήν βασίζονται στην πίστη για επιχειρηματική επιτυχία της εταιρείας και λοιπές εξασφαλίσεις που μπορεί να υπάρχουν, όπως εγγυητικές εισφορές και όχι στο κεφάλαιο.

Ένα σημαντικό πλεονέκτημα στην ΙΚΕ είναι η δυνατότητα συμμετοχής στην εταιρεία μέσω εξωκεφαλαιακής εισφοράς. Ο εταίρος δύναται να αναλάβει υποχρέωση παροχής εργασίας, υπηρεσιών ή έργου αλλά και άλλων ενοχικών υποχρεώσεων και να αποκτήσει τα ίδια δικαιώματα με τους εταίρους που έχουν εισφέρει κεφάλαιο. Αυτή η δυνατότητα από μόνη της τονώνει την επιχειρηματικότητα και έχει δύο διαστάσεις. Η πρώτη είναι η εταιρικοποίηση των ενοχικών υποχρεώσεων, αφού μέσω της εταιρείας δίνεται η δυνατότητα στον εργαζόμενο εκτός από την αμοιβή για την εργασία που παράσχει στην εταιρεία να αποκτήσει και μερίδιο στο σύνολο της εταιρικής απόδοσης²⁸¹. Η δεύτερη διάσταση είναι καθαρά οικονομική αφού παρέχεται η δυνατότητα στο εργαζόμενο που παρέχει εργασία, υπηρεσία ή έργο και να εκμεταλλευτεί την υπεραξία αυτών των παροχών εάν αυτή υπάρξει στο μέλλον.

Σημαντικό πλεονέκτημα που δεν συναντάται σε άλλη εταιρική μορφή είναι οι εγγυητικές εισφορές όπου ο εγγυώμενος για εταιρικό χρέος αποκτά ίσα δικαιώματα με οποιονδήποτε εταίρο εισέφερε κεφαλαιακή εισφορά. Αυτή η δυνατότητα δίνει λύσεις στο πρόβλημα της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων, αφού ο ενδιαφερόμενος μπορεί να συμμετέχει σ' ένα εταιρικό σχήμα χωρίς να απαιτείται ο εγκλωβισμός των προσωπικών του κεφαλαίων όπως στην περίπτωση που μετέχει στο κεφάλαιο μιας ΑΕ αλλά να μπορεί να διαθέσει ανά πάσα στιγμή για την κάλυψη των εταιρικών δανειστών. Έτσι έχει την δυνατότητα να αξιοποιεί το εν λόγω κεφάλαιο και σε άλλες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες²⁸².

Άλλο ένα πλεονέκτημα της ΙΚΕ είναι ότι μπορεί να αποτελέσει αντιστάθμισμα στην ακύρωση των προστατευτικών κανόνων του εργατικού δικαίου αφού με την δυνατότητα ανάληψης εξωκεφαλαιακών εισφορών όπως η παροχή εργασίας, ταυτίζονται στο ίδιο πρόσωπο και εργοδότης και εργαζόμενος.

Ακόμα η ΙΚΕ είναι η μοναδική εταιρική μορφή η οποία διακρίνεται από απόλυτη ευελιξία και μπορεί να λειτουργήσει ως εταιρεία-πλαίσιο, αφού μπορεί να ιδρυθεί ως κεφαλαιουχική και στην συνέχεια την πλειοψηφία να αποκτήσουν εταίροι με

²⁸⁰ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 14, Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 4

²⁸¹ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 4.

²⁸² Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 5.

εξωκεφαλαιακές ή εγγυητικές εισφορές καθιστώντας την κατά βάση προσωπικού χαρακτήρα²⁸³. Είναι η μόνη εταιρική μορφή η οποία μπορεί να ιδρυθεί ως μονοπρόσωπη χωρίς κεφάλαιο και ανάλογα με τις επιχειρηματικές ανάγκες να προσελκύσει αφενός κεφάλαια, αφετέρου παροχή υπηρεσιών, εργασίας ή έργου αλλά και εγγυητές που θα παρουσιάζονται στους τρίτους ως εταίροι με εγγυητικές εισφορές. Επίσης είναι η εταιρική μορφή που διακρίνεται για την αυξημένη συμβατική ελευθερία.

Βασικό πλεονέκτημα της ΙΚΕ είναι η απλοποίηση των διαδικασιών ίδρυσης της, η οποία συντελείται μέσω της Υπηρεσίας μιας Στάσης του Γενικού Εμπορικού μητρώου (ΓΕΜΗ). Η εταιρεία μπορεί να ιδρυθεί γρήγορα χωρίς πολύπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες επιτυγχάνοντας την δραστική μείωση των εμποδίων που δυσχεραίνουν την έναρξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας, την εξοικονόμηση χρόνου και χρήματος για το νέο επιχειρηματία, αφού ελλείπει η υποχρέωση δημοσιεύσεων στο ΦΕΚ τόσο στην ιδρυτική διαδικασία όσο και στις μετέπειτα μεταβολές, οι γνωστοποιήσεις των οποίων γίνονται είτε μέσω του ΓΕΜΗ, είτε μέσω της εταιρικής ιστοσελίδας, την μείωση διοικητικού κόστους καθώς και την καταπολέμηση φαινομένων διαφθοράς που πηγάζουν από την πολυπλοκότητα του διοικητικού μηχανισμού²⁸⁴.

Η ευελιξία της ΙΚΕ εμφανίζεται και στον τομέα λήψης των αποφάσεων, όπου αυτές μπορούν να ληφθούν τόσο εντός όσο και εκτός του πλαισίου της συνέλευσης των εταίρων. Η συνέλευση αυτή συγκαλείται από τον διαχειριστή 8 ημέρες πριν την σύγκληση της και η δυνατότητα ενημέρωσης εκτός των παραδοσιακών μέσων περιλαμβάνει και σύγχρονα όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Απλοποιημένες διαδικασίες εισάγονται και όσον αφορά την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων.

Ακόμα ένα πλεονέκτημα της ΙΚΕ είναι ο περιορισμός της ευθύνης των εταίρων έως του ποσού της εισφοράς τους. Αυτό είναι πολύ σημαντικό διότι ο νέος επιχειρηματίας εν μέσω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης έχει την δυνατότητα να οριοθετήσει το μέγεθος της ευθύνης του. Με αυτό τον τρόπο γνωρίζει ο εταίρος εκ των προτέρων ότι η μέγιστη οικονομική απώλεια θα ισούται μέχρι του ποσού της εισφοράς του. Η εταιρεία αν πτωχεύσει ευθύνεται με την προσωπική της περιουσία ενώ οι εταίροι δεν πτωχεύουν και ευθύνονται για τα εταιρικά χρέη έως και το ποσό της εισφοράς τους ενώ δεν συνδέεται η προσωπική τους περιουσία.

Η ΙΚΕ μπορεί να αποτελέσει το όχημα πολλών μικρομεσαίων ελληνικών οικογενειακών επιχειρήσεων, με το οποίο θα εξαπλωθούν εκτός της ελληνικής επικράτειας

²⁸³ Περάκης Ευάγγελος, *Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 8

²⁸⁴ <http://www.eea.gr/gr/el/content/ti-einai-kai-pos-leitoyrgei>

και εντός των ορίων της ενοποιημένης αγοράς, αφού η εταιρεία μπορεί να έχει έδρα τον δήμο που αναφέρει το καταστατικό της αλλά παρέχεται η δυνατότητα μεταφοράς της πραγματικής έδρας σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εν λόγω διάταξη αποτελεί μια κατ' εξαίρεση αναγνώριση του δικαίου της καταστατικής έδρας για την ΙΚΕ, κάτι που την καθιστά ακόμα περισσότερο ευέλικτη και ελκυστική για δραστηριότητες οι οποίες διεξάγονται εκτός της χώρας με καταστατική έδρα στην Ελλάδα. Ακόμα ένα πλεονέκτημα είναι η ασφάλεια δικαίου, αφού οι μετέχοντες και οι συναλλασσόμενοι γνωρίζουν ότι η εταιρεία έχει καταστατική έδρα στην Ελλάδα, είναι εγγεγραμμένη στο ΓΕΜΗ και διέπεται από το Ελληνικό δίκαιο ακόμα και αν η διοίκηση, η περιουσία, ο τόπος εκμετάλλευσης ή το σύνολο των παραπάνω περιγραφόμενων στοιχείων βρίσκονται εξαρχής ή πρόκειται να μεταφερθούν στην αλλοδαπή. Κίνδυνος υπάρχει αν το κράτος υποδοχής διέπεται από το δίκαιο της πραγματικής έδρας όπου υπάρχει περίπτωση με βάση την νομοθεσία του κράτους υποδοχής η εταιρεία να θεωρηθεί άκυρη, επειδή δεν έχουν τηρηθεί οι διαδικασίες ίδρυσης. Το πρόβλημα αυτό δεν υφίσταται σε χώρα κράτος μέλος της ΕΕ όπου η νομολογία έχει λύσει τον συγκεκριμένο κίνδυνο.²⁸⁵

Άλλο ένα πλεονέκτημα της ΙΚΕ είναι ότι υποχρεούται από τον νόμο να διαθέτει εταιρική ιστοσελίδα στην οποία καταχωρούνται όλες οι πληροφορίες που κρίνονται αναγκαίες, για να μπορούν οι τρίτοι να σχηματίζουν μια σαφή εικόνα για την εταιρεία. Η θέσπιση κανόνων εταιρικής διαφάνειας είναι πολύ σημαντική και δημιουργεί δικλείδα ασφαλείας στις επιχειρηματικές συναλλαγές και στην επιχειρηματική δράση γενικότερα.

Από την μελέτη της νέας εταιρικής μορφής εμφανίζεται η προσπάθεια του νομοθέτη να δημιουργήσει μια σύγχρονη και ευέλικτη μορφή, η οποία θα προσαρμόζεται στις ανάγκες για απλότητα, αμεσότητα και ταχύτητα στην λήψη των αποφάσεων και θα έχει ως στόχο την βιωσιμότητα σε ένα ασταθές και μαστιζόμενο από την κρίση οικονομικό περιβάλλον.

16.2.Μειονεκτήματα της ΙΚΕ

Η νέα εταιρική μορφή εκτός από πλεονεκτήματα παρουσιάζει και κάποια μειονεκτήματα. Ως βασικό πλεονέκτημα της ΙΚΕ αναφέρθηκε ότι μπορεί να θεωρηθεί ως μια «ειλικρινής εταιρεία²⁸⁶» αφού οι συναλλασσόμενοι με αυτήν βασίζονται στην πίστη για επιχειρηματική επιτυχία της εταιρείας και στις λοιπές εξασφαλίσεις που μπορεί να υπάρχουν, όπως εγγυητικές εισφορές και όχι στο κεφάλαιο. Βέβαια λόγω της σφοδρής οικονομικής κρίσης και της γενικότερης καχυποψίας που υπάρχει στην χώρα όσον αφορά τις επενδύσεις, το μηδενικό κεφάλαιο της ΙΚΕ σε συνδυασμό με τον περιορισμό της ευθύνης των εταίρων

²⁸⁵ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 29

²⁸⁶ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 14, Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 4

μέχρι το ύψος της εισφοράς τους μπορεί για κάποιους τρίτους να αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα όσον αφορά την συναλλαγή τους με την εταιρεία.

Βασικό μειονέκτημα της ΙΚΕ είναι το αυξημένο κόστος λογιστικής τήρησης των βιβλίων Γ' κατηγορίας που απαιτείται να τηρεί η ΙΚΕ, όπως ισχύει στην ΑΕ και στην ΕΠΕ. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την ύπαρξη σχετικά περίπλοκων λογιστικών διατυπώσεων, που υποβαθμίζουν το στοιχείο της ευελιξίας. Βέβαια η επιλογή των διπλογραφικών βιβλίων οφείλεται στην περιορισμένη ευθύνη των εταίρων αφού ο νομοθέτης με την επιλογή αυτή θέλησε να διασφαλίσει την διαφάνεια και την αξιοπιστία των οικονομικών συναλλαγών της επιχείρησης. Η ΙΚΕ φορολογικά αντιμετωπίζεται όπως η ΑΕ και η ΕΠΕ.

Επίσης αρνητικό παράγοντα μπορεί να αποτελέσουν για τους εταίρους και οι εγγυητικές εισφορές. Αν και οι εγγυητικές εισφορές αποτελούν κατά την κρατούσα άποψη βασικό πλεονέκτημα της ΙΚΕ, υπάρχει και η άποψη ότι ορισμένες διατάξεις του άρθρου 79 του Νόμου 4072/2012 λειτουργούν ανασταλτικά για τους επενδυτές που θέλουν να εισέλθουν στην ΙΚΕ μέσω εγγυητικής εισφοράς. Οι διατάξεις όπου ο εταίρος ευθύνεται έναντι των δανειστών της ΙΚΕ και μπορεί να ασκηθεί απευθείας αγωγή εναντίον του, προκειμένου να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις τους²⁸⁷ καθώς και η περίπτωση όπου μετά την απόδοση της εγγυητικής εισφοράς ο εταίρος δεν έχει δικαίωμα αναγωγής κατά της εταιρείας²⁸⁸, αποτελούν ανασταλτικούς παράγοντες για κάποιον εταίρο που θέλει να συμμετέχει στην ΙΚΕ μέσω εγγυητικής εισφοράς. Βέβαια εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι ο εταίρος που έχει αναλάβει την υποχρέωση καταβολής της εγγυητικής εισφοράς δύναται να απαλλαγεί, αν καταβάλλει το ποσό για το οποίο ευθύνεται σε μετρητά εφαρμόζοντας τις διατάξεις για την αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου²⁸⁹, δυνατότητα η οποία απόλλυται αν ο εταίρος εναχθεί από το εταιρικό δανειστή για την καταβολή του χρέους.

²⁸⁷ Άρθρο 79 παράγραφος 1 και 3 Ν 4072/2012

²⁸⁸ Άρθρο 79 παράγραφος 5 Ν 4072/2012

²⁸⁹ Άρθρο 82 παράγραφος 1 και 3 Ν 4072/2012

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17:ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΙΚΕ ΜΕ ΤΙΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

17.1.Συγκριτική ανάλυση της ΙΚΕ με την ΕΠΕ

Η ΙΚΕ και η ΕΠΕ είναι δύο εταιρικές μορφές που παρουσιάζουν σημαντικές ομοιότητες αφού και οι δύο αποτελούν ενδιάμεσες νομικές μορφές μεταξύ των κεφαλαιουχικών και των προσωπικών εταιρειών αλλά και οι δύο είναι κεφαλαιουχικές εταιρείες σε απλούστερη μορφή από την ΑΕ.

Η ΕΠΕ²⁹⁰(Gesellschaft mit beschränkter Haftung, limited liability company, società a responsabilit ) είναι ο πρόδρομος της ΙΚΕ αφού λειτουργεί ως εταιρικός τύπος χωρίς ιδιαίτερες μεταβολές από το 1955 και ρυθμίζεται από τον νόμο 3190/1955 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Είναι εταιρεία περιορισμένης ευθύνης με νομική προσωπικότητα, το κεφάλαιο της οποίας είναι διαιρεμένο σε εταιρικά μερίδια, τα οποία δεν μπορούν να ενσωματωθούν σε μετοχές. Ο όρος «περιορισμένης ευθύνης» δεν αναφέρεται στην έκταση της ευθύνης του νομικού προσώπου, το οποίο ευθύνεται απεριόριστα με την περιουσία του, αλλά στον περιορισμένο επιχειρηματικό κίνδυνο που αναλαμβάνουν οι εταίροι σε περίπτωση ζημίας να απολέσουν την εισφορά τους.

Η διαχείριση της ΙΚΕ συντελείται όπως αναφέρθηκε ανωτέρω από τους διαχειριστές και την συνέλευση των εταίρων κάτι που ισχύει και για την εταιρεία περιορισμένης ευθύνης. Η λήψη των αποφάσεων διενεργείται κατόπιν πλειοψηφίας του κεφαλαίου, κάτι που έχει ως αποτέλεσμα τα εταιρικά μερίδια να παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο σε αντίθεση με την ΕΠΕ όπου απαιτείται διπλή πλειοψηφία κεφαλαίου και εταίρων. Για την λήψη των αποφάσεων απαιτείται ψήφιση υπέρ μιας πρότασης πάνω από το 1/2 του όλου αριθμού όχι μόνο των παριστάμενων εταίρων, οι οποίοι πρέπει να εκπροσωπούν συγχρόνως πάνω από το 1/2 του όλου εταιρικού κεφαλαίου²⁹¹. Την ιδιόμορφη διπλή πλειοψηφία μπορούμε να συναντήσουμε και στην ΙΚΕ αν τροποποιηθεί το καταστατικό και προστεθούν οι ανάλογες διατάξεις²⁹².

Η ΙΚΕ ιδρύεται κατά κανόνα λαμβάνοντας τον τύπο του ιδιωτικού εγγράφου, εκτός αν υπάρχουν λόγοι που προκρίνουν ή απαιτούν την σύσταση συμβολαιογραφικής πράξης²⁹³. Η πράξη σύστασης της εταιρείας καταρτίζεται με έγγραφο που πρέπει να περιέχει το καταστατικό και θα λάβει υποχρεωτικά τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου, όταν αυτό επιβάλλεται από ειδική διάταξη νόμου, όπως στην περίπτωση που οι εταίροι ιδρυτές

²⁹⁰ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 420 επ.

²⁹¹ Ρόκας Νικόλαος, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012.

²⁹² Άρθρο 72 παράγραφος 6 εδ. β Ν 4072/2012

²⁹³ Άρθρο 49 παράγραφος 2 Ν 4072/2012

εισφέρουν εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου. Η ΕΠΕ εν αντιθέσει ιδρύεται υποχρεωτικά με συμβολαιογραφικό έγγραφο και το συνολικό ιδρυτικό της κόστος είναι μεγαλύτερο σε σχέση με την ΙΚΕ, κάτι που αναμφισβήτητα αποτελεί ένα από τα βασικά της πλεονεκτήματα. Συμβολαιογραφικό έγγραφο απαιτείται στην ΕΠΕ υποχρεωτικά και για την τροποποίηση του καταστατικού²⁹⁴ κάτι που ισχύει στην ΙΚΕ μόνο στις περιπτώσεις που το καταστατικό έχει καταρτισθεί με συμβολαιογραφικό έγγραφο.

Τα Εταιρικά μερίδια της ΙΚΕ εφόσον δεν ισχύουν ειδικές περιοριστικές διατάξεις, που αναφέρονται στο καταστατικό μπορούν να μεταβιβαστούν χωρίς να απαιτείται η σύνταξη συμβολαιογραφικής πράξης σε αντιδιαστολή με τα ισχύοντα στην ΕΠΕ²⁹⁵.

Η ΙΚΕ μπορεί να έχει και μηδενικό κεφάλαιο κάτι που μπορεί να ισχύει και στην ΕΠΕ μετά την έλευση του Ν 4156/2013²⁹⁶.

Ένα ακόμα σημαντικό σημείο στην συγκριτική ανάλυση των δύο εταιρικών τύπων είναι η ευθύνη των εταίρων, όπου στην ΕΠΕ η ευθύνη έναντι της εταιρείας περιορίζεται μέχρι του ποσού της εισφοράς τους. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα για τις εταιρικές υποχρεώσεις και χρέη να ευθύνεται η ΕΠΕ μόνο με την περιουσία της²⁹⁷. Αυτό είναι και το βασικότερο πλεονέκτημα της ΕΠΕ. Στην ΙΚΕ όπως ήδη αναφέρθηκε στο αντίστοιχο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας, η ίδια η εταιρεία ευθύνεται για τις εταιρικές υποχρεώσεις με την περιουσία της²⁹⁸. Η ευθύνη των εταίρων είναι περιορισμένη με την επιφύλαξη των διατάξεων για τις εγγυητικές εισφορές²⁹⁹, όπου ο εταίρος αναλαμβάνει ευθύνη έναντι τρίτων για τις οφειλές και για τα χρέη της εταιρείας μέχρι ενός συγκεκριμένου ποσού, το οποίο αναφέρεται στο καταστατικό.

Όσον αφορά τις ποινικές κυρώσεις στην ΕΠΕ ποινικά ευθύνονται οι διαχειριστές και αν αυτοί ελλείπουν για οποιοδήποτε λόγο ή απουσιάζουν από την έδρα της εταιρείας χωρίς να είναι γνωστό που βρίσκονται, ευθύνονται οι εταίροι σωρευτικά ή μη³⁰⁰. Στην νέα εταιρική μορφή υπάρχει αναλογική εφαρμογή των διατάξεων της ΕΠΕ. Βέβαια στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι οι ρυθμίσεις των κεφαλαιουχικών εταιρειών επεκτείνονται και στην ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία εκτός αν ο νόμος ή η ίδια η φύση της ΙΚΕ οδηγούν σε

²⁹⁴ Άρθρο 38 παράγραφος 2 του Ν. 3190/1955

²⁹⁵ Άρθρο 84 παρ.1 εδ. α του 4072/2012 και άρθρο 28 παρ. 3 εδ. α του Ν 3190/1955

²⁹⁶ Άρθρο 3 παράγραφος 9 του Ν 4156/2013

²⁹⁷ Άρθρο 1 παράγραφος 1 του Ν 3190/1955

²⁹⁸ Άρθρο 79 του Ν 4072/2012

²⁹⁹ Άρθρο 79 του Ν 4072/2012 και άρθρο 43 παράγραφος 2 του ίδιου νόμου

³⁰⁰ Τότσης Χρήστος, Κώδικας Διοικητικών και Ποινικών Κυρώσεων-Φορολογικό Ποινολόγιο, Εκδόσεις Πάμισος Αθήνα 2011.

διαφορετική ρύθμιση³⁰¹. Επίσης υπάρχουν περιπτώσεις που ο νόμος ορίζει ότι η δραστηριότητα που ασκείται από μία ΕΠΕ μπορεί να ασκηθεί και από την ΙΚΕ.

Αναλύοντας τις δύο εταιρικές μορφές όσον αφορά την φορολογική αντιμετώπιση παρατηρούμε ότι τα ισχύοντα για την ΕΠΕ εφαρμόζονται και στην ΙΚΕ αφού και οι δύο εταιρείες τηρούν υποχρεωτικά διπλογραφικά βιβλία τρίτης κατηγορίας. Ο φόρος που αναλογεί και στις δύο εταιρείες υπολογίζεται με συντελεστή 29% στο φορολογητέο εισόδημα τους. Επίσης στα κέρδη που διανέμουν και οι δύο εταιρικές μορφές στους δικαιούχους συντελείται παρακράτηση φόρου 15% και εφαρμόζεται προκαταβολή φόρου 100%³⁰².

Η ΕΠΕ δύναται να μετατραπεί σε ΟΕ ή ΕΕ κατόπιν συμφωνίας των εταίρων, η οποία θα πρέπει να περιληφθεί τον τύπο του Συμβολαιογραφικού εγγράφου³⁰³. Από την άλλη η ΙΚΕ μπορεί να μετατραπεί σε οποιοδήποτε άλλη εταιρική μορφή, ήτοι ΑΕ, ΕΠΕ, προσωπικές εταιρείες (ΟΕ,ΕΕ) ή συνεταιρισμό, εφόσον αυτό δεν αποκλείεται από κάποια άλλη ειδική διάταξη³⁰⁴, αν ληφθεί απόφαση με αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων. Πρέπει ακόμα να υπάρχει ρητή συναίνεση για την μετατροπή των εταίρων της ΙΚΕ, οι οποίοι πρόκειται να ευθύνονται για την μετατροπή για τα μέχρι την μετατροπή χρέη της εταιρείας. Ακολουθεί η καταχώρηση της μετατροπής στο ΓΕΜΗ και η τήρηση της λοιπής διαδικασίας σύστασης της εταιρείας που θα προέλθει από την μετατροπή³⁰⁵.

Ο νόμος 4072/2012 για την νέα εταιρική εισήγαγε και μεταβατική διάταξη³⁰⁶ με την οποία παρείχε την δυνατότητα στις εν λειτουργία ΕΠΕ να μετατραπούν σε ΙΚΕ μέχρι και την 31/12/2013 κατόπιν αποφάσεως της συνέλευσης των εταίρων, κατά πλειοψηφία τουλάχιστον των 2/3 του αριθμού των εταίρων που εκπροσωπούν τα 2/3 του εταιρικού κεφαλαίου ή με πλειοψηφία τουλάχιστον τριών τετάρτων του εταιρικού κεφαλαίου.

Αναφορά πρέπει να γίνει στην Μονοπρόσωπη ΙΚΕ και την Μονοπρόσωπη ΕΠΕ. Η μονοπρόσωπη ΕΠΕ, δεν δύναται να συσταθεί με ποινή ακυρότητας από φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο θα είναι και μοναδικός εταίρος σε περισσότερες από μία ΕΠΕ³⁰⁷. Επίσης

³⁰¹ Άρθρο 116 του Ν 4072/2012

³⁰² Η φορολογία για τις δηλώσεις του 2017, <http://foroline.gr/archives/8238>, <https://www.taxexperts.gr/oi-νεοι-φορολογικοι-συντελεστες>

³⁰³ Άρθρο 51 του Ν 3190/1955

³⁰⁴ Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 223

³⁰⁵ Σπυριδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 1158

³⁰⁶ Άρθρο 120 παράγραφος 1 του Ν 4072/2012

³⁰⁷ Άρθρο 43^α παράγραφος 2 του Ν. 3190/1955

δεν μπορεί να συσταθεί από άλλη Μονοπρόσωπη ΕΠΕ³⁰⁸, ούτε μια Μονοπρόσωπη ΕΠΕ να εξαγοράσει εξολοκλήρου μια άλλη. Αντίθετα στην Μονοπρόσωπη ΙΚΕ δεν υπάρχει ο αριθμητικός περιορισμός, υπάρχει δηλαδή η δυνατότητα ο μοναδικός εταίρος μιας Μονοπρόσωπης ΙΚΕ να είναι μοναδικός εταίρος και άλλων ΙΚΕ, όπως επίσης και η ίδια η Μονοπρόσωπη εταιρεία να είναι εταίρος άλλης ΙΚΕ³⁰⁹. Ο ως άνω περιορισμός που εντάχθηκε στην Μονοπρόσωπη ΕΠΕ έχει ως βασικό στόχο την παρεμπόδιση αποφυγής της εις ολόκληρον ευθύνης, αφού σε ένα μόνο πρόσωπο συγκεντρώνονται όλα τα εταιρικά δικαιώματα και υποχρεώσεις. Στην περίπτωση της Μονοπρόσωπης ΙΚΕ η λογική του νομοθέτη είναι τελείως διαφορετική, αφού επιλέγεται η τόνωση της επιχειρηματικότητας και δίδεται η δυνατότητα στον επιχειρηματία να δράσει απαλλαγμένος από τον κίνδυνο πτωχεύσεως και απώλειας της προσωπικής του περιουσίας σε περισσότερες από μία εταιρείες. Οι δύο αυτές εταιρικές μορφές δύνανται να επιλεγθούν αντί της ατομικής επιχείρησης.

Από τα ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι η ΙΚΕ αποτελεί την βασική εναλλακτική επιλογή της ΕΠΕ αφού έχει υιοθετήσει όλα τα πλεονεκτήματα της και παρέχει στον επενδυτή ευελιξία, ταχύτητα και πληθώρα διαχειριστικών επιλογών, που την καθιστούν ελκυστικότερη εν μέσω της βαθύτατης οικονομικής κρίσης και του διαρκώς μεταβαλλόμενου οικονομικού περιβάλλοντος. Αρκεί να παρατηρήσει κανείς τα στοιχεία που τηρεί το ΓΕΜΗ όπου φαίνεται στο ισοζύγιο εγγραφών-διαγραφών νέων εταιρικών μορφών, ότι η ΙΚΕ είναι η εταιρική μορφή που επιλέγεται από την πλειοψηφία ενώ οι συστάσεις ΕΠΕ κυμαίνονται σε πολύ χαμηλά επίπεδα³¹⁰.

17.2.Συγκριτική ανάλυση της ΙΚΕ με την ΟΕ

Η ομόρρυθμη εταιρεία (offene Handelsgesellschaft, general partnership, societe en nom collectif) είναι ο πλέον απλός εταιρικός τύπος. Το δίκαιο των προσωπικών εταιρειών κατά το προϊσχύσαν δίκαιο ρυθμιζόταν από τις διατάξεις του εμπορικού νόμου, ο οποίος αποτελούσε εισαγωγή των ρυθμίσεων του γαλλικού εμπορικού κώδικα του 1807, του λεγόμενου και Ναπολέοντειου, ο οποίος ίσχυε στην χώρας μας από το 1835³¹¹. Ο νόμος 4072/2012 εισήγαγε το νέο δίκαιο των προσωπικών εμπορικών εταιρειών και ειδικότερα της Ομόρρυθμης εταιρείας³¹². Η ΟΕ είναι κατά το ουσιαστικό σύστημα εμπορική εταιρεία και ο

³⁰⁸ Άρθρο 43^α παράγραφος 2 του Ν. 3190/1955

³⁰⁹ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 9

³¹⁰ <http://www.euro2day.gr/news/economy/article/1514107/se-ae-kai-ike-strefetai-h-epiheirhmatikothta.html>

³¹¹ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 55, Αιτιολογική έκθεση του Ν. 4072/2012, σελ. 65.

³¹² Ρόκας Νικόλαος, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012.

σκοπός της είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την διενέργεια εμπορικών πράξεων. Είναι μία προσωπική εταιρεία με νομική προσωπικότητα και οι εταίροι της έχουν την εμπορική ιδιότητα³¹³. Αντίθετα η ΙΚΕ είναι εμπορική εταιρεία κατά το τυπικό σύστημα και δεν εξαρτάται από την εμπορικότητα του εταιρικού σκοπού³¹⁴.

Βασικά χαρακτηριστικά των προσωπικών εταιρειών που συναντάμε και στην ομόρρυθμη εταιρεία είναι η σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ των εταίρων, η αρχή της ισότητας η οποία διέπει τις σχέσεις των εταίρων καθώς και η υποχρέωση πίστης των εταίρων τόσο απέναντι στους λοιπούς εταίρους όσο και έναντι της εταιρείας. Τα χαρακτηριστικά των προσωπικών εταιρειών έχουν εφαρμογή και στην νέα εταιρική μορφή. Αυτό υποδηλώνει γι' ακόμα μια φορά την προσπάθεια του νομοθέτη να χρησιμοποιήσει στην νέα εταιρική μορφή τα πλεονεκτήματα και τα βασικά γνωρίσματα των λοιπών εταιρικών τύπων.

Η διαδικασία σύστασης μιας ΟΕ είναι απλή καθώς δεν απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο, όπως στην ΕΠΕ που αναλύθηκε ανωτέρω, αλλά απλό ιδιωτικό έγγραφο, το οποίο απλώς υπογράφεται από τους εταίρους, χωρίς να απαιτείται η σύμπραξη οποιουδήποτε επαγγελματία συμβολαιογράφου ή δικηγόρου. Από απλότητα χαρακτηρίζονται οι διαδικασίες που διέπουν την λειτουργία και την οργάνωση της, όπως η διαδικασία τροποποίησης του καταστατικού της, για την οποία δεν απαιτείται συμβολαιογραφικό αλλά ιδιωτικό έγγραφο³¹⁵. Η ΟΕ είναι πολύ οικονομική τόσο κατά την διαδικασία σύστασης όσο και κατά την λειτουργία της, κάτι που την κάνει να ομοιάζει με την ΙΚΕ.

Η εγγραφή στο ΓΕΜΗ είναι υποχρεωτική και στις δύο εταιρικές μορφές, αφού έτσι καλύπτονται οι διατυπώσεις της δημοσιότητας. Έτσι η ΟΕ από την καταχώρηση της στο ΓΕΜΗ αποκτά νομική προσωπικότητα³¹⁶. Αν δεν τηρηθούν οι συγκεκριμένες διατυπώσεις η ΟΕ θεωρείται « εταιρεία εν τοις πράγμασι»³¹⁷. Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω και η σύσταση της ΙΚΕ συντελείται με την εγγραφή της στο ΓΕΜΗ³¹⁸.

Η Ο.Ε ιδρύεται από δύο τουλάχιστον εταίρους, οι οποίοι αναλαμβάνουν αμοιβαία υποχρέωση να επιδιώκουν με κοινές εισφορές κοινό εμπορικό σκοπό, ο οποίος συνίσταται στην διενέργεια αντικειμενικώς εμπορικώς πράξεων³¹⁹. Σε αντιπαράθεση η νέα εταιρική μορφή ιδρύεται από ένα πρόσωπο, όπου έχουμε την Μονοπρόσωπη ΙΚΕ ή από περισσότερα

³¹³ Ρόκας Νικόλαος, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012.

³¹⁴ Ρόκας Νικόλαος, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012.

³¹⁵ Γ. Σωτηρόπουλος, Θέματα διαχείρισης και εκπροσώπησης της ομόρρυθμης και ετερόρρυθμης εταιρείας-Συγχρόνως σκέψεις σε ορισμένα θεμελιώδη ζητήματα του δικαίου των προσωπικών εταιρειών μετά το Ν 4072/2012, ΔΕΕ 2013, 196 επ.

³¹⁶ Άρθρο 251 παράγραφος 2 Ν 4072/2012

³¹⁷ Άρθρο 251 παράγραφος 3 Ν 4072/2012

³¹⁸ Άρθρο 52 παράγραφος 1 Ν 4072/2012

³¹⁹ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 61.

φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Και στις δύο εταιρικές μορφές δεν απαιτείται το καταστατικό να περιληφθεί τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου αλλά αρκεί και ιδιωτικό έγγραφο, με εξαίρεση στην ΙΚΕ όταν εταίρος εισφέρει στην εταιρεία περιουσιακά στοιχεία που απαιτούν συμβολαιογραφικό έγγραφο όπως ένα ακίνητο³²⁰ ή αν το επιβάλλει ο νόμος.

Η εταιρική επωνυμία στην ΟΕ είναι το όνομα με το οποίο εμφανίζεται και δρα η εταιρεία στις συναλλαγές. Η επωνυμία σχηματίζεται από το όνομα ενός ή περισσότερων εταίρων είτε από το αντικείμενο της επιχείρησης, είτε από άλλες ενδείξεις με την προσθήκη « ομόρρυθμη εταιρεία ή με την σύντμηση ΟΕ³²¹. Στο προϊσχύσαν άρθρο 51 Εμπορικού Νόμου οι εταίροι έπρεπε να σχηματίζουν την επωνυμία από τα ονόματα τους, κάτι που πλέον δεν ισχύει. Αντίθετα η επωνυμία της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας σχηματίζεται είτε από το όνομα ενός ή περισσότερων εταίρων είτε από το αντικείμενο της επιχείρησης που ασκεί.³²² Η επωνυμία της ΙΚΕ αναγράφεται υποχρεωτικά στο καταστατικό της³²³.

Οι σχέσεις των εταίρων στην ΟΕ ρυθμίζονται από την εταιρική σύμβαση και ευθύνονται για κάθε πταίσμα³²⁴. Αν δεν υπάρχει στο καταστατικό διαφορετική πρόβλεψη οι ομόρρυθμοι εταίροι συμμετέχουν στα κέρδη και τις ζημίες ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής τους. Από την άλλη στη ΙΚΕ τα εταιρικά μερίδια παρέχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις στους εταίρους, αφού ισχύει η αρχή κάθε μερίδιο και μία ψήφος, όμως όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, οι διατάξεις αυτές είναι ενδοτικού δικαίου και υπάρχει δυνατότητα αποκλίσεων από την ισότητα σε περιπτώσεις παρέχεται μέσω του νόμου δυνατότητα για καταστατικές αποκλίσεις³²⁵

Εμβαθύνοντας στην ΟΕ βλέπουμε ότι οι ομόρρυθμοι εταίροι ευθύνονται απεριόριστα και εις ολόκληρον για τις εταιρικές υποχρεώσεις με την ατομική τους περιουσία, ανεξάρτητα από τον γενεσιουργό λόγο αυτών³²⁶. Έτσι ο εταίρος θα ευθύνεται ατομικώς όταν η υποχρέωση πηγάζει από σύμβαση, από αδίκημα αλλά και από οποιαδήποτε αιτία³²⁷. Μάλιστα ο ομόρρυθμος εταίρος που θα εισέλθει στην εταιρεία θα ευθύνεται απεριόριστα και εις ολόκληρον και για τα εταιρικά χρέη που ήδη υπήρχαν πριν από την είσοδο του στην εταιρεία, ενώ κάθε αντίθετη συμφωνία μεταξύ των εταίρων δεν θα ισχύει έναντι τρίτων γιατί οι διατάξεις αυτές είναι αναγκαστικού δικαίου³²⁸. Επίσης σε δυσμενή θέση μπορεί να έλθει ο

³²⁰ Άρθρο 49 παράγραφος 2 Ν 4072/2012

³²¹ Άρθρο 250 Ν 4072/2012

³²² Άρθρο 44 του Ν 4072/2012.

³²³ Άρθρο 50 του Ν 4072/2012.

³²⁴ Άρθρο 252 Ν 4072/2012

³²⁵ Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία(ΙΚΕ)- Η νέα εταιρική μορφή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013, σελ. 95

³²⁶ Άρθρο 249 και 258 Ν 4072/2012

³²⁷ Ρόκας Νικόλαος, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σελ. 131.

³²⁸ Άρθρο 258 παράγραφος 3 του Ν 4072/2012

εταίρος αφού παρέχεται η δυνατότητα στον εταιρικό δανειστή να στραφεί ανά πάσα στιγμή εναντίον του, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να στραφεί πρώτα κατά της εταιρείας. Βασικό χαρακτηριστικό της ευθύνης του ομορρύθμου εταίρου είναι ότι αυτή είναι πρωτογενής και όχι επικουρική και αυτός είναι και ο λόγος που δεν βρίσκει εφαρμογή η ένσταση διζήσεως³²⁹. Αντίθετα στην ΙΚΕ αλλά και στην ΕΠΕ οι εταίροι δεν υπέχουν καμία ευθύνη για τις εταιρικές υποχρεώσεις με την προσωπική τους περιουσία, πέραν του ποσού της εισφοράς τους. Στην νέα εταιρική μορφή εφαρμόζεται η αρχή του απεριορίστου της ευθύνης του νομικού προσώπου³³⁰. Αυτό είναι το βασικότερο σημείο διαφοροποίησης της ΙΚΕ από τη ΟΕ αλλά και βασικός λόγος αποφυγής της ΟΕ, ακόμη και αν σε κάποιες περιπτώσεις με χαρακτηριστικότερη την περίπτωση της εγγυητικής εισφοράς των εταίρων και μόνο μέχρι του ποσού που οι ίδιοι έχουν συμφωνήσει να ευθύνονται στο καταστατικό, κάμπτεται η αυστηρή αρχή του απόλυτου περιορισμού της ευθύνης μέχρι του ποσού της εισφοράς τους³³¹.

Στην περίπτωση της ΟΕ ποινική ευθύνη έχουν οι ομόρρυθμοι εταίροι και οι διαχειριστές της εταιρείας. Αντίθετα στην περίπτωση της ΙΚΕ ποινικά ευθύνονται οι διαχειριστές και αν αυτοί ελλείπουν για οποιοδήποτε λόγο ή απουσιάζουν από την έδρα της εταιρείας χωρίς να είναι γνωστό στην αρμόδια Δ.Ο.Υ που βρίσκονται, ποινικά ευθύνονται οι εταίροι σωρευτικά ή μη³³².

Η απεριορίστη ευθύνη εις ολόκληρον και πρωτογενώς για τις εταιρικές υποχρεώσεις γεννά και δικονομικές συνέπειες για τον ομόρρυθμο εταίρο, με αποτέλεσμα η δικαστική απόφαση που εκδίδεται κατά της ομόρρυθμης εταιρείας, να μπορεί να εκτελεστεί και κατά των ομορρύθμων εταίρων χωρίς να απαιτείται και η έκδοση αυτοτελούς εκτελεστού τίτλου³³³.

Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις όπου η διαδικασία εκτέλεσης σε βάρος του ομορρύθμου εταίρου μπορεί να είναι δυσμενέστερη σε σχέση με την εκτέλεση εναντίον του για ατομικά χρέη που δεν έχουν σχέση με την εταιρεία³³⁴. Μία περίπτωση είναι η διαταγή πληρωμής που έχει εκδοθεί εις βάρος της ομόρρυθμης εταιρείας και χωρεί εκτέλεση και κατά

³²⁹ Ρόκας Νικόλαος, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σελ. 133.

³³⁰ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 7

³³¹ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 7

³³² Τότσης Χρήστος, Κώδικας Διοικητικών και Ποινικών Κυρώσεων-Φορολογικό Ποινολόγιο, Εκδόσεις Πάμισος Αθήνα 2011.

³³³ Β. Βαθρακοκοίλης, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ερμηνευτική-Νομολογιακή Ανάλυση (κατ' άρθρο) Τόμος Ε', Αθήνα 1997, άρθρο 920, σελ. 257 επ. αρ. 1 επ,

³³⁴ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 8, Ρόκας Νικόλαος, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σελ. 134 επ.

του εταίρου χωρίς να απαιτείται η κοινοποίηση σ' αυτόν ατομικά³³⁵. Στον εταίρο παρέχεται η δυνατότητα άσκησης ανακοπής πλην όμως η προθεσμία αρχίζει από την ημερομηνία επίδοσης της διαταγής στην εταιρεία, χωρίς να έχει νομική σημασία η γνώση του εταίρου, αφού δεν υπάρχει ειδική διάταξη, η οποία να γεννά υποχρέωση αυτοτελούς επίδοσης δικογράφων στον εταίρο με μόνη εξαίρεση την επίκληση από πλευράς του εταίρου πραγματικής άγνοιας της επίδοσης την οποία και μπορεί να αποδείξει³³⁶, οπότε και δύναται να ζητήσει την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση³³⁷. Επίσης κατά του ομορρύθμου εταίρου δυνάμει της διάταξης του άρθρου 920 ΚΠολΔ εκτελούνται και αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων που εκδόθηκαν κατά της εταιρείας με την διαφορά ότι ο εταίρος δεν δύναται να ασκήσει ανακοπή ή να ζητήσει την ανάκληση ή μεταρρύθμιση της απόφασης³³⁸. Αντίθετα στην ΙΚΕ αλλά και στην ΕΠΕ που αναλύθηκε ανωτέρω, οι δικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται εκτελούνται μόνο κατ' αυτών και όχι κατά των εταίρων³³⁹, με αποτέλεσμα οι εταίροι να μην κινδυνεύουν να υποστούν δυσμενείς συνέπειες. Παρατηρείται το πολύ αυστηρό πλαίσιο ευθύνης στην ΟΕ και η δυσμενής δικονομική μεταχείριση του εταίρου της ΟΕ σε σχέση με τον εταίρο της ΙΚΕ, που οδηγεί στην επιλογή του νέου εταιρικού τύπου.

Επιπρόσθετα η εμπορική ιδιότητα της ομόρρυθμης εταιρείας μεταβαίνει και στους εταίρους, οι οποίοι καθίστανται έμποροι παράγωγα ή αντανακλαστικά³⁴⁰. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα η συμμετοχή ενός προσώπου σε μία ομόρρυθμη εταιρεία να συνεπάγεται και την επέλευση όλων των δυσμενών συνεπειών της εμπορικής ιδιότητας και στον ίδιο και όχι μόνο στην εταιρεία, σε αντίθεση με την ΙΚΕ που η συμμετοχή ενός προσώπου σ αυτήν ακόμα και αν έχει την ιδιότητα του διαχειριστή και είναι ο μεγαλύτερος η ακόμη και ο μοναδικός εταίρος, δεν συνεπάγεται την κτήση της εμπορικής ιδιότητας κατά την κρατούσα άποψη στην νομολογία αν και υποστηρίζονται και αντίθετες απόψεις³⁴¹. Τα παραπάνω αποτελούν ακόμα ένα λόγο επιλογής της ΙΚΕ αντί της ΟΕ.

Άλλο ένα σημαντικό ζήτημα είναι ο τραπεζικός δανεισμός, ειδικά την περίοδο της οικονομικής κρίσης όπου στην αγορά δημιουργούνται συνθήκες οικονομικής ασφυξίας. Οι

³³⁵ Ι.Π. Μάρκου, Δίκαιο της Επιταγής, Κατ' άρθρο ερμηνεία-νομολογία Ν 5960/1933, Γ' έκδοση, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, Δίκαιο και Οικονομία, Αθήνα 2002, υπό άρθρο 44 σελ. 311.

³³⁶ Άρθρο 152 ΚΠολΔ

³³⁷ Β. Βαθρακοκύλης, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ερμηνευτική-Νομολογιακή Ανάλυση (κατ' άρθρο) Τόμος Ε', Αθήνα 1997, άρθρο 920, σελ. 260 επ. παρ. 9.

³³⁸ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 8

³³⁹ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 8

³⁴⁰ Β. Αντωνόπουλος, Δίκαιο Προσωπικών Εταιρειών, Εκδόσεις Σάκκουλα, Β' Έκδοση Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2007, σελ. 48 αρ. 16

³⁴¹ ΑΠ Ολ 5/1996 ΔΕΕ 1996,934 ΕφΑθ 6934/1990 ΕλλΔνη 31,1518, Θ. Λιακόπουλος, Γενικό Εμπορικό Δίκαιο, Γ' Έκδοση, Εκδόσεις Δίκαιο και Οικονομία, Π.Ν Σάκκουλας, 1998, σελ. 155.

τράπεζες ορισμένες φορές εμφανίζονται περισσότερο πρόθυμες να δανείσουν εταιρείες κεφαλαιουχικού χαρακτήρα όπως μια ΙΚΕ ή μια ΕΠΕ, αφού υπόκεινται γενικά σε αυστηρότερους κανόνες, καλύπτονται από ευρύ φάσμα δημοσιότητας και δημιουργείται η εντύπωση της σοβαρότητας ή μη της επιχειρηματικής προσπάθειας. Από την άλλη οι προσωπικές εταιρείες όπως η ΟΕ δεν έχουν υποχρέωση τήρησης τόσο αυστηρών κανόνων δημοσιότητας, το καταστατικό και οι τροποποιήσεις του δεν περιβάλλονται τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου και συνδέονται εν γένει με απλές επιχειρηματικές προσπάθειες³⁴². Βέβαια υπάρχουν περιπτώσεις προσωπικών εταιρειών που συνδέονται με πολύ σοβαρές επιχειρηματικές προσπάθειες και έχουν επιλέξει την μορφή της προσωπικής εταιρείας αφενός γιατί δεν υπόκεινται αυτές στο αυστηρό πλαίσιο των κεφαλαιουχικών εταιρειών αφετέρου γιατί μια προσωπική εταιρεία ταυτίζεται με του εταίρου. Έτσι η σοβαρότητα του επιχειρηματία αλλά και η περιουσιακή του κατάσταση αποτελούν κίνητρο για δανεισμό, αφού ο εταίρος της ΟΕ ευθύνεται ατομικώς εις ολόκληρο και απεριόριστα με την προσωπική του περιουσία. Ακόμα η Τράπεζα πολλές φορές εκτιμάει ότι ο ομόρρυθμος εταίρος εμφανίζεται πιο σίγουρος από τον εταίρο μιας ΙΚΕ για την επιχειρηματική προσπάθεια αφού διακινδυνεύει την προσωπική του περιουσία. Μνεία πρέπει να γίνει και για την περίπτωση της εγγυητικής εισφοράς στην ΙΚΕ η οποία αντιμετωπίζεται πολύ θετικά από τα πιστωτικά ιδρύματα. Από τα ανωτέρω γίνεται αντιληπτό ότι όσον αφορά τον τραπεζικό δανεισμό δεν υπερτερεί η μια εταιρική μορφή έναντι της άλλης.

Σε περίπτωση πτωχεύσεως της ΟΕ συμπτωχέυει και ο ομόρρυθμος εταίρος ατομικά με την ίδια δικαστική απόφαση, με την οποία κηρύσσεται σε πτώχευση και η εταιρεία χωρίς άλλες διατυπώσεις³⁴³. Παρατηρείται εδώ ακόμα μια φορά η εφαρμογή της αρχής της άμεσης και απεριόριστης ευθύνης του ομορρύθμου εταίρου. Κάτι τέτοιο δεν υφίσταται στην περίπτωση της ΙΚΕ με αποτέλεσμα να αποτελεί ένα ακόμα πλεονέκτημα της νέας εταιρικής μορφής.

Αναφορά πρέπει να γίνει και στο προσωπικό στοιχείο το οποίο αποτελεί βασικό στοιχείο για την οργάνωση και την λειτουργία της ΟΕ³⁴⁴. Το στοιχείο αυτό δεν είναι τίποτα παραπάνω από την προσωπική σύνδεση και σχέση των εταίρων μεταξύ τους, οι οποίοι αποβλέπουν στην συνεργασία και στην προσωπική και διαρκή συμβολή για την επίτευξη του εταιρικού σκοπού³⁴⁵. Αυτό το προσωπικό στοιχείο φτάνει στο σημείο να μετατοπίζει ακόμα και το εισφερόμενο στην εταιρεία κεφάλαιο όσον αφορά την σπουδαιότητα, σε αντίθεση με

³⁴² Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 9

³⁴³ Ρόκας Νικόλαος, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σελ. 132, άρθρο 7 παράγραφος 4 εδ. α' Ν 3588/2007

³⁴⁴ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 10.

³⁴⁵ Ρόκας Νικόλαος, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σελ. 132

ότι συμβαίνει με τις κεφαλαιουχικές εταιρείες. Στην περίπτωση της ΙΚΕ αλλά και της ΕΠΕ παρότι κεφαλαιουχικές εταιρείες είναι δυνατή η πρόσληψη του προσωπικού στοιχείου στο καταστατικό, στις περιπτώσεις που επιτρέπεται αυτό από τον νόμο, με αποτέλεσμα η διαφορά να μην είναι τόσο έντονη, όπως συμβαίνει με την ΑΕ. Βέβαια στην ΙΚΕ μπορούν οι εταίροι να αποστούν από την εταιρική προσπάθεια, ορίζοντας ακόμα και ένα τρίτο πρόσωπο διαχειριστή, ο οποίος θα ενεργεί όλες τις πράξεις διοίκησης και εκπροσώπησης της εταιρείας εξ ονόματος και για λογαριασμό της³⁴⁶. Έτσι αν οι εταίροι δεν επιθυμούν την προσωπική συμμετοχή στην εταιρική προσπάθεια και δεν επιδιώκουν την οικοδόμηση ενός έντονου προσωπικού δεσμού, ιδανική μορφή είναι η ΙΚΕ.

Τα λογιστικά βιβλία που τηρεί η ΟΕ εξαρτώνται από το μέγεθος του κύκλου εργασιών και είναι απλογραφικά βιβλία δεύτερης κατηγορίας ή διπλογραφικά βιβλία τρίτης κατηγορίας. Ο φόρος που αναλογεί και στις ΟΕ υπολογίζεται με συντελεστή 29% στο φορολογητέο εισόδημα τους³⁴⁷. Επίσης στα κέρδη που διανέμουν στους δικαιούχους συντελείται παρακράτηση φόρου 15% και εφαρμόζεται προκαταβολή φόρου 100%³⁴⁸.

Η συγκριτική ανάλυση καθιστά σαφές ότι σε περίοδο οικονομικής κρίσης η πιθανότητα οικονομικών ζημιών είναι μεγάλη με αποτέλεσμα οι επενδυτές να επιλέγουν την νέα εταιρική μορφή ώστε να μπορούν να περιορίσουν σε συγκεκριμένο εκ των προτέρων καθορισμένο ποσό μια ενδεχόμενη οικονομική απώλεια.

17.3.Συγκριτική ανάλυση της ΙΚΕ με την ΕΕ

Η ετερόρρυθμη εταιρεία³⁴⁹ (Kommanditgesellschaft, limited partnership, societe en commandite simple) είναι εμπορική εταιρεία κατά το ουσιαστικό σύστημα και ο σκοπός της είναι η διενέργεια εμπορικών πράξεων. Στην ετερόρρυθμη εταιρεία συναντάμε μια θεμελιώδη διαφορά με την ομόρρυθμη εταιρεία, η οποία είναι η συνύπαρξη στην ίδια εταιρική μορφή εταίρων με περιορισμένη ευθύνη και εταίρων με απεριόριστη ευθύνη. Οι ετερόρρυθμοι εταίροι ευθύνονται μέχρι του ποσού της εισφοράς τους στο εταιρικό κεφάλαιο, ενώ οι ομόρρυθμοι εταίροι ευθύνονται απεριόριστα και με την ατομική τους περιουσία για το σύνολο των υποχρεώσεων της εταιρείας. Στην ΕΕ παρατηρούμε εταίρους που

³⁴⁶ Σπυριδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 10.

³⁴⁷ Άρθρο 58 Ν 4172/2012

³⁴⁸ Η φορολογία για τις δηλώσεις του 2017, <http://foroline.gr/archives/8238>, <https://www.taxexperts.gr/oi-νεοι-φορολογικοι-συντελεστες>

³⁴⁹ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 101.

αντιμετωπίζονται σαν να βρίσκονται σε μια ΟΕ και ταυτόχρονα εταίρους που αντιμετωπίζονται σαν να βρίσκονται σε μια ΙΚΕ ή μια ΕΠΕ³⁵⁰.

Το βασικό μειονέκτημα της ΕΕ είναι ότι στην ουσία καταργεί την αρχή της ισότητας των εταίρων, αφού κάποιιοι ευθύνονται απεριόριστα και κάποιιοι μέχρι του ποσού της εισφοράς τους. Έτσι αν οι συμβαλλόμενοι επιθυμούν να έχουν το ίδιο μερίδιο ευθύνης θα πρέπει να επιλέξουν την νομική μορφή της ομόρρυθμης εταιρείας ενώ αν επιθυμούν την προστασία της περιορισμένης ευθύνης θα πρέπει να καταφύγουν στον εταιρικό τύπο της ΙΚΕ ή της ΕΠΕ.

Από την πλευρά των ομορρύθμων εταίρων τα μειονεκτήματα και οι κίνδυνοι είναι ακριβώς οι ίδιοι και με την ομόρρυθμη εταιρεία που αναλύθηκε ανωτέρω.

Από την άλλη πλευρά οι ετερόρρυθμοι εταίροι δεν δύνανται να ορίζονται διαχειριστές και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να μην συμμετέχουν στην εταιρική διοίκηση και εκπροσώπηση³⁵¹. Βέβαια αν ο ετερόρρυθμος εταίρος για οποιαδήποτε λόγο εμπλακεί στην εταιρική διοίκηση και εκπροσώπηση, καθίσταται εν τοις πράγμασιν ομόρρυθμος εταίρος, άσχετα αν στο καταστατικό προβλέπεται κάτι διαφορετικό ή ακόμα και αν υπάρχει αντίθετη συμφωνία μεταξύ των εταίρων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια του καθεστώτος ασυλίας της περιορισμένης ευθύνης και ευθύνεται μαζί με τους λοιπούς ομόρρυθμους εταίρους απεριόριστα και εις ολόκληρον με την ατομική του περιουσία για όλες τις εταιρικές υποχρεώσεις.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο νομοθέτης προέβη σε ειδική ρύθμιση για την περίπτωση που ετερόρρυθμος εταίρος με την εταιρική σύμβαση αναλαμβάνει την εκπροσώπηση της ΕΕ³⁵². Σ' αυτήν την περίπτωση ο ετερόρρυθμος εταίρος ευθύνεται ο ίδιος για κάθε πράξης εκπροσώπησης της ΕΕ, την οποία και ενήργησε, ως ομόρρυθμος εταίρος, εκτός και αν ο τρίτος που συναλλάχθηκε μαζί του γνώριζε ότι είναι ετερόρρυθμος εταίρος.

Ακόμα το όνομα του ετερόρρυθμου εταίρου δεν μπορεί να εμφανίζεται στην εταιρική επωνυμία και αν αυτό τεθεί, ο ετερόρρυθμος εταίρος καθίσταται αυτοδικαίως εν τοις πράγμασιν ομόρρυθμος εταίρος ευθυνόμενος απεριόριστα και εις ολόκληρον με την ατομική του περιουσία για τις εταιρικές υποχρεώσεις, εκτός και αν ο τρίτος που έχει συναλλαχτεί με την ΕΕ γνώριζε ότι ο εταίρος είχε την ιδιότητα του ετερορρύθμου εταίρου³⁵³.

³⁵⁰ Σπυριδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 10.

³⁵¹ Άρθρο 274 παράγραφος 1, Άρθρο 278 παράγραφος 1 Ν 4072/2012

³⁵² Άρθρο 278 παράγραφος 2 Ν 4072/2012

³⁵³ Άρθρο 272 παράγραφος 2 Ν 4072/2012.

Καθίσταται σαφές ότι ο ετερόρρυθμος εταίρος έχει λιγότερα δικαιώματα τόσο από τον εταίρο της ΙΚΕ και της ΕΠΕ αλλά και από τον μέτοχο της ΑΕ, αφού δεν υφίσταται στους τελευταίους κάποια αντίστοιχη μορφή ασυμβιβάστου μεταξύ της κεφαλαιουχικής και της διοικητικής πλευράς της εταιρικής τους συμμετοχής³⁵⁴. Η ΕΕ όσον αφορά τον ετερόρρυθμο εταίρο είναι η πλέον ακραιφνή μορφή κεφαλαιουχικής εταιρείας, αφού υφίσταται ο πλέον απόλυτος διαχωρισμός εισφοράς κεφαλαίου και διαχείρισης εισφερθέντων κεφαλαίων.

Οι παραπάνω λόγοι αποτελούν ισχυρό αποτρεπτικό παράγοντα για έναν επενδυτή να εισφέρει τα χρήματα του σε μια ΕΕ και να συμμετέχει ως ετερόρρυθμος εταίρος καθώς δεν έχει καμία θέση στην εταιρική διοίκηση.

Η λογιστική αντιμετώπιση της ΕΕ είναι όμοια με αυτήν της ΟΕ.

Αντίθετα οι νέοι επενδυτές αντί αυτού του εταιρικού τύπου μπορούν να επιλέξουν την ΙΚΕ, η οποία εκτός των άλλων πλεονεκτημάτων, παρέχει ταυτόχρονη προστασία τόσο της προσωπικής τους περιουσίας ελέω περιορισμένης ευθύνης αλλά και συμμετοχή στην διοίκηση με τον ορισμό τους ως διαχειριστών ή συνδιαχειριστών³⁵⁵.

17.4.Συγκριτική ανάλυση της ΙΚΕ με την Αστική εταιρεία

Τα βασικά χαρακτηριστικά της αστικής εταιρείας προβλέπονται στον ΑΚ στο άρθρο 741, σύμφωνα με το οποίο «με την σύμβαση της εταιρείας δύο ή περισσότεροι έχουν αμοιβαίως υποχρέωση να επιδιώκουν με κοινές εισφορές κοινό σκοπό ιδίως οικονομικό».

Η αστική εταιρεία, έχει αποκτήσει νομική προσωπικότητα και έχει οικονομικό και όχι εμπορικό σκοπό, αυτό έχει ως αποτέλεσμα ότι δεν μπορεί να επιδιώξει οποιασδήποτε μορφής κερδοσκοπική δραστηριότητα, η οποία ούτως ή άλλως μόνο μέσω μιας εμπορικής εταιρείας δύναται να επιδιωχθεί. Όταν μια αστική εταιρεία επιδιώκει στην πράξη εμπορικό σκοπό και ασκεί εμπορική δραστηριότητα ακόμα και αν το καταστατικό της αναφέρει ότι έχει σκοπό μη εμπορικό, καθίσταται εν τοις πράγμασιν εμπορική και εφαρμόζονται οι διατάξεις των προσωπικών εμπορικών εταιρειών³⁵⁶.

Ακόμα λοιπόν και αν οι εταίροι, έχουν επιδιώξει την συγκάλυψη της εμπορικής τους δραστηριότητας με ένα απλώς φαινομενικά οικονομικά σκοπό, δεν θα αποτρέψουν τον κίνδυνο της ευθύνης για τις εταιρικές υποχρεώσεις εις ολόκληρον και απεριόριστα με την ατομική τους περιουσία, με βασική προϋπόθεση την απόδειξη της εμπορικής

³⁵⁴ Σπυριδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 11.

³⁵⁵ Σπυριδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 12.

³⁵⁶ Ρόκας Νικόλαος, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σελ. 19.

δραστηριότητας. Παρατηρείται ότι η αντιμετώπιση της αστικής εταιρείας που επιδιώκει εμπορικό σκοπό είναι η ίδια με μιας ΟΕ, η οποία κατά την σύσταση της δεν τήρησε τους προβλεπόμενους κανόνες δημοσιότητας και δεν έχει προβεί σε δημοσίευση του καταστατικού της. Η συγκεκριμένη εταιρεία θα θεωρείται εν τοις πράγμασιν ΟΕ³⁵⁷.

Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι η αστική εταιρεία χωρίς νομική προσωπικότητα δεν μπορεί επουδενί να αποτελέσει μια διαφορετική λύση για την άσκηση οποιασδήποτε εμπορικής δραστηριότητας αφού δεν είναι νομικό πρόσωπο, δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων καθώς και να υφίσταται η ατομική και εις ολόκληρον ευθύνη των εταίρων αυτής, οι οποίοι συμβάλλονται με τους τρίτους ατομικώς και απευθείας³⁵⁸.

Οι επαγγελματικές δικηγορικές εταιρείες καθώς και οι συμβολαιογραφικές εταιρείες, οι οποίες έχουν θεσμοθετηθεί με τα πδ 518/89 και πδ 284/93 χαρακτηρίζονται ως αστικές³⁵⁹.

Η αστική εταιρεία λειτουργεί σαν μια ένωση προσώπων και στηρίζεται σε σύμβαση. Ο χαρακτήρας της συμβάσεως είναι διφυής αφού από την μία ιδρύει την εταιρεία και από την άλλη καθορίζει και διέπει τους κανόνες οργάνωσης και λειτουργίας της. Έτσι λειτουργεί ταυτόχρονα σαν ιδρυτική σύμβαση και καταστατικό³⁶⁰.

Ως αστική εταιρεία λογίζεται κατά την κρατούσα γνώμη η υπό ίδρυση ΕΠΕ ή ΑΕ.

Για την έγκυρη σύναψη της εταιρικής σύμβασης απαιτείται η σύμπραξη δύο ή περισσότερων προσώπων. Οι συμβαλλόμενοι πρέπει να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα και να διαθέτουν την δικαιοπρακτική ικανότητα. Οι εταίροι λαμβάνουν την υποχρέωση επιδίωξης κοινού οικονομικού σκοπού. Η εταιρεία διοικείται είτε από όλους του εταίρους είτε από κάποιο τρίτο, ύστερα βέβαια από την σύναψη σύμβασης εντολής και πληρεξουσιότητας, μέσα στο πλαίσιο λειτουργίας της εταιρείας³⁶¹.

Από φορολογική άποψη ο φόρος που αναλογεί και στις αστικές εταιρείες όπως και στις ΙΚΕ υπολογίζεται με συντελεστή 29% στο φορολογητέο εισόδημα τους³⁶². Επίσης επιβάλλεται προκαταβολή φόρου 100%³⁶³.

³⁵⁷ Ρόκας.Ι, Εταιρίες, Εισαγωγή στο δίκαιο των εταιριών του εμπορικού δικαίου, 4^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2011, Κεφ. Α παρ.24 σελ. 17-18.

³⁵⁸ Ρόκας.Ι, Εταιρίες, Εισαγωγή στο δίκαιο των εταιριών του εμπορικού δικαίου, 4^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2011, Κεφ. Α παρ.24 σελ. 15.

³⁵⁹ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 153, ΕφΘρακ 290/2001, ΔΕΕ 2002, σελ. 23.

³⁶⁰ Ρόκας.Ι, Εταιρίες, Εισαγωγή στο δίκαιο των εταιριών του εμπορικού δικαίου, 4^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2011, Κεφ. Α παρ.24 σελ. 15.

³⁶¹ Άρθρο 748-751 ΑΚ

³⁶² Άρθρο 58 Ν 4172/2012

Καθίσταται σαφές ότι αυτή η εταιρική μορφή δεν μπορεί να επιδιώξει οποιασδήποτε μορφής εμπορική δραστηριότητα και αν στη πράξη ασκεί εμπορική δραστηριότητα, την οποία και συγκαλύπτει πίσω από τον οικονομικό σκοπό θα ευθύνονται οι εταίροι απεριόριστα και εις ολόκληρον για τις υποχρεώσεις της εταιρίας ατομικώς. Είναι φανερό ότι ο αυτός ο εταιρικός τύπος δεν μπορεί να αποτελέσει εναλλακτική της ΙΚΕ γιατί προβλέφθηκε από τον νομοθέτη για διαφορετικές περιπτώσεις.

17.5. Συγκριτική ανάλυση της ΙΚΕ με την ΑΕ

Η ανώνυμη εταιρεία είναι εμπορική κεφαλαιουχική εταιρεία με νομική προσωπικότητα, όπου η εταιρική ιδιότητα αφενός μεν συνεπάγεται προσωπική ευθύνη του φορέα της για τις υποχρεώσεις της εταιρείας αφετέρου ενσωματώνεται σε μετοχές ευχερώς μεταβιβαζόμενες και οι οποίες παριστάνουν τμήματα του εταιρικού κεφαλαίου³⁶⁴.

Το δίκαιο της ανώνυμης ρυθμίζεται από το ΚΝ 2190/1920 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Βασικά χαρακτηριστικά της ανώνυμης εταιρείας είναι ότι αποτελεί ένωση προσώπων, η οποία αποσκοπεί στην προαγωγή ενός κοινού κερδοσκοπικού σκοπού και αν και διαθέτει σωματειακή δομή διαφέρει από το σωματείο διότι επιδιώκει κερδοσκοπικό σκοπό, αλλά δεν ταυτίζεται και με την αστική εταιρεία του ΑΚ, ούτε επηρεάζεται από την ένωση προσώπων³⁶⁵. Επίσης είναι η κατεξοχήν κεφαλαιουχική εταιρεία και εμπορική κατά το τυπικό σύστημα, αποκτώντας την εμπορική ιδιότητα από μόνο το γεγονός ότι ορίζεται από τον νόμο ως εμπορική. Έτσι η ανώνυμη εταιρεία είναι εμπορική ακόμα και αν ο σκοπός της δεν είναι εμπορικός, ενώ οι πράξεις της κατά την κρατούσα άποψη είναι πάντα εμπορικές(υποκείμενη παράγωγη εμπορικότητα)³⁶⁶. Οι μέτοχοι της ανώνυμης εταιρείας δεν αποκτούν με μόνη την συμμετοχή τους την εμπορική ιδιότητα με εξαίρεση τον μοναδικό ή κυρίαρχο μέτοχο, ο οποίος καταχρηστικά χρησιμοποιεί την εταιρεία, με αποτέλεσμα να εφαρμοσθεί η θεωρία της άρσης της νομικής προσωπικότητας του νομικού προσώπου³⁶⁷. Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι η ΑΕ έχει πλήρη νομική προσωπικότητα, η οποία αποκτάται από την καταχώρηση της εταιρείας στο ΓΕΜΗ και λήγει με το πέρας της εκκαθάρισης.

Οι πρώτες ανώνυμες εταιρείες εμφανίστηκαν στην Δύση και αναπτύχθηκαν κυρίως στην Ολλανδία, Γαλλία, Γερμανία και Αγγλία και ονομάζονταν *companies*. Δημιουργήθηκαν με βασικό στόχο την άσκηση του υπερπόντιου εμπορίου και την καλύτερη οικονομική

³⁶³ Η φορολογία για τις δηλώσεις του 2017, <http://foroline.gr/archives/8238>, [https://www.taxexperts.gr/oi νεοι φορολογικοι συντελεστες](https://www.taxexperts.gr/oi-νεοι-φορολογικοι-συντελεστες)

³⁶⁴ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 153, ΕφΘρακ 290/2001, ΔΕΕ 2002, 189 επ.

³⁶⁵ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 153

³⁶⁶ Αλεξανδρίδου, Δίκαιο Εμπορικών εταιριών, Κεφαλαιουχικές εταιρίες, ήδη τεύχος Β, Γ έκδοση 2009, σελ. 4.

³⁶⁷ ΠολΠρΑθ 4555/1995 ΕΕμπΔ 1995,490, ΕφΘες 1188/1995 ΔΕΕ 1996, 373

εκμετάλλευση των αποικιών. Ιδρύονταν αρχικά με πολιτειακή πράξη που λεγόταν *octroi*, η οποία τους προσέδιδε δημόσιο χαρακτήρα και στην συνέχεια εισήχθη από τον γαλλικό εμπορικό κώδικα το διοικητικό σύστημα, το οποίο ως βασική προϋπόθεση είχε την έγκριση του καταστατικού της εταιρείας και την χορήγηση άδειας από την διοίκηση. Το σύστημα αυτό αντικαταστάθηκε από το κανονιστικό σύστημα που δεν προϋπέθετε την προηγούμενη άδεια της διοίκησης αλλά απαιτείτο η τήρηση ορισμένων προϋποθέσεων, με βασικό στόχο τα εκλείψουν οι αυθαιρεσίες της διοίκησης. Στην Ελλάδα ο θεσμός εισήχθη με την εισαγωγή του Γαλλικού εμπορικού κώδικα του 1807 και σήμερα διέπεται όπως αναφέρθηκε ήδη ανωτέρω από τον ΚΝ 2190/1920 περί ανωνύμων εταιρειών όπως τροποποιήθηκε και ισχύει³⁶⁸.

Ξεκινώντας την συγκριτική ανάλυση της νέας εταιρικής μορφής με την ανώνυμη εταιρεία συναντάται μια δυσχέρεια όσον αφορά την επιλογή μεταξύ ΑΕ, ΙΚΕ και ΕΠΕ καθώς και οι τρεις εταιρικοί τύποι διέπονται από την αρχή της περιορισμένης ευθύνης των εταίρων ή μετόχων τους αντίστοιχα και μέχρι του ποσού της συμμετοχής τους στο εταιρικό ή μετοχικό κεφάλαιο αντίστοιχα. Σημειωτέον δε ότι στα περισσότερα αγγλοσαξονικά δίκαια η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης που ονομάζεται *company limited by shares* ή *limited company* ή *LTD* καλύπτει τόσο της ΕΠΕ όσο και την ΑΕ του ελληνικού δικαίου³⁶⁹.

Για την σύσταση της ΑΕ καταρτίζεται το καταστατικό το οποίο πρέπει να περιαφί τον συμβολαιογραφικό τύπο³⁷⁰ σε αντίθεση με την ΙΚΕ που δεν απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο. Αυτό συνεπάγεται αυξημένο κόστος σύστασης σε σχέση με την ΙΚΕ.

Ακόμα η ΙΚΕ μπορεί να ιδρυθεί ως Μονοπρόσωπη ή να καταστεί Μονοπρόσωπη κατόπιν της συστάσεως της³⁷¹ όπως και η ΑΕ³⁷².

Η ΙΚΕ όπως αναφέρθηκε ανωτέρω έχει την δυνατότητα να διατηρεί την πραγματική της έδρα εκτός Ελλάδος κάτι το οποίο αποτελεί αδιαμφισβήτητα καινοτομία σε αντίθεση με την ΑΕ που η μεταφορά της πραγματικής έδρας εκτός Ελλάδος αποφασίζεται από την γενική συνέλευση με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία και θα καταστήσει την εταιρεία αλλοδαπή³⁷³.

³⁶⁸ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, *Εταιρίες*, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 155

³⁶⁹ Gowers Principles of Modern Company Law, Fourth Edition, L.C.B. Gower, Stevens, London 1979, σελ. 12 επ.

³⁷⁰ Άρθρο 4 παράγραφος 1 ΚΝ 2190/1920

³⁷¹ Άρθρο 43 παράγραφος 4 Ν 4072/2012

³⁷² Άρθρο 1 παράγραφος 3 ΚΝ 2190/1920

³⁷³ Άρθρα 29 παράγραφος 3 ΚΝ 2190/1920 και άρθρο 45 παράγραφος 2 Ν 4072/2012

Η ΑΕ θα πρέπει να έχει ελάχιστο κατώτατο κεφάλαιο 24.000 ολοσχερώς καταβλητέο κατά την σύσταση της³⁷⁴ ενώ αν πρόκειται να εισαχθεί στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών θα πρέπει να έχει ίδια κεφάλαια σε ενοποιημένη βάση τουλάχιστον 1.000.000 Ευρώ³⁷⁵. Αντίθετα όπως αναφέρεται ανωτέρω η ΙΚΕ μπορεί να έχει ακόμα και μηδενικό κεφάλαιο.

Ένας από του λόγους επιλογής της ΙΚΕ έναντι της ΑΕ είναι ότι στην ΑΕ θα πρέπει να υφίστανται τουλάχιστον τρία πρόσωπα, τα οποία απαρτίζουν το βασικό όργανο διοίκησης που δεν είναι άλλο από το διοικητικό συμβούλιο³⁷⁶, με βασική εξαίρεση ότι το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να συνέλθει ανεξαρτήτως του αριθμού μελών του για να προβεί σε σύγκληση της γενικής συνέλευσης με αποκλειστικό σκοπό την εκλογή νέου ΔΣ³⁷⁷. Αντίθετα στην ΙΚΕ αλλά και στην ΕΠΕ ο διαχειριστής μπορεί να είναι και ένα μόνο πρόσωπο, το οποίο αναλαμβάνει καθ' ολοκληρίαν την διαδικασία διοίκησης και εκπροσώπησης, καθιστώντας την διαδικασία απλούστερη, λιγότερο χρονοβόρα και οικονομική.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι ελληνικές μικρές αλλά και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, δεν διαθέτουν την οργανωτική δομή που θα τους επέτρεπε να έχουν ένα όργανο διοίκησης όπως το διοικητικό συμβούλιο, το οποίο πρέπει να συνεδριάζει τακτικά και ουσιαστικά και στο οποίο θα λαμβάνουν χώρα τόσο ουσιαστικές συζητήσεις με σκοπό τόσο την εξεύρεση λύσεων για πάσης φύσεως προβλήματα της εταιρείας αλλά όσο και χάραξης πολιτικής και λήψης αποφάσεων, οι οποίες όμως δεν θα λαμβάνονται από τον πλειοψηφούντα μέτοχο και θα επικυρώνονται απλά. Ο νομοθέτης προσπαθώντας να δώσει λύση στο ζήτημα αυτό κάνοντας περισσότερο ευέλικτη την λειτουργία του ΔΣ, προσαρμοσμένη στα ελληνικά δεδομένα, τροποποίησε την νομοθεσία της ΑΕ³⁷⁸, έτσι ώστε η κατάρτιση και η υπογραφή ενός πρακτικού του ΔΣ από όλα τα μέλη του ή ακόμα και από τους αντιπροσώπους τους να ισοδυναμεί με απόφαση του ΔΣ, ακόμα και στην περίπτωση που δεν έχει προηγηθεί συνεδρίαση του οργάνου, εισάγοντας έτσι την έννοια των λεγόμενων πρακτικών «δια περιφοράς».

Στην ΙΚΕ αλλά και στην ΕΠΕ η όλη διαδικασία λειτουργίας της εταιρείας είναι απλούστερη αφού όπως προαναφέρθηκε ένα άτομο μπορεί να λαμβάνει όλες τις σημαντικές αποφάσεις. Κάτι παρόμοιο μπορεί να επιτευχθεί και στην ΑΕ με την ανάθεση εξουσιών διαχείρισης και εκπροσώπησης του ΔΣ με απόφαση του σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα, μέλη του ΔΣ ή τρίτους, όπως με τον ορισμό διευθύνοντος Συμβούλου ή εντεταλμένου

³⁷⁴ Άρθρο 8 παράγραφος 2 ΚΝ 2190/1920

³⁷⁵ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 172, Ν 3371/2005

³⁷⁶ Άρθρο 18 παράγραφος 2 εδ. β' ΚΝ 2190/1920

³⁷⁷ Άρθρο 18 παράγραφος 9 ΚΝ 2190/1920

³⁷⁸ Άρθρο 28 παράγραφος 3 Ν 3604/2007

συμβούλου, με την προϋπόθεση όμως να προβλέπεται κάτι τέτοιο από το καταστατικό³⁷⁹. Στις περιπτώσεις αυτές ορίζονται από το καταστατικό « θέματα », για τα οποία επιτρέπεται να ανατεθεί η διαχείριση και η εκπροσώπηση σ' ένα η περισσότερα μέλη ή μη του ΔΣ. Βέβαια γίνεται αντιληπτό αφενός ότι δεν είναι δυνατή η ανάθεση σ' ένα πρόσωπο του συνόλου της εξουσίας διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρείας και αφετέρου πρέπει πάντα να έχει προηγηθεί η εκλογή του ΔΣ και η απόφαση ανάθεσης³⁸⁰. Είναι φανερό ότι ακόμα και με αυτήν την δυνατότητα η ΑΕ δεν μπορεί να συγκριθεί όσον αφορά την απλότητα και την ταχύτητα διαχείρισης με την ΙΚΕ αλλά και την ΕΠΕ.

Όσον αφορά την θητεία του ΔΣ αυτή δεν δύναται να υπερβαίνει τα έξι έτη³⁸¹ (με δυνατότητα επανεκλογής) με μόνη εξαίρεση την περίπτωση στην οποία το ΔΣ παραιτείται μέχρι την λήξη της προθεσμίας, εντός της οποίας πρέπει να συνέλθει η αμέσως επόμενη τακτική γενική συνέλευση. Η νέα εκλογή του ΔΣ απαιτεί νέα δημοσιότητα και καινούργιες δαπάνες ακόμα και αν δεν υπάρχει καμία μεταβολή, όπως στην περίπτωση επανεκλογής. Αντίθετα στην ΙΚΕ αλλά και στην ΕΠΕ δεν υφίσταται κανένας χρονικός περιορισμός και η θητεία του διαχειριστή μπορεί να είναι ακόμα και αόριστης διάρκειας. Με αυτό τον τρόπο δεν απαιτείται η εταιρεία να καταπιάνεται με περιττές χρονοβόρες διαδικασίες και έξοδα. Καθίσταται σαφές από τα ανωτέρω ότι το σύστημα διοίκησης της ανώνυμης εταιρείας είναι πολύπλοκο και μπορεί να μην καλύπτει τις ανάγκες νέων επενδυτών, που αποζητούν να λαμβάνουν τις αποφάσεις και να εκπροσωπούν την εταιρεία έναντι των τρίτων και πάσης αρχής, αποφεύγοντας οποιαδήποτε περίπλοκη γραφειοκρατία.

Ένα ακόμα βασικό όργανο της ΑΕ είναι η γενική συνέλευση, η οποία είναι η συγκέντρωση των μετόχων στον ίδιο τόπο και χρόνο, αυτοπροσώπως ή με αντιπροσώπους. Είναι όργανο περιοδικό και συνίσταται στην συγκέντρωση των μετόχων προκειμένου να λάβουν αποφάσεις. Επίσης είναι όργανο βουλευτικό, αφού θεωρείται ότι η γενική συνέλευση διατυπώνει την βούληση της εταιρείας³⁸². Οι αρμοδιότητες της έχουν χαρακτήρα αναγκαστικού δικαίου (*ius cogens*) και το ΔΣ ακόμα και με εξουσιοδότηση από το καταστατικό δεν μπορεί να αναλάβει αυτές τις αρμοδιότητες. Οι αρμοδιότητες της γενικής συνέλευσης είναι : α) η τροποποίηση του καταστατικού (άρθρο 34 παρ.1 περ. α'), β) η συγκρότηση των άλλων εταιρικών οργάνων, δηλαδή του ΔΣ και των ελεγκτών (άρθρο 34 παρ.1 περ. στ'), γ) η έγκριση του ισολογισμού της εταιρείας (άρθρο 34 παρ.1 περ. γ'), δ) διάθεση των ετήσιων κερδών (άρθρο 34 παρ.1 περ. δ'), ε) η απόφαση περί συγχώνευσης, διάσπασης, μετατροπής, αναβίωσης, παράτασης της διάρκειας ή διάλυσης της εταιρείας

³⁷⁹ Άρθρο 22 παράγραφος 3 ΚΝ2190/1920

³⁸⁰ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 13.

³⁸¹ Άρθρο 19 παράγραφος 1 ΚΝ2190/1920

³⁸² Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 155.

(άρθρο 34 παρ.1 περ. ε'), στ) έγερση της εταιρικής αγωγής κατά των μελών του ΔΣ (άρθρο 22β) και απαλλαγή των μελών του ΔΣ και των ελεγκτών από οποιαδήποτε ευθύνη αποζημίωσης της εταιρείας (άρθρο 35 παρ. 1), ζ) χορήγηση αμοιβής ή αποζημίωσης σε μέλη του ΔΣ (άρθρο 24 παρ. 2), η) προηγούμενη έγκριση της γενικής συνέλευσης για την σύναψη από το ΔΣ πράξεων που προβλέπονται στα άρθρα 10 παρ. 3. 23 παρ. 1 και 23^α παρ. 2 και θ) έκδοση ομολογιακού δανείου (άρθρο 3^α παρ. 1, 3β). Βέβαια εκτός από τα ανωτέρω για τα οποία η γενική συνέλευση είναι αρμόδια εκ του νόμου, μπορεί να αποκτήσει και άλλες αρμοδιότητες εφόσον υπάρχει πρόβλεψη στο καταστατικό³⁸³.

Η γενική συνέλευση διακρίνεται³⁸⁴: α) σε τακτική, που συνέρχεται υποχρεωτικά στην έδρα της εταιρείας ή στην περιφέρεια άλλου δήμου, είτε εντός του ίδιου νομού είτε εντός όμορου δήμου, τουλάχιστον μια φορά για κάθε χρήση και μέσα σε έξι μήνες από την λήξη κάθε εταιρικής χρήσης, β) σε έκτακτη, η οποία δεν συγκαλείται σε τακτά χρονικά διαστήματα και αρμόδιο όργανο να την συγκαλέσει είναι το ΔΣ, γ) συνήθης, η οποία αποφασίζει για ζητήματα ήσσονος σημασίας, δ) εξαιρετική η καταστατική, όταν αποφασίζει για σπουδαιότερα θέματα με αυξημένα ποσοστά απαρτίας, ε) αρχική όταν συγκαλείται με την πρώτη πρόσκληση και επαναληπτική όταν θα πραγματοποιηθεί έπειτα από ματαίωση της αρχικής και ζ) σε συνέλευση όλων των μετόχων και σε συνέλευση των προνομιακών μετόχων.

Η γενική συνέλευση της ΑΕ είναι ίσως το σπουδαιότερο όργανο της εταιρείας και παρόλο που μπορεί να φαίνεται πως έχει ομοιότητες με την συνέλευση των εταίρων της ΕΠΕ ή σώμα των εταίρων στην ΙΚΕ, έχει πολύ αυστηρές διατυπώσεις όσον αφορά την σύγκληση. Η σύγκληση της ΓΣ γίνεται από το ΔΣ με πρόσκληση των μετόχων είκοσι τουλάχιστον μέρες πριν από την ημέρα της συνεδρίασης και στην πρόσκληση ορίζεται το οίκημα με ακριβή διεύθυνση, η χρονολογία, η ώρα της συνεδρίασης, η ημερήσια διάταξη με σαφήνεια, οι μέτοχοι που έχουν δικαίωμα συμμετοχής και ακριβής οδηγίες για τον τρόπο που θα μπορέσουν να μετάσχουν στην συνέλευση και να ασκήσουν τα δικαιώματά τους. Η πρόσκληση τοιχοκολλάται σε εμφανές σημείο του καταστήματος της εταιρείας και δημοσιεύεται τόσο στο ΓΕΜΗ όσο και στο τεύχος Ανωδύμων εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως αλλά και σε μία ημερήσια πολιτική και σε μια ημερήσια οικονομική εφημερίδα. Η δημοσίευση της προσκλήσεως μπορεί να αντικατασταθεί με σχετική κοινοποίηση από δικαστικό επιμελητή ή με συστημένη επιστολή ή με παράδοση της πρόσκλησης. Το καταστατικό μπορεί να δίνει την δυνατότητα αποστολής της πρόσκλησης μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, προβλέποντας συγχρόνως και

³⁸³ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 186.

³⁸⁴ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 187 επ.

τον τρόπο επιβεβαίωσης της αποστολής και λήψης της πρόσκλησης³⁸⁵. Για τις εισηγμένες εταιρείες προβλέπεται ιδιαίτερο σύστημα δημοσιότητας της πρόσκλησης σε περίληψη με υποχρεωτική αναφορά στην ιστοσελίδα όπου βρίσκεται το πλήρες κείμενο³⁸⁶.

Δέκα ημέρες πριν την τακτική γενική συνέλευση κάθε μέτοχος δύναται να πάρει της ετήσιες οικονομικές καταστάσεις και τις σχετικές εκθέσεις του ΔΣ και των ελεγκτών³⁸⁷.

Σαράντα οκτώ ώρες πριν την ΓΣ τοιχοκολλάται σε εμφανές σημείο του καταστήματος της εταιρείας πίνακας των μετόχων που δικαιούνται να ψηφίσουν. Στον εν λόγω πίνακα αναγράφονται και οι τυχόν αντιπρόσωποι αυτών, ο αριθμός μετοχών και ψήφων κάθε μετόχου και οι διευθύνσεις τόσο των μετόχων όσο και των αντιπροσώπων τους³⁸⁸.

Ο νομοθέτης προσπαθώντας να δώσει λύση στην χρονοβόρα και με υψηλές οικονομικές απαιτήσεις διαδικασία εισήγαγε την λεγόμενη καθολική γενική συνέλευση, η οποία είναι άτυπη και αυτόκλητη³⁸⁹. Έτσι δεν απαιτείται πρόσκληση αν στην συνέλευση παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται μέτοχοι που εκπροσωπούν το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου και κανείς δεν αντιλέγει στην πραγματοποίηση της συνέλευσης και στην λήψη αποφάσεων³⁹⁰. Εξαίρεση αποτελεί η τακτική γενική συνέλευση, η οποία για να ψηφίσει τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις απαιτούνται συγκεκριμένες διατυπώσεις, που εξυπηρετούν τα συμφέροντα όχι μόνο των μετόχων αλλά και των τρίτων καθώς και όσων πρόκειται να γίνουν μέτοχοι³⁹¹.

Από την σύντομη περιγραφή της διαδικασίας σύγκλησης είναι φανερό το δαιδαλώδες σύστημα, η χρονοβόρα και κοστοβόρα διαδικασία που αποθαρρύνει του νέους επενδυτές από την επιλογή της ΑΕ.

Λόγω της ιδιοσυγκρασίας της ελληνικής επιχειρηματικής πραγματικότητας αναφορά πρέπει να γίνει και στην λεγόμενη Μικρή η κλειστή ΑΕ³⁹². Αυτή είναι μια εταιρεία που βασικό της στοιχείο είναι η ύπαρξη στενού οικογενειακού ή φιλικού δεσμού, στην οποία μετέχει μικρός αριθμός μετόχων, που αναμιγνύονται συνήθως όλοι στην διοίκηση της εταιρείας και εισφέρουν προσωπικά στην ευόδωση του εταιρικού σκοπού. Συνήθως λαμβάνουν κάποια μορφή αμοιβής ή αποζημίωσης για την προσωπική τους συμβολή, που δεν εξαρτάται από την συμμετοχή τους στο μετοχικό κεφάλαιο και δεν του δίδεται υπό την

³⁸⁵ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 190 επ.

³⁸⁶ Άρθρο 26 παράγραφος 2^α ΚΝ 2190/1920

³⁸⁷ Άρθρο 27 παράγραφος 1 ΚΝ 2190/1920

³⁸⁸ Άρθρο 27 παράγραφος 1 ΚΝ 2190/1920

³⁸⁹ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 192.

³⁹⁰ Άρθρο 11 παράγραφος 3 του Ν 2339/1995

³⁹¹ Άρθρα 7^α παράγραφος 1, 7β παράγραφος 1 περ. β' και 43β παράγραφος 4-5

³⁹² Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 14.

μορφή μερίσματος.³⁹³ Στην θεωρία υποστηρίζεται ότι η Μικρή ΑΕ διαφοροποιείται σε τέτοιο βαθμό από τον βασικό τύπο της ΑΕ και προτείνεται η νομοθετική καθιέρωση ενός ενδιάμεσου τύπου μεταξύ ΑΕ και ΕΠΕ. Ο νομοθέτης αφουγκράστηκε τόσο τις πραγματικές ανάγκες αλλά και τις φωνές της θεωρίας, εισάγοντας ευρύτατες τροποποιήσεις με τις σημαντικότερες να αφορούν την απλούστευση της διαδικασίας λήψης αποφάσεως του ΔΣ³⁹⁴ αλλά και της ΓΣ³⁹⁵, πλην όμως οι διατάξεις αυτές είναι ενδοτικού δικαίου παρέχοντας την δυνατότητα στους συμβαλλομένους να τις ακολουθήσουν ή όχι.

Με αυτές τις τροποποιήσεις γεννάται ευλόγως το ερώτημα αν ένας νέος επενδυτής θα πρέπει να επιλέξει αντί της ΙΚΕ μια ΑΕ που θα του παρέχει την δυνατότητα αρχικά να την λειτουργήσει αξιοποιώντας τις νέες διατάξεις ως Μικρή ΑΕ και εν συνεχεία, όποτε και αν το επιθυμήσει να την λειτουργήσει σαν μεγάλη και ανοικτή ΑΕ. Η απάντηση δίδεται από την πρακτική που αντικατοπτρίζεται στα στοιχεία που τηρεί το ΓΕΜΗ όπου φαίνεται στο ισοζύγιο εγγραφών-διαγραφών νέων εταιρικών μορφών, ότι η ΙΚΕ είναι η εταιρική μορφή που επιλέγεται από την πλειοψηφία³⁹⁶. Οι δικαιολογητικοί λόγοι είναι αφενός μεν ότι παρά την απλούστευση της λειτουργίας της ΑΕ και όσο κλειστή και μικρή και αν είναι αυτή, η αντιμετώπιση των σχετικών ζητημάτων γίνεται από τις διατάξεις του ΚΝ 2190/1920 όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, αφετέρου δε οι διαδικασίες λειτουργίας μιας ΙΚΕ είναι εξ' ορισμού απλούστερες, ταχύτερες και οικονομικότερες αλλά και η νέα εταιρική μορφή αρμόζει καλύτερα σε μια μικρή εταιρεία με προσωποπαγή χαρακτήρα, η οποία αποτελεί ένωση προσώπων με στενές προσωπικές σχέσεις και δεσμούς.

Ένα πολύ σημαντικό στοιχείο για την ύπαρξη της ανώνυμης εταιρείας είναι το μετοχικό κεφάλαιο. Το μετοχικό κεφάλαιο εκφράζεται σ' ένα ποσό σε εγχώριο νόμισμα, που δεν είναι άλλο από μια σταθερή αφηρημένη μαθηματική ποσότητα που αναγράφεται στο καταστατικό της εταιρείας με απόλυτο αριθμό και αντικατοπτρίζει το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων, τα οποία πρέπει να συγκεντρωθούν και να παραμείνουν στην διάθεση της εταιρείας για όλη την διάρκεια της εταιρικής της ζωής³⁹⁷. Το μετοχικό κεφάλαιο διαιρείται σε ίσα μερίδια, τα οποία ονομάζονται μετοχές. Η μετοχή λειτουργεί ως συνδεδεμένος κρίκος μεταξύ του μετόχου που μπορεί να είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο με το νομικό πρόσωπο της ΑΕ από την οποία πηγάζουν τα μετοχικά δικαιώματα καθώς και οι υποχρεώσεις του κάθε μετόχου. Η μετοχή με άλλα λόγια αποτελεί το αξιόγραφο, στο οποίο έχει

³⁹³ Περάκης Ε., Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρείας, Τόμος 1^{ος}, Γ' Έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2010, υπό Εισαγωγικό μέρος, παράγραφος, 34-35 σελ. 14 επ.

³⁹⁴ Άρθρο 20 ΚΝ 2190/1920 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 27 παράγραφος 2,4 και 5 του Ν 3604/2007

³⁹⁵ Άρθρο 25 και 26 ΚΝ 2190/1920 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 34 και 35 Ν 3604/2007

³⁹⁶ <http://www.euro2day.gr/news/economy/article/1514107/se-ae-kai-ike-strefetai-h-epiheirhmatikothta.html>

³⁹⁷ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 171.

ενσωματωθεί η μετοχική σχέση και αποτελεί εμπορεύσιμο περιουσιακό στοιχείο³⁹⁸. Αντίθετα στην ΙΚΕ αλλά και στην ΕΠΕ τα εταιρικά μερίδια δεν μπορούν να λάβουν την μορφή μετοχής, έτσι το έγγραφο που εκδίδεται από την ΙΚΕ αλλά και την ΕΠΕ και αναφέρει ότι ο συγκεκριμένος εταίρος διαθέτει έναν συγκεκριμένο αριθμό μεριδίων, έχει βεβαιωτικό-αποδεικτικό χαρακτήρα και δεν καθίσταται εμπορεύσιμο ως αξιόγραφο³⁹⁹. Παρατηρείται ότι ενώ τόσο η ΑΕ όσο η ΙΚΕ αλλά και η ΕΠΕ ανήκουν στις κεφαλαιουχικές εταιρείες διαφοροποιούνται σ' αυτό το σημείο. Αυτό για ένα νέο επενδυτή θα μπορούσε να λειτουργήσει αποτρεπτικά αν δεν επιθυμούσε να είναι εμπορεύσιμη η εταιρική συμμετοχή του συνεταίρου του.

Βέβαια με τις νέες διατάξεις⁴⁰⁰ οι οποίες επέφεραν τροποποιήσεις στο δίκαιο της ΑΕ παρέχεται η δυνατότητα επιβολής εγκύρων περιορισμών όσον αφορά το δικαίωμα μεταβίβασης των ονομαστικών μετοχών ή και απαγόρευση μεταβίβασης μετοχών που προηγουμένως δεν έχουν προσφερθεί προς αγορά στους υπόλοιπους μετόχους αλλά ακόμα και απαγόρευση μεταβίβασης των μετοχών σε πρόσωπα που δεν έχει υποδείξει ή εγκρίνει η ΑΕ. Οι περιορισμοί αυτοί ισχύουν μόνο στις περιπτώσεις ονομαστικών μετοχών και μόνο στις μεταβιβάσεις εν ζωή και όχι αιτία θανάτου⁴⁰¹. Στην ΙΚΕ από την άλλη οι αντίστοιχοι περιορισμοί ισχύουν για όλα τα εταιρικά μερίδια και καλύπτουν την απαγόρευση μεταβίβασης αλλά καταλαμβάνουν και τα κληρονομηθέντα μερίδια αμέσως μόλις περιέλθουν στον κληρονόμο⁴⁰². Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το περιορισμένο σύστημα απαγορεύσεων μπορεί να λειτουργήσει αποτρεπτικά όσον αφορά την επιλογή του νομικού τύπου της ΑΕ εφόσον οι νέοι επενδυτές επιθυμούν να έχουν στην κατοχή τους τον έλεγχο των μεταβολών στα πρόσωπα που μετέχουν στην εταιρεία αλλά και στο μέγεθος της συμμετοχής τους.

Πολύ σημαντικό κεφάλαιο για την σύγκριση των εταιρικών μορφών είναι και αυτό της λήψης των αποφάσεων. Χωρίς την λήψη αποφάσεων η εκάστοτε εταιρεία ανεξάρτητα από την νομική της μορφή δεν μπορεί να φτάσει στην ευόδωση του σκοπού της. Οι αποφάσεις στην ΕΠΕ λαμβάνονται από τον κανόνα της διπλής πλειοψηφίας κεφαλαίου (κεφαλαιουχικής) και κεφαλών (αριθμητικής)⁴⁰³. Η πλειοψηφία αυτή εκφράζεται αφενός ως αριθμός-μονάδες εταίρων και αφετέρου ως ποσοστό ορισμένου εταιρικού κεφαλαίου.

³⁹⁸ Αντωνόπουλος Β., Δίκαιο Α.Ε και Ε.Π.Ε., Δ' Έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2012, σελ.6

³⁹⁹ Αντωνόπουλος Β., Δίκαιο Α.Ε και Ε.Π.Ε., Δ' Έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2012, σελ.604.

⁴⁰⁰ Άρθρα 5 παράγραφοι 3 και 4 του Ν 3604/2007

⁴⁰¹ Άρθρο 3 παράγραφος 7 ΚΝ2190/1920

⁴⁰² Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 17.

⁴⁰³ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 15, άρθρο 13 Ν3190/1955, άρθρο 38 παράγραφος 1 Ν 3190/1955

Στην ΙΚΕ μπορεί να εισαχθεί ο κανόνας της διπλής πλειοψηφίας κεφαλαίου και κεφαλών με καταστατική ρήτρα⁴⁰⁴. Έτσι και στην νέα εταιρική μορφή, εφόσον προβλεφθεί στο καταστατικό, οι αποφάσεις της συνελεύσεως θα λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των εταίρων, οι οποίοι θα εκπροσωπούν την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων. Οι αποφάσεις της εξαιρετικής συνέλευσης θα λαμβάνονται με πλειοψηφία 2/3 του συνολικού αριθμού εταιρικών μεριδίων, τα οποία εκπροσωπούν τα 2/3 του συνολικού αριθμού των εταίρων.

Ο ανωτέρω περιγραφόμενος κανόνας δεν εφαρμόζεται στην ΑΕ, όπου την λήψη των αποφάσεων διέπει η θεμελιώδης αρχή της κεφαλαιουχικής πλειοψηφίας, η οποία και εκφράζεται ως ποσοστό συγκεκριμένου μετοχικού κεφαλαίου.

Παρατηρώντας αυτό τον κανόνα από την πλευρά του πλειοψηφούντος συμβαλλομένου εμφανίζεται μια έντονη όχι μόνο κεφαλαιουχική αλλά και επιχειρηματική αδικία⁴⁰⁵. Έτσι αν για παράδειγμα σε μια διμελή ΕΠΕ ο εταίρος που έχει εισφέρει το 99% δεν θα μπορεί να λάβει καμία απόφαση αν δεν εξασφαλίσει προηγουμένως την σύμφωνη γνώμη και την θετική ψήφο του εταίρου με ποσοστό 1% αφού άλλως δεν σχηματίζεται η αριθμητική πλειοψηφία. Σε ακόμα πιο δυσχερή θέση βρίσκεται ο εταίρος που έχει εισφέρει το 97% και έχει απέναντι του τρεις λοιπούς εταίρους που έχουν εισφέρει από 1%. Αν ο εταιρικός τύπος ήταν αυτός της ΑΕ οι τρεις εταίροι δεν θα είχαν κανένα απολύτως λόγο στην διαδικασία λήψης των αποφάσεων. Τα παραπάνω παραδείγματα καθιστούν εμφανές γιατί στην ΕΠΕ αλλά και στην ΙΚΕ, αν υπάρξει καταστατική πρόβλεψη, δεν υφίσταται η έννοια του μικροεταίρου, όπως υφίσταται η έννοια του μικρομετόχου στην ΑΕ, αφού στις δύο πρώτες μπορεί να παρουσιάζει μεγαλύτερη δύναμη και από τον πλειοψηφούντα εταίρο⁴⁰⁶.

Αν εξετάσουμε τα ανωτέρω από την πλευρά της μειοψηφίας διακρίνουμε ένα μοναδικό σύστημα απόλυτης προστασίας της μειοψηφίας, που ανάλογο του δεν υπάρχει στην ΑΕ. Ο εταίρος της μειοψηφίας στην ΙΚΕ και την ΕΠΕ μετατρέπεται σε ελεγκτή της νομιμότητας αλλά και τήρησης των προβλέψεων του καταστατικού, εφόσον ο συνολικός αριθμός των προσώπων των εταίρων ανεξάρτητα από την εισφορά τους είναι τέτοιος, ώστε να μην συγκεντρώνεται η απαιτούμενη πλειοψηφία κεφαλών, που είναι στην παρούσα περίπτωση αναγκαία για την λήψη των αποφάσεων.

⁴⁰⁴ Άρθρο 72 παράγραφος 6 Ν 4072/2012, Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014, σελ. 118.

⁴⁰⁵ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 15.

⁴⁰⁶ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 16.

Παρόμοια περίπτωση στην εταιρική μορφή της ΑΕ μπορεί να συναντήσουμε αν μετά από τροποποίηση του καταστατικού αυξηθεί η προβλεπόμενη καταστατική απαρτία και πλειοψηφία, τόσο στην περίπτωση της απλής όσο και στην εξαιρετική, σε τέτοιο βαθμό, που να επιτρέπει στην μειοψηφία να παρακαλώει την λήψη αποφάσεων από την γενική συνέλευση. Αυτό δεν είναι άλλο από το λεγόμενο δικαίωμα οιονεί veto της μειοψηφίας. Βέβαια για να αποφευχθούν περιπτώσεις που σκόπιμα η μειοψηφία θα οδηγεί την εταιρεία στο αδιέξοδο της αδυναμίας λήψης αποφάσεων, έχουν προβλεφθεί περιορισμοί όπως ότι τα οριζόμενα ποσοστά απλής απαρτίας και πλειοψηφίας πάντα θα πρέπει να είναι κατώτερα από τα αντίστοιχα οριζόμενα ποσοστά αυξημένης απαρτίας και πλειοψηφίας, με σκοπό την διατήρηση της αρχής της διαφοροποίησης μεταξύ των δύο κατηγοριών αποφάσεων.

Τα ανωτέρω υποδηλώνουν ότι σε περίπτωση που οι συμβαλλόμενοι επιθυμούν μια περισσότερο ισότιμη σχέση στην επιχειρηματική τους συνεργασία ανεξάρτητα από το εισφερόμενο κεφάλαιο, θα επιλέξουν την νομική μορφή της ΙΚΕ με την ανάλογη καταστατική πρόβλεψη για διπλή πλειοψηφία ή την νομική μορφή της ΕΠΕ.

Από φορολογική άποψη ο φόρος που αναλογεί και στις ΑΕ όπως και στις ΙΚΕ υπολογίζεται με συντελεστή 29% στο φορολογητέο εισόδημα τους⁴⁰⁷. Επίσης στα κέρδη που διανέμουν στους δικαιούχους συντελείται παρακράτηση φόρου 15% και εφαρμόζεται προκαταβολή φόρου 100%⁴⁰⁸.

Τα μέλη του ΔΣ, οι Πρόεδροι, οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι, οι Εντεταλμένοι ή Συμπράττοντες Σύμβουλοι έχουν αστική αλλά και ποινική ευθύνη. Το διοικητικό συμβούλιο μιας ΑΕ θα πρέπει να λειτουργεί με βάση την αρχή της συνετής επιχειρηματικής κρίσης⁴⁰⁹ (Business Judgement Rule). Έτσι θα πρέπει να αναγνωρίζεται στο ΔΣ η δυνατότητα και η σχετική ελευθερία ανάληψης επιχειρηματικών κινδύνων, που συνδέονται με κάθε επιχειρηματική απόφαση. Ο επιχειρηματικός κίνδυνος αποτελεί όχι μόνο πιθανότητα πρόκλησης ζημίας στην εταιρεία, αλλά και η πιθανότητα μη επίτευξης του επιδιωκόμενου αποτελέσματος. Έτσι τα πρόσωπα που ασκούν την διοίκηση απαλλάσσονται της ευθύνης αν καταβάλλουν την επιμέλεια του συνετού επιχειρηματία.

Ακόμα αν προκληθεί ζημία στην εταιρεία υπαιτιότητα των μελών του ΔΣ κατά την διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων, χωρεί η άσκηση εταιρικής αγωγής εκ μέρους της εταιρείας⁴¹⁰.

⁴⁰⁷ Άρθρο 58 Ν 4172/2012

⁴⁰⁸ Η φορολογία για τις δηλώσεις του 2017, <http://foroline.gr/archives/8238>, <https://www.taxexperts.gr/oi-νεοι-φορολογικοι-συντελεστες>

⁴⁰⁹ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστεά, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 255 επ.

⁴¹⁰ Άρθρο 22β ΚΝ 2190/1920, ΑΠ 1483/2010, ΔΕΕ 2011, 569 επ.

Τα μέλη του ΔΣ κατά την διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων έχουν και ποινική ευθύνη που καθορίζεται στο ένατο κεφάλαιο του Ν 2190/1920 και ειδικότερα στα άρθρα 54 επόμενα , σε διατάξεις του ποινικού κώδικα και σε ειδικούς νόμους.

Όσον αφορά τα χρέη προς το Δημόσιο⁴¹¹ προβλέπεται το μέτρο της προσωποκράτησης⁴¹² στην περίπτωση μη καταβολής χρεών προς το δημόσιο το ΙΚΑ και τα χρέη προς τρίτους όχι όμως ιδιώτες, τα οποία εισπράττονται κατά τις διατάξεις του ΚΕΔΕ.

Από την ανωτέρω συγκριτική ανάλυση καθίσταται σαφές ότι η ΙΚΕ αποτελεί την κεφαλαιουχική εταιρεία που ταιριάζει περισσότερο σε μια μικρομεσαία επιχείρηση και ανταποκρίνεται αδιαμφισβήτητα καλύτερα στις ανάγκες της, αφού χαρακτηρίζεται από μικρό κόστος σύστασης, απλές και σύντομες διαδικασίες, μειωμένο λειτουργικό κόστος και έντονη ευελιξία σε σχέση μια ΑΕ.

17.5.1.Οι Ανώνυμες Εταιρείες με μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο και η Εταιρική Διακυβέρνηση

Οι ΑΕ τηρώντας ένα ειδικό πλέγμα κανόνων και εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις όπως την τήρηση της νομιμότητας όσον αφορά την ίδρυση και την καταστατική του λειτουργία αλλά και το ύψος των κεφαλαίων που διαθέτουν αφού για να εισαχθούν σε μια οργανωμένη αγορά τα κεφάλαια που διαθέτουν κατά την υποβολή της αίτησης εισαγωγής πρέπει να ανέρχονται σε τουλάχιστον 1.000.000 ευρώ σε ενοποιημένη βάση, μπορούν να αποκτήσουν από τον ιδιωτικό χαρακτήρα που έχουν ένα δημόσιο, μπορώντας έτσι να αντλήσουν κεφάλαια από ένα ευρύ επενδυτικό κοινό.

Ο νόμος 3016/2002 εισήγαγε ειδικές διατάξεις για την εταιρική διακυβέρνηση των ανωνύμων εταιρειών που είχαν εισαχθεί ή επρόκειτο να εισαχθούν στην Ελληνική έννομη τάξη αλλά και για οποιαδήποτε χρηματιστηριακή αγορά επρόκειτο να λειτουργήσει στην χώρα στο μέλλον. Με τις νέες διατάξεις θεσπίστηκε η υποχρέωση των μελών του ΔΣ να επιδιώκουν μια διαρκή ενίσχυση της μακροχρόνιας οικονομικής αξίας της εταιρείας και την προάσπιση του γενικού εταιρικού συμφέροντος. Ειδικότερα⁴¹³ το ΔΣ θα πρέπει να επιδιώκει την συνεχή ενίσχυση της οικονομικής αξίας της εταιρείας, της αποδοτικότητας της αλλά και των μετόχων της .

Η εταιρική διακυβέρνηση (corporate governance) αποτελεί το σύστημα μέσω του οποίου ελέγχονται οι εταιρείες και εξειδικεύεται η διάρθρωση των δικαιωμάτων και των

⁴¹¹ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 263 επ.

⁴¹² Άρθρο 22 παράγραφος 4 Ν 2523/97

⁴¹³ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 274 επ.

υποχρεώσεων μεταξύ των συμμετεχόντων σε μια εταιρεία⁴¹⁴. Ιστορικά η προσπάθεια ανάπτυξης της εταιρικής διακυβέρνησης εντάθηκε μέσω των πορισμάτων της Επιτροπής Cadbury το έτος 1992. Η επιτροπή εκδίδοντας τον Κώδικα Βελτίωσης Συμπεριφοράς (Code of Best practice) έδωσε το έναυσμα σε διάφορες χώρες να αναλάβουν αντίστοιχες πρωτοβουλίες. Στην Ελληνική έννομη τάξη η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς εξέδωσε την «Γαλάζια Βίβλο» το έτος 1999 και συνέβαλε τα μέγιστα στην ψήφιση του Ν 3016/2002, με τον οποίο θεσπίστηκε και το σύστημα εταιρικής διακυβέρνησης στην χώρα μας.

Βασικό μέλημα της εταιρικής διακυβέρνησης είναι η διασφάλιση της αποτελεσματικότητας ΔΣ, προσδιορίζοντας αφενός μεν τον τρόπο οργάνωσης στο επίπεδο των εξωτερικών σχέσεων αλλά και τον τρόπο ενάσκησης της διοίκησης όσον αφορά τις εξωτερικές σχέσεις της εταιρείας.

Ακόμα προβλέπεται το ελάχιστο περιεχόμενο⁴¹⁵ που πρέπει να έχει ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας με απώτερο σκοπό την δέσμευση της εταιρείας στην τήρηση διαδικασιών που έχει διαμορφώσει εκούσια σχετικά με τον έλεγχο των συναλλαγών των μελών του ΔΣ με την εταιρεία και τις μετοχές της και τις προσλήψεις στελεχών.

Η πλειονότητα των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών εταιρειών ακολουθεί τυπικά και όχι ουσιαστικά τις αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης, επειδή οι διοικήσεις των επιχειρήσεων θεωρούν ότι τα θέματα αυτά σχετίζονται περισσότερο με οφέλη που αφορούν την μείωση του κόστους, παρά με πιθανά οφέλη από την υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών εταιρικής διαφάνειας και όχι μόνο που θα προσελκύσουν το ευρύτερο επιχειρηματικό και επενδυτικό κοινό. Ο Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης με τις τροποποιήσεις του αποτελεί μια αξιόλογη προσπάθεια προς αυτή την κατεύθυνση. Μάλιστα το 2012 ιδρύθηκε το Ελληνικό Συμβούλιο Εταιρικής διακυβέρνησης (ΕΣΕΔ)⁴¹⁶, ως αποτέλεσμα της σύμπραξης της Ελληνικά Χρηματιστήρια ΑΕ (ΕΧΑΕ), που είναι ο κεντρικός φορέας, ο οποίος έχει αναλάβει την εκκαθάριση και τον διακανονισμό των χρηματιστηριακών συναλλαγών και του ΣΕΒ. Σκοπός του ΕΣΕΔ είναι να παρακολουθεί την εφαρμογή του Ελληνικού Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, από τις ελληνικές επιχειρήσεις, και γενικότερα να λειτουργεί ως εξειδικευμένος φορέας για τη διάδοση των αρχών της εταιρικής διακυβέρνησης και την αύξηση της αξιοπιστίας της ελληνικής αγοράς μεταξύ των διεθνών και εγχώριων επενδυτών.

⁴¹⁴ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 272 επ.

⁴¹⁵ Άρθρο 6 Ν 3016/2002

⁴¹⁶ <http://www.sev.org.gr/o-sev/protovoulies-kai-symvoulia/elliniko-symvoulio-etairikis-diakyvernisisesed/>

Οι κύριες αρμοδιότητες του ΕΣΣΕΔ είναι: α) η διαρκής προσαρμογή του Ελληνικού Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης στις εκάστοτε συνθήκες και απαιτήσεις της Διεθνούς και Εσωτερικής Αγοράς β) η υποστήριξη και εκπαίδευση των ελληνικών επιχειρήσεων με στόχο την κατανόηση των αρχών του Κώδικα και την εκμάθηση της ουσιαστικής εφαρμογής τους γ) η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής του Κώδικα, καθώς και η έκδοση σχετικών εκθέσεων με στατιστικά στοιχεία και προτάσεις βελτίωσης με βάση τα αποτελέσματα και στόχο την καλύτερη εφαρμογή των πρακτικών του Κώδικα και όχι τη στοχοποίηση των επιχειρήσεων.

Το συμβούλιο απαρτίζεται από 15 μέλη και ακολουθείται η αρχή της ποικιλομορφίας καθώς συμμετέχουν τόσο σ' αυτό όσο και στις επιτροπές και τις ομάδες εργασίας του ειδικού από την Ελλάδα και το Εξωτερικό διαφόρων Κλάδων.

Οι αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης πρέπει να υιοθετηθούν και από την νέα εταιρική μορφή, έστω και αν δεν μπορεί μια ΙΚΕ να εισαχθεί στο Χρηματιστήριο Αξιών, αφού η εταιρική διακυβέρνηση προωθεί «βέλτιστες πρακτικές» και συμβάλλει στο να υιοθετήσουν οι επιχειρήσεις «μια ευρύτερη εταιρική κουλτούρα» η οποία θα διέπεται από την βασική αρχή της διαφάνειας. Στην Ελλάδα της συνεχιζόμενης σφοδρής οικονομικής κρίσης απαιτείται η υιοθέτηση τέτοιων πρακτικών καθώς ο μικρός αριθμός επενδυτών λειτουργώντας πλέον σε μεγάλα ποσοστά πολύ προσεκτικά, όσον αφορά τις τοποθετήσεις του, επιθυμεί όσο ποτέ έγκαιρη, αξιόπιστη, ακριβή και αμερόληπτη πληροφόρηση σχετικά με την εταιρεία που πρόκειται να συνδιαλλαγεί.

17.6.Συγκριτική ανάλυση της ΙΚΕ με την ατομική επιχείρηση

Ο νομικός τύπος της ατομικής επιχείρησης αποτελεί την παλαιότερη και απλούστερη μορφή επιχειρηματικού τύπου. Η ατομική επιχείρηση διοικείται από ένα μόνο πρόσωπο, το οποίο διαχειρίζεται και διοικεί την εταιρεία. Η ατομική επιχείρηση δεν έχει νομική προσωπικότητα και ταυτίζεται με το όνομα του φυσικού προσώπου και ιδιοκτήτη της. Υπάρχει δυνατότητα απασχόλησης προσωπικού ή να λειτουργεί μόνο με την προσωπική εργασία του ιδιοκτήτη της.

Στην πράξη συναντάται ευρέως η άποψη ότι μια ατομική επιχείρηση αποτελεί εναλλακτική λύση της ΙΚΕ ή της ΕΠΕ, αφού είναι εφικτή η ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας μέσω μιας ατομικής επιχείρησης, η οποία έχει ελάχιστο κόστος καθώς δεν απαιτεί διαδικασίες ίδρυσης, ούτε δημοσιότητας, παρά μόνο φορολογική διαδικασία, η οποία δεν είναι άλλη από την έναρξη άσκησης επαγγέλματος ή επιτηδεύματος στην αρμόδια Δ.Ο.Υ

της περιφέρειας της επαγγελματικής έδρας του φυσικού προσώπου επαγγελματία ή επιτηδευματία⁴¹⁷.

Βασικό χαρακτηριστικό της είναι η ευελιξία και η προσαρμοστικότητα στις επιταγές και τις εξελίξεις της αγοράς, αφού οι επιχειρηματικές αποφάσεις λαμβάνονται άμεσα από ένα μόνο πρόσωπο. Η προσωπικότητα του ιδιοκτήτη παίζει καίριο ρόλο στις συναλλαγές με τρίτους.

Η ατομική επιχείρηση μπορεί να συγκριθεί με την μονοπρόσωπη ΙΚΕ ή ΕΠΕ που ιδρύεται από έναν μόνο ιδρυτή εταίρο φυσικό πρόσωπο. Η ατομική επιχείρηση έχει φορολογική υπόσταση, διενεργεί νομίμως εμπορικές πράξεις και επιδιώκει κερδοσκοπικό σκοπό. Το βασικό μειονέκτημα της έγκειται στο ότι δεν έχει νομική προσωπικότητα και δεν εξασφαλίζει την προστασία της περιουσίας του επιχειρηματία, η οποία μπορεί να μην χρησιμοποιείται για την άσκηση της συγκεκριμένης επιχειρηματικής δραστηριότητας⁴¹⁸. Επίσης η ατομική επιχείρηση κάποιες φορές μπορεί να μην αποπνέει σε κάποιους τρίτους συναλλασσόμενους την αίσθηση της αξιοπιστίας και της σοβαρής επιχειρηματικής προσπάθειας με διάρκεια και μέλλον. Επιπλέον η ατομική επιχείρηση διαθέτει εξαιρετικά περιορισμένη δυνατότητα χρηματοδότησης και γενικότερα εν μέσω οικονομικής κρίσης διακρίνεται από έλλειψη ρευστότητας. Συχνά παρατηρείται στην Ελληνική πραγματικότητα το φαινόμενο πολλές ατομικές επιχειρήσεις να μην μπορούν να καλύψουν τα λειτουργικά τους έξοδα και την χρηματοδότηση των επενδυτικών τους δραστηριοτήτων. Αυτό εμφανίζεται αν δει κανείς το πλήθος παύσεων εργασιών στις κατά τόπους ΔΟΥ αλλά και στο ΓΕΜΗ.

Από φορολογική άποψη ο φόρος που αναλογεί στις ατομικές επιχειρήσεις όπως και στις ΙΚΕ υπολογίζεται με συντελεστή 29% στο φορολογητέο εισόδημα τους⁴¹⁹. Επίσης επιβάλλεται προκαταβολή φόρου 100%⁴²⁰.

Σε μια περίοδο βαθιάς οικονομικής κρίσης ο νομικός τύπος της ατομικής επιχείρησης κλυδωνίζεται αφού είναι εκτεθειμένη η ατομική περιουσία του φυσικού προσώπου ιδιοκτήτη, ακόμα και αν δεν έχει καμία σχέση με την αντίστοιχη δραστηριότητα της επιχείρησης και σε περίπτωση επιχειρηματικής αποτυχίας πτωχεύει τόσο η επιχείρηση όσο και το φυσικό πρόσωπο ιδιοκτήτης. Αυτοί οι λόγοι οδηγούν τους νέους επενδυτές ακόμα να επιλέγουν αντί της ατομικής επιχείρησης την ΙΚΕ.

⁴¹⁷ Σπυριδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 18.

⁴¹⁹ Άρθρο 58 Ν 4172/2012

⁴²⁰ Η φορολογία για τις δηλώσεις του 2017, <http://foroline.gr/archives/8238>, <https://www.taxexperts.gr/oi-νεοι-φορολογικοι-συντελεστες>

17.7.Συγκριτική ανάλυση της ΙΚΕ με την Κοινοπραξία

Ως κοινοπραξία ορίζεται η από κοινού σύμπραξη περισσότερων προσώπων είτε φυσικών είτε νομικών με στόχο την επίτευξη ορισμένου κοινού σκοπού, κυρίως κερδοσκοπικού. Τα μέλη της κοινοπραξίας έχουν ως στόχο το καλύτερο οικονομικό αποτέλεσμα⁴²¹. Οι τομείς που σχηματίζονται κοινοπραξίες είναι η συμμετοχή σε διαγωνισμούς για την ανάληψη τεχνικού έργου, η εκμετάλλευση μέσω μεταφοράς, οι συμφωνίες μεταξύ μετόχων για την άσκηση του δικαιώματος ψήφου, η αγορά ακινήτων και η ανέγερση οικοδομών και άλλες.

Η κοινοπραξία είναι εταιρεία χωρίς νομική προσωπικότητα⁴²². Καλείται και εταιρεία ευκαιρίας, επειδή συνίσταται συνήθως για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και με βασικό στόχο την επίτευξη συγκεκριμένου σκοπού με οριοθετημένο χρονικό ορίζοντα. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι οι κοινοπραξίες που συστήθηκαν για την κατασκευή των μεγάλων οδικών αξόνων της χώρας.

Η κοινοπραξία που καταχωρείται στο ΓΕΜΗ⁴²³ και εμφανίζεται προς τα έξω αποκτά νομική προσωπικότητα, ως ένωση προσώπων. Έχει ικανότητα δικαίου και πτωχευτική ικανότητα⁴²⁴. Η κοινοπραξία που ασκεί εμπορική δραστηριότητα καταχωρείται στο ΓΕΜΗ υποχρεωτικά και εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις για την ΟΕ⁴²⁵.

Από φορολογική άποψη ο φόρος που αναλογεί και στις κοινοπραξίες όπως και στις ΙΚΕ υπολογίζεται με συντελεστή 29% στο φορολογητέο εισόδημα τους⁴²⁶. Επίσης επιβάλλεται προκαταβολή φόρου 100%⁴²⁷.

Η κοινοπραξία μην έχοντας νομική προσωπικότητα δεν εξασφαλίζει την προστασία των μελών της, τα οποία ευθύνονται απεριόριστα και εις ολόκληρον για τις υποχρεώσεις της και λόγω του πρόσκαιρου χαρακτήρα που αναλύθηκε ανωτέρω δεν συνάδει με την προσπάθεια μακροπρόθεσμης εμπορικής δραστηριότητας, κάτι το οποίο αντίθετα μπορεί να επιτευχθεί στην ΙΚΕ.

⁴²¹ Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012, σελ. 119.

⁴²² Άρθρο 293 παράγραφος 1 εδ. α' Ν4072/2012

⁴²³ Καταχωρείται προαιρετικά κατ' άρθρο 1 παράγραφος 2 περίπτωση α' Ν 3419/2005

⁴²⁴ Άρθρο 293 παράγραφος 1 εδ. β' Ν 4072/2012

⁴²⁵ Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 19, Άρθρο 293 παράγραφος 3 Ν 4072/2012

⁴²⁶ Άρθρο 58 Ν 4172/2012

⁴²⁷ Η φορολογία για τις δηλώσεις του 2017, <http://foroline.gr/archives/8238>, <https://www.taxexperts.gr/oi-νεοι-φορολογικοι-συντελεστες>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18: Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΕΝ ΜΕΣΩ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

18.1. Ιστορική αναδρομή-Πως η χώρα έφτασε στα μνημόνια⁴²⁸

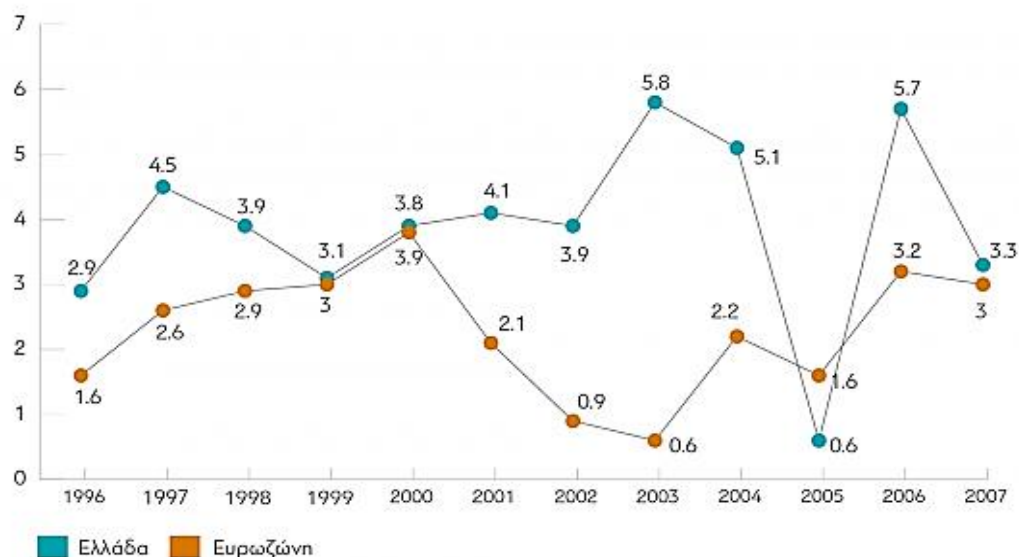
Η οικονομική κρίση επηρέασε την Ελληνική Οικονομία σε μεγάλο βαθμό καθώς δεν ήταν προετοιμασμένη γι' αυτό που θα ακολουθούσε. Η κρίση έκανε την εμφάνιση της δειλά το 2008 αλλά διογκώθηκε και επεκτάθηκε τα επόμενα χρόνια δημιουργώντας ασφυκτικό οικονομικό περιβάλλον τόσο για τις επιχειρήσεις, το ίδιο το κράτος αλλά και τα νοικοκυριά. Από την πρώτη συμφωνία στήριξης έως και σήμερα έχουν περάσει αρκετά έτη και άμεσα σημάδια εξόδου από τα μνημόνια δυστυχώς δεν εμφανίζονται στον ορίζοντα. Για να μπορέσει η χώρα να αποτινάξει τα μνημόνια, να βγει πραγματικά μόνη στις αγορές και να γιγαντώσει την οικονομία της δεν θα πρέπει να στηριχτεί επουδενί σε περιόδους εύθραυστης, οικονομικής ευφορίας και ευημερίας. Μια τέτοια περίοδος ήταν χρονικά από το 1995 έως το 2007 όπου ως βασικός στόχος της εθνικής στρατηγικής ήταν η συμμετοχή της Ελλάδας στην Οικονομική και Νομισματική ένωση. Για πρώτη φορά έγινε σημαντική προσπάθεια να τιθασευτεί ο υψηλός πληθωρισμός, ο οποίος αποτελούσε διαχρονικά χαρακτηριστικό γνώρισμα της Ελληνικής Οικονομίας. Αυτό επετεύχθη από την Κεντρική Τράπεζα με την εφαρμογή της πολιτικής της σκληρής δραχμής, η οποία οδήγησε στην σταθερότητα τιμών, ενίσχυσε την αξιοπιστία της χώρας και επηρέασε θετικά την οικονομική συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το επόμενο επακόλουθο ήταν η πτώση των ονομαστικών επιτοκίων, η οποία μαζί με την προώθηση της μεγάλης ευελιξίας της χρηματοοικονομικής δραστηριότητας, δημιούργησε κλίμα αισιοδοξίας και θετικών προσδοκιών για το μέλλον της Ελληνικής οικονομίας. Βασικό επακόλουθο ήταν η γιγάντωση της πιστωτικής επέκτασης καθ' όσον τόσο τα νοικοκυριά όσο και οι επιχειρήσεις μπορούσαν να βρουν πρόσβαση σε φθηνό δανεισμό και μεγάλη επάρκεια κεφαλαίου για επενδύσεις.

Η μεγάλη πιστωτική επέκταση δημιούργησε στο πλαίσιο της εγχώριας ευφορίας αύξηση της ζήτησης και άνοδο των εισαγωγών. Στο παιχνίδι του δανεισμού δεν μπορούσε να μην συμμετέχει και το Ελληνικό κράτος. Οι επιχειρήσεις έχοντας πρόσβαση σε φθηνό χρήμα άρχισαν να δανείζονται με σκοπό να αυξήσουν ακόμα περισσότερο τον κύκλο εργασιών τους. Τομείς όπως η παροχή υπηρεσιών ή ο τομέας των κατασκευών ανθούσε καθώς ροή κεφαλαίου υπήρχε τόσο από τις τράπεζες όσο και από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ, τα οποία συνέβαλαν τα μέγιστα στο πλαίσιο της κάλυψης των αναγκών των Ολυμπιακών Αγώνων.

⁴²⁸ http://www.dianeosis.org/2016/04/pos_ftasame_sta_mnimonia/

Το σαθρό οικοδόμημα που περιγράφεται δημιουργήσε ασυνήθιστα υψηλούς αριθμούς οικονομικής μεγέθυνσης δημιουργώντας την ψευδαίσθηση ότι η Ελληνική Οικονομία είναι πολύ ισχυρή και ότι στην χώρα θα υπήρχε μια μακροχρόνια ευμάρεια.

Ρυθμός Μεγέθυνσης ΑΕΠ

Πηγή: Eurostat

Γράφημα 1: ρυθμός μεγέθυνσης ΑΕΠ από το 1996 έως το 2007⁴²⁹

Η εκρηκτική ενίσχυση της εγχώριας ζήτησης οδήγησε στην αύξηση των τιμών κάθε λογής αγαθών, σε τιμές υψηλότερες από αυτές των εμπορικών μας εταίρων. Χαρακτηριστική περίπτωση ο κλάδος της οικοδομής και του real estate όπου πραγματικά συντελέστηκε μια έκρηξη. Ταυτόχρονα υπήρξε αύξηση του μισθολογικού κόστους του δημοσίου τομέα που διόγκωσε το κόστος παραγωγής της Ελληνικής Οικονομίας⁴³⁰. Η φούσκα διογκωνόταν μέρα με την μέρα ακόμα περισσότερο συμπαρασύροντας σε άνοδο το μισθολογικό κόστος, τους διορισμούς και την αύξηση των συνταξιοδοτικών δαπανών. Το κράτος παράλληλα αδυνατούσε μέσω του φορολογικού μηχανισμού να εισπράξει τα έσοδα που αναλογούσαν, ελέω της εκτεταμένης φοροδιαφυγής, οδηγώντας στην δημιουργία τεράστιων δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Αυτό είχε σαν επακόλουθο την διόγκωση του δημόσιου χρέους εν μέσω οικονομικής ανάπτυξης.

Καθίσταται σαφές ότι το μοντέλο της οικονομικής δραστηριότητας που επέλεξε η χώρα μας εξασφάλιζε μια επίπλαστη ευημερία. Έτσι τόσο η Ελλάδα αλλά και οι

⁴²⁹ http://www.dianeosis.org/2016/04/pos_ftasame_sta_mnimonia/

⁴³⁰ Βλ. EEAG Report, 2015, Table 1.2

περιφερειακές Ευρωπαϊκές χώρες ήταν ήδη σε δυσχερή θέση με το ξέσπασμα της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης. Είναι λάθος να ακολουθείται από την ελληνική πολιτική σκηνή η ρητορική ότι η οικονομική κρίση τσάκισε μια εύρωστη Ελληνική Οικονομία. Η κρίση ήταν αυτή που ανέσυρε στην επιφάνεια τις αδυναμίες του ανορθολογικού συστήματος που είχε επιλεγεί το οποίο στην παγκόσμια πραγματικότητα του 2008 ήταν αδύνατο να ακολουθηθεί.

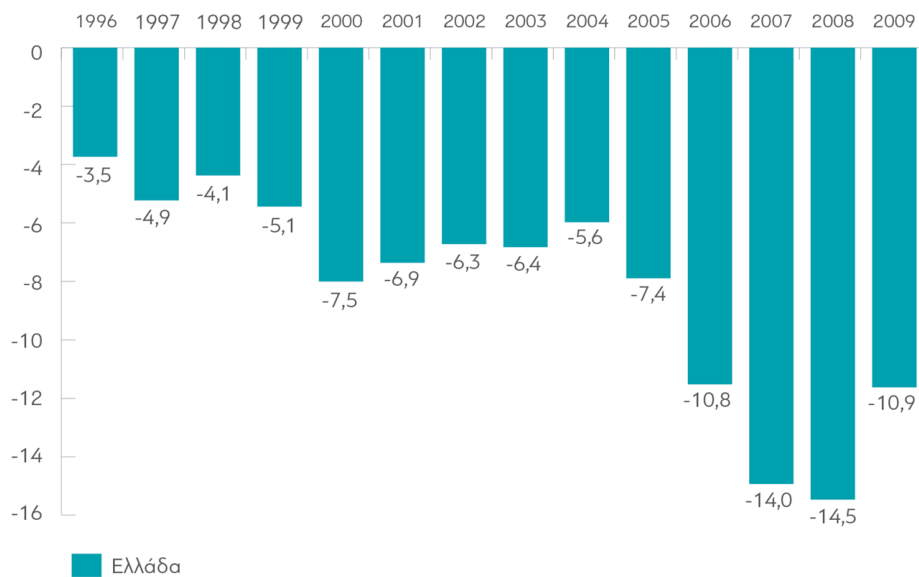
Η εκδήλωση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης έχει σαν εφελτήριο την κατάρρευση της αγοράς ακινήτων στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και σηματοδοτήθηκε σε παγκόσμια κλίμακα από την χρεοκοπία της Lehman Brothers, μετά από άρνηση της Αμερικανικής κυβέρνησης να δαπανήσει δημόσιο χρήμα για να την σώσει⁴³¹.

Η Lehman Brothers αποτέλεσε το εφελτήριο για την ραγδαία πτώση τιμών. Οι πιστωτικοί οργανισμοί άρχισαν να καταγράφουν ζημίες εξαιτίας της πτώσης των τιμών και της μη εξυπηρέτησης μεγάλου αριθμού δανείων που κατά κύριο λόγο χορηγούνταν για την αγορά ακινήτων. Η κρίση σταδιακά επηρέασε πολλές οικονομίες του πλανήτη, προκαλώντας πτώση της ζήτησης και άρα μείωση της παραγωγής, μείωση του ΑΕΠ και αύξηση της ανεργίας. Στην Ευρωζώνη έγινε προσπάθεια να αντιμετωπιστεί αρχικά η κρίση με μια πρωτοφανή δημοσιονομική επέκταση αλλά και νομισματική χαλάρωση, κάτι που επιδείνωσε ακόμα περισσότερο τους δημοσιονομικούς δείκτες. Για την Ελλάδα το εγχείρημα της δημοσιονομικής επέκτασης ήταν καταδικασμένο εξ' αρχής να αποτύχει καθώς το υψηλό δημόσιο χρέος σε συνδυασμό με την πτώση των φορολογικών εσόδων ελέω της αυξανόμενης οικονομικής συρρίκνωσης, οδήγησαν την Ελληνική Οικονομία εκτός των διεθνών αγορών να αναζητά απεγνωσμένα χρηματοδοτική στήριξη.

Η Ελλάδα για να συμμετάσχει στην ΟΝΕ προχώρησε σε μεταρρυθμίσεις, οι οποίες σε συνδυασμό με την αναφερόμενη ανωτέρω πτώση επιτοκίων οδήγησαν σε αξιόλογους ρυθμούς ανάπτυξης, όμως το όλο οικοδόμημα δεν είχε θεμελιωθεί σε ισχυρές βάσεις. Παράλληλα τα ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αρχικά ήταν χαμηλά και μπορούσαν να καλυφθούν με αυτόνομες εισροές κεφαλαίου κυρίως κοινοτικών πόρων. Από το 2000 η εικόνα αρχίζει να επιδεινώνεται με αποκορύφωμα το 2008 που το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ανήλθε σε 14,5% του ΑΕΠ. Σε αντίστοιχη θέση είχε βρεθεί η χώρα το 1985 όπου το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών είχε ανέλθει στο 6,5% του ΑΕΠ και η τότε κυβέρνηση είχε λάβει μέτρα σκληρής λιτότητας.

⁴³¹ http://www.express.gr/news/ellada/78069oz_2008022578069.php3

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (% του ΑΕΠ)

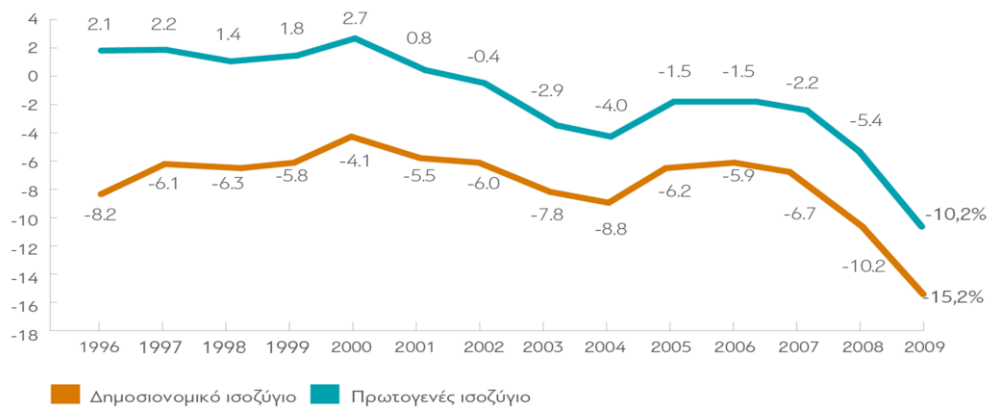

Πηγή: IMF World Economic Outlook 2015

Γράφημα 2: ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών από το 1996 έως το 2009⁴³²

Το 2009 η αύξηση του πρωτογενούς ελλείμματος είχε φτάσει στο 10,2% του ΑΕΠ. Η χώρα πλέον είχε εισέλθει σε μια περίοδο δίδυμων ελλειμμάτων, αφού ελλειμματικό ήταν τόσο το δημοσιονομικό ισοζύγιο όσο και αυτό των τρεχουσών συναλλαγών.

Δημοσιονομικό και πρωτογενές ισοζύγιο (% του ΑΕΠ)

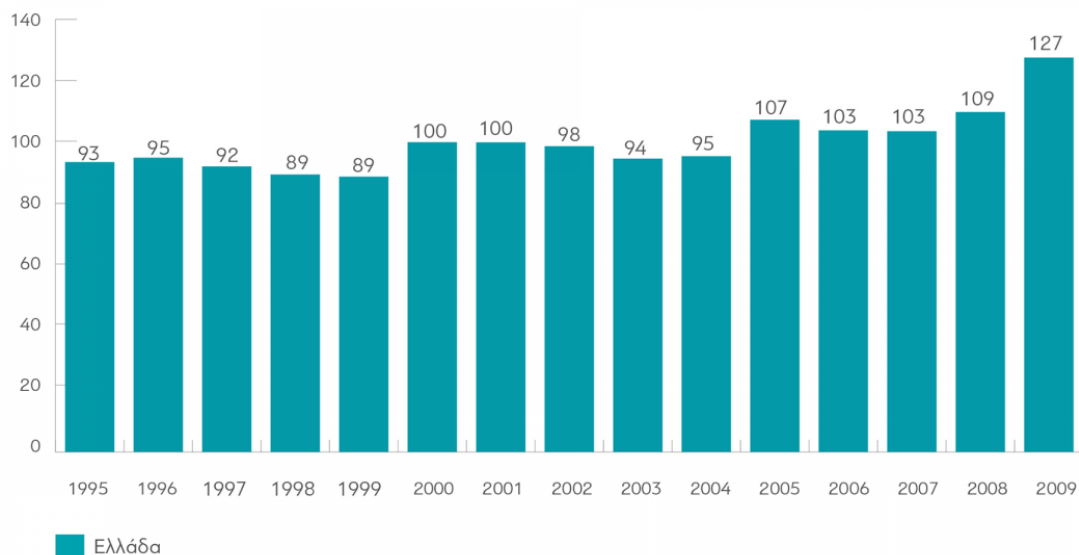
Πηγή: Eurostat

⁴³² <http://www.imf.org/external/ns/search.aspx?NewQuery=world+economic+outlook+2015&submit=>

Γράφημα 3: Δημοσιονομικό και πρωτογενές ισοζύγιο από το 1996 έως το 2009⁴³³

Το δημόσιο χρέος είχε διογκωθεί στο 127% ενώ το ιδιωτικό αυξανόταν συνεχώς.

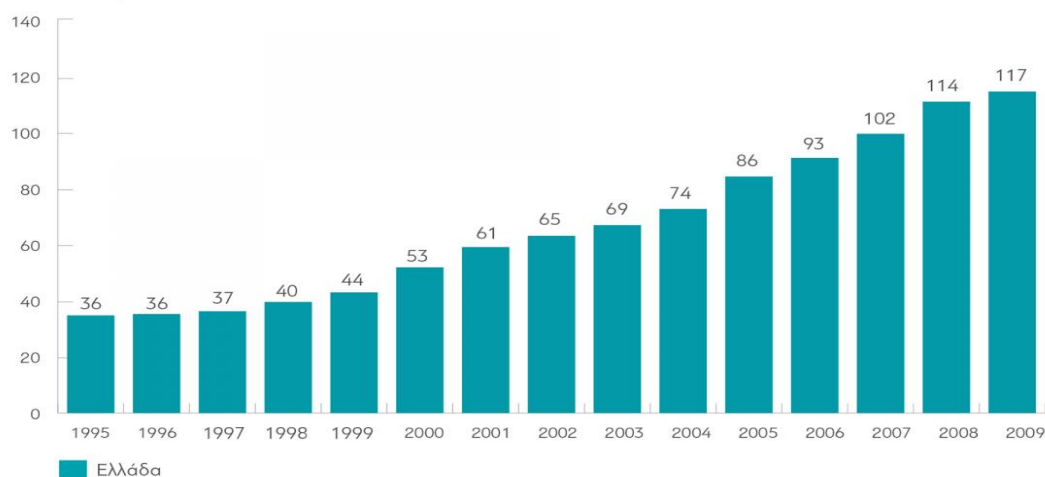
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης, 1995-2010 (% του ΑΕΠ)

Πηγή: Eurostat, Statistical Annex of the European Economy 2015

Γράφημα 4: Δημόσιο Χρέος 1995-2009⁴³⁴

Ιδιωτικό Χρέος, 1995-2009 (% του ΑΕΠ)

Πηγή: Eurostat, Statistical Annex of the European Economy 2015

⁴³³ <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

⁴³⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Γράφημα 5: Το ιδιωτικό χρέος από το 1995 έως το 2009⁴³⁵

Όλα αυτά οδήγησαν το 2010 η χώρα να μην μπορεί να βρει χρηματοδότηση στις διεθνείς αγορές αφού τα επιτόκια ήταν πολύ υψηλά και για να αποφύγει την χρεοκοπία προσέφυγε στον μηχανισμό στήριξης. Τα μνημόνια μεταξύ Ελλάδας και πιστωτών στην ουσία παρέχουν πιστώσεις με ευνοϊκούς όρους με αντάλλαγμα την δημοσιονομική προσαρμογή και τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Το προβληματικό οικονομικό περιβάλλον δημιούργησε μεγάλο πρόβλημα στην επιχειρηματικότητα και επηρέασε τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά την επιχειρηματική δραστηριότητα.

18.2. Η μορφή της Ελληνικής Επιχείρησης και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι Ελληνικές επιχειρήσεις

Μέσα στην οικονομική πραγματικότητα που αναλύθηκε ανωτέρω κλήθηκε η Ελληνική επιχείρηση να μπορέσει να επιβιώσει και να διατηρήσει την δυναμική της. Η έλλειψη ρευστότητας δημιούργησε οριακές καταστάσεις οικονομικής ασφυξίας. Πολλές εταιρείες αδυνατούν να εξεύρουν χρηματοδότηση αλλά και να εισπράξουν να οφειλόμενα από τους πελάτες τους. Τα capital controls δημιούργησαν πρωτοφανή δεδομένα καθώς δυσχέραναν στο μέγιστο την λειτουργία των επιχειρήσεων, οι οποίες δεν μπορούσαν να κάνουν εισαγωγές από το εξωτερικό αφού ακόμα και αν διέθεταν τα κεφάλαια αντιμετώπιζαν προβλήματα στους τρόπους πληρωμής. Η κατάσταση χειροτερεύει διαρκώς λόγω και της μορφής της επιχείρησης στην Ελλάδα, όπου το μεγαλύτερο ποσοστό είναι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, που απαρτίζονται είτε από τον ιδιοκτήτη τους δηλαδή είναι ατομικές, είτε απασχολούν από έναν έως σαράντα εννέα εργαζομένους. Σύμφωνα με την 2003/361/EK σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 6^{ης} Μαΐου 2003 ορίστηκε πως διακρίνονται οι επιχειρήσεις σε μεσαίες, μικρές και πολύ μικρές⁴³⁶. Σκοπός αυτής της κατηγοριοποίησης ήταν να αποφευχθεί η εκμετάλλευση των Ευρωπαϊκών μηχανισμών υποστήριξης από επιχειρήσεις που διαθέτουν μεγαλύτερη οικονομική δύναμη. Βασικό κριτήριο για των διαχωρισμό των επιχειρήσεων αποτέλεσε ο αριθμός των απασχολούμενων ατόμων και ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού τους. Έτσι προέκυψε η κάτωθι κατηγοριοποίηση⁴³⁷:

- Μεσαία επιχείρηση θεωρείται αυτή που απασχολεί λιγότερους από 250 εργαζομένους και της οποίας ο κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου προϋπολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ.

⁴³⁵ <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

⁴³⁶ <http://www.imegsevee.gr/arhthrografia/221-orismos>

⁴³⁷ Σύσταση 2003/361/EK/01.01.2005 EE L 124 thw 20.05.2003

- Μικρή θεωρείται η επιχείρηση, που απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζόμενους και ο κύκλος εργασιών της ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ.
- Πολύ μικρή επιχείρηση θεωρείται αυτή που απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζόμενους και ο ετήσιο κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ.

Με βάση τα ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι η πλειοψηφία των επιχειρήσεων στην Ελλάδα είναι μικρές και μεσαίες και λόγω των χαρακτηριστικών τους είναι αυτές που έχουν πληγεί περισσότερο από την κρίση. Η εικόνα αυτή αποτυπώνεται στην εξαμηνιαία αποτύπωση του οικονομικού κλίματος στις μικρές επιχειρήσεις⁴³⁸ της ΙΜΕ ΓΣΒΕΕ. Η κατάσταση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων επιδεινώθηκε το πρώτο εξάμηνο του 2017 ακολουθώντας την πτωτική τάση του 2016. Οι προσδοκίες για την θέση μια μικρομεσαίας επιχείρησης για το επόμενο χρονικό διάστημα είναι χαμηλές και αυτό έρχεται να δημιουργήσει περισσότερο σκεπτικισμό αφού για το β' εξάμηνο του 2016 η πορεία των επιχειρήσεων ήταν αρνητική και το 58,89% αναμένει επιδείνωση σε σχέση με το 11% των επιχειρήσεων που αναμένει βελτίωση. Το β' εξάμηνο του 2016 ο κύκλος εργασιών για περίπου 6 στις 10 επιχειρήσεις παρουσίασε μείωση. Επίσης καταγράφεται μείωση της ζήτησης και των παραγγελιών σε ποσοστό 62,4% των μικρών επιχειρήσεων και 65,9% των πολύ μικρών επιχειρήσεων. Ο δείκτης ρευστότητας εξακολουθεί να βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα και 7 στις 10 επιχειρήσεις που ανέρχονται σε ποσοστό 70,1 % δηλώνουν ότι μειώθηκε η ρευστότητα τους. Το πρόβλημα της ρευστότητας επιδεινώνεται αν αναλογιστεί κανείς την δυσκολία άντλησης κεφαλαίων μέσω του τραπεζικού δανεισμού. Η μείωση της ρευστότητας επηρέασε δραματικά και τις επενδύσεις, αφού με βάση τα στοιχεία της έρευνας της ΙΜΕΓΣΒΕΕ κατά το β' εξάμηνο του 2016 μόνο το 7,7 των επιχειρήσεων αύξησε τις επενδυτικές δαπάνες ενώ για πάνω από το 1/3 των επιχειρήσεων σημειώθηκε αποεπένδυση. Με αυτήν την εικόνα δεν θα μπορούσαν να είναι αισιόδοξες και οι προβλέψεις για το άμεσο μέλλον.

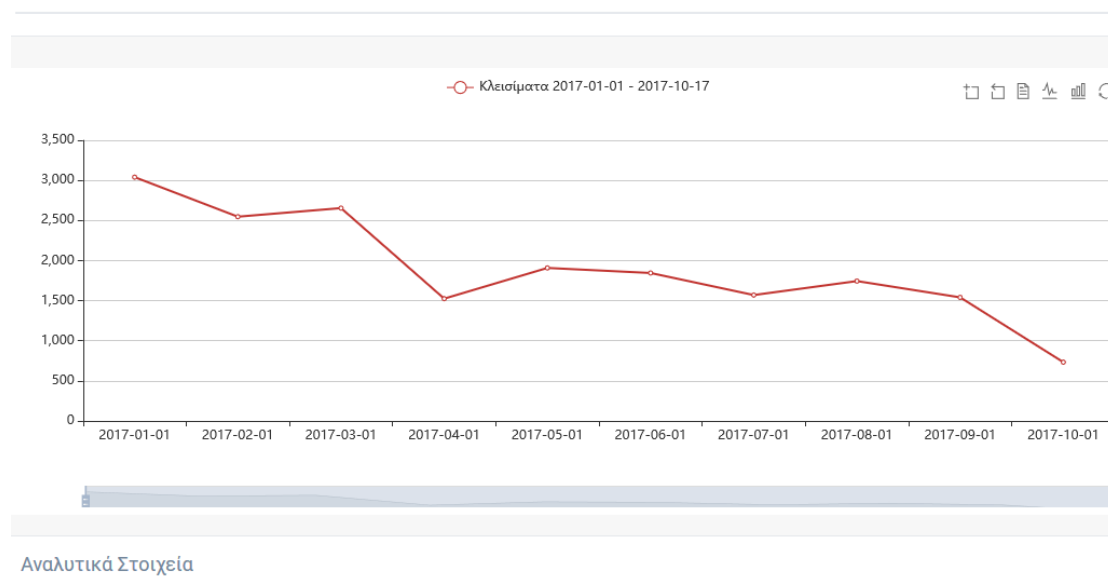
Σημαντικά ευρήματα παρουσιάζει η έρευνα όσον αφορά τις υποχρεώσεις των επιχειρήσεων και τις οφειλές. Το υψηλότερο ποσοστό παρουσιάζει μεγάλο αριθμό οφειλών προς τα ασφαλιστικά ταμεία ειδικά προς τον ΟΑΕΕ και νυν ΕΦΚΑ. Αν και το ποσοστό αυτό παρατηρείται πως βαίνει μειούμενο σε σχέση με τον Ιούλιο του 2016, σε πραγματικό αριθμό οι επιχειρήσεις με οφειλές θεωρείται ότι υπερβαίνουν τις 300.000. Μεγάλη ανησυχία δημιουργούν και οι διαρκώς αυξανόμενες οφειλές των μικρομεσαίων επιχειρήσεων προς την εφορία και τους προμηθευτές. Οι οφειλές των μικρομεσαίων επιχειρήσεων προς την εφορία

⁴³⁸ <http://www.imegseevee.gr/ereunes-gnwmis/1141-ereunaf2017>

αυξήθηκαν από 21,9% τον Ιούλιο του 2016 σε 23,8% τον Φεβρουάριο του 2017 κάτι που σημαίνει πως ο ρυθμός αύξησης ήταν μεγαλύτερος του 10%. Έτσι οι ληξιπρόθεσμες οφειλές ανήλθαν τον Φεβρουάριο του 2017 σε 1,63 δις ευρώ. Οι προοπτικές για το άμεσο μέλλον παρουσιάζονται δυσοίωνες καθόσον ποσοστό άνω του 33,2% εκτιμά ότι δεν θα μπορέσει να ανταπεξέλθει στις οφειλές του. Από την άλλη πληθαίνουν διαρκώς και τα χρέη προς τους προμηθευτές που αυξήθηκαν από το 19% τον Ιούλιο του 2016 σε 21,7% τον Φεβρουάριο του 2017 παρουσιάζοντας ανάλογο ρυθμό αύξησης με τις οφειλές στην εφορία.

Η έρευνα⁴³⁹ του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ καταδεικνύει ως σημαντικότερα προβλήματα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων την μείωση του κύκλου εργασιών, την έλλειψη ρευστότητας, την χαμηλή κερδοφορία, την αύξηση των οφειλών προς την εφορία αλλά κυρίως την αυξημένη φορολογία που ανέρχεται σε ποσοστό 45%, την μείωση των εισοδημάτων αλλά και την μείωση της κατανάλωσης, η οποία βέβαια αποτελεί αναπόφευκτο επακόλουθο της κρίσης που έπληξε τα νοικοκυριά περιορίζοντας σε σημαντικό βαθμό την αγοραστική τους δύναμη.

Παρατηρώντας τα στοιχεία του ΓΕΜΗ από τον Ιανουάριο του 2017 έως και τα μέσα Οκτωβρίου του 2017 έκλεισαν 19.105 επιχειρήσεις.

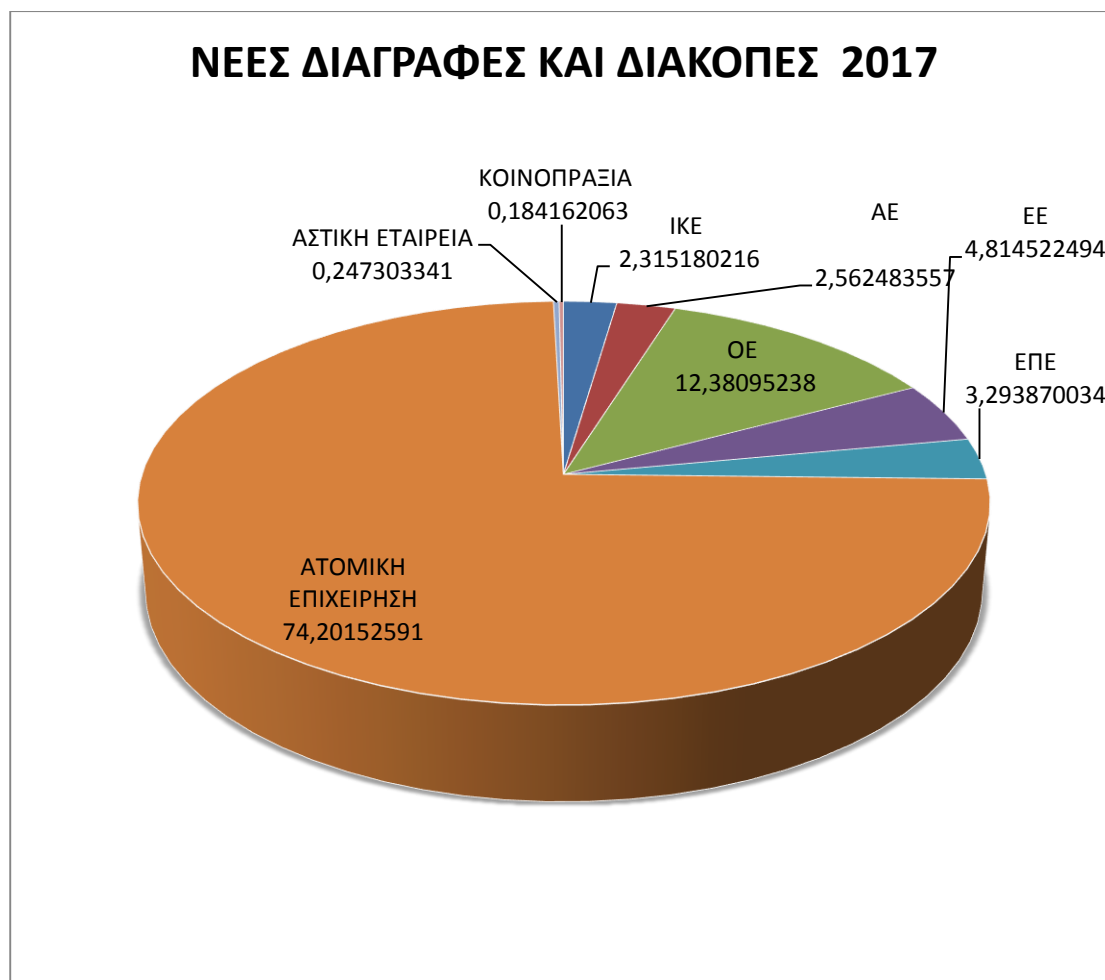
Γράφημα 6: κλείσιμο επιχειρήσεων για το χρονικό διάστημα Ιανουάριος- 17 Οκτωβρίου 2017⁴⁴⁰

Η μορφή των επιχειρήσεων που έκλεισαν αναλύεται στο παρακάτω γράφημα, όπου εμφανίζεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό διακοπής επιχειρηματικής δραστηριότητας αφορά τις

⁴³⁹ <http://www.imegseevee.gr/ereunes-gnwmis/1141-ereunaf2017>

⁴⁴⁰ <http://backoffice.businessportal.gr/stats/publicity/closings>

ατομικές επιχειρήσεις, ενώ για την νέα εταιρική μορφή τα ποσοστά κλεισιμάτων δεν ξεπερνούν 2,3%.

Γράφημα 7 : Νέες διακοπές και διαγραφές 2017⁴⁴¹

Οι 4 στις 10 επιχειρήσεις, ένα ποσοστό 40,1%, θεωρούν ότι υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να κλείσουν το επόμενο διάστημα. Το κλίμα είναι βαρύ και το πρόβλημα βιωσιμότητας έρχεται στην επιφάνεια από την ένταση με την οποία υπάρχει προοπτική να κλείσουν οι επιχειρήσεις καθώς το 10,1% θεωρεί ότι αυτό θα γίνει το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα. Πολλές μάλιστα επιχειρήσεις αναγκάζονται να κλείσουν ελέω νέου ασφαλιστικού αφού το 73,3% των επιχειρηματιών εκτιμά ότι θα καταβάλλει λιγότερες εισφορές.

Ακόμα ένα σημαντικό σημείο της έρευνας της ΙΜΕ ΓΣΒΕΕ αφορά την απασχόληση και την αγορά εργασίας. Παρατηρείται ότι η συντριπτική πλειονότητα των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων δεν προχώρησε σε απολύσεις και διατήρησε σταθερό τον αριθμό των εργαζομένων. Για τις λοιπές όμως επιχειρήσεις ο λόγος προσλήψεων και απολύσεων

⁴⁴¹ <http://backoffice.businessportal.gr/stats/publicity/closings>

παρέμεινε αρνητικός παρότι φαίνεται η ψαλίδα να κλείνει αφού υπολογίζεται ότι για μια επιχείρηση που έκανε πρόσληψη δύο έκαναν απολύσεις. Οι προοπτικές για το άμεσο μέλλον δείχνουν ότι θα υπάρξει απώλεια περίπου 2.000 θέσεων εργασίας χωρίς να υπολογίζονται οι θέσεις που θα χαθούν από το κλείσιμο και άλλων επιχειρήσεων. Από τα στατιστικά εμφανίζεται ότι πλέον οι επιχειρήσεις προχωρούν σε προσλήψεις με την μορφή της μερικής απασχόλησης ή με το καθεστώς του εξωτερικού συνεργάτη. Η οικονομική κρίση έχει παγιώσει την ευέλικτη απασχόληση, αφού περίπου οι μισές μικρομεσαίες επιχειρήσεις απασχολούν προσωπικό με το συγκεκριμένο καθεστώς και σ' αυτό έρχονται να προστεθούν και τα συμβοηθούσα μέλη της οικογένειας του ιδιοκτήτη της επιχείρησης. Το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων προχωρά σε μείωση των ωρών ή και ημερών εργασίας του προσωπικού τους και οι 4 στις 10 επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην καταβολή των μισθών του προσωπικού τους, τις οποίες προσπαθούν να αντιμετωπίσουν με συνεχείς μειώσεις αποδοχών.

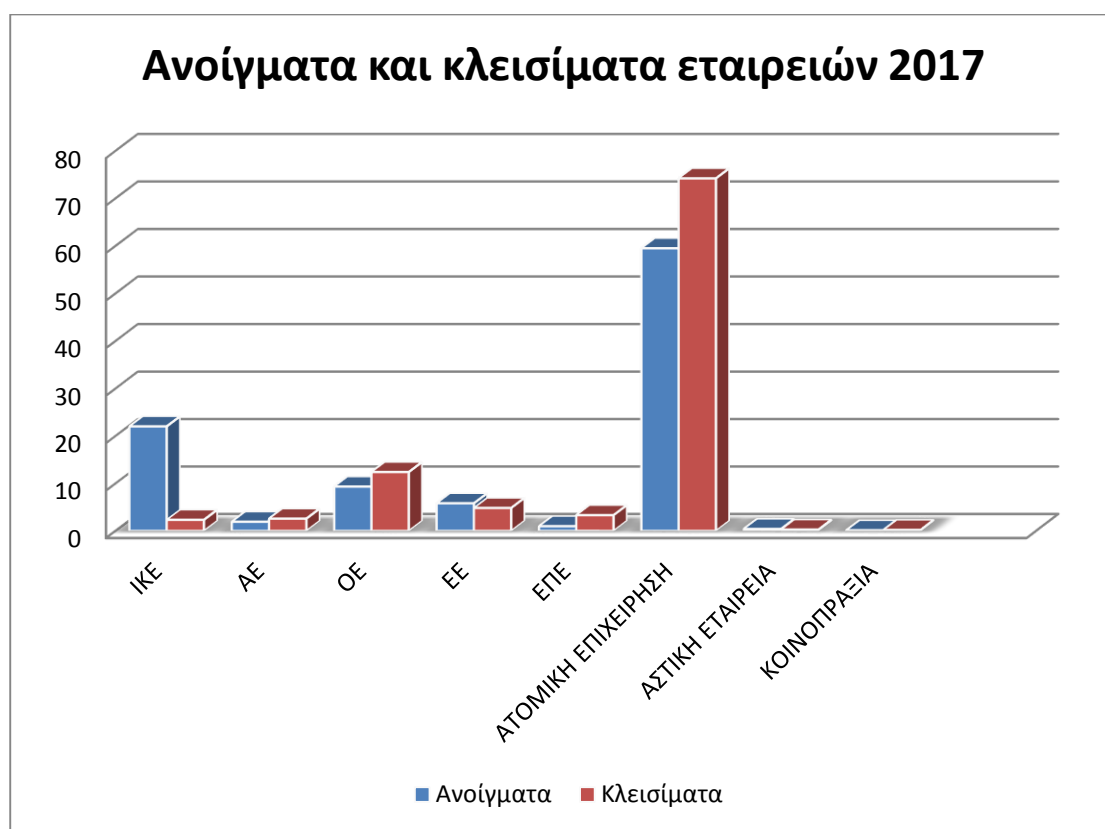
Άλλο ένα σημαντικό πρόβλημα είναι η μαζική φυγή ελληνικών εταιρειών σ' άλλες χώρες όπως η Βουλγαρία και η Κύπρος⁴⁴². Μάλιστα στην Βουλγαρία όπου η φορολογία κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα (10%) λειτουργούν περισσότερες από 17.000 ελληνικές επιχειρήσεις, οι οποίες απασχολούν πάνω από 53.000 εργαζόμενους και έχουν τζίρο πάνω από 5 δις. Ευρώ. Τα μερίσματα φορολογούνται με 5% και ο ΦΠΑ είναι 20% και μηδενικός στην περίπτωση των εξαγωγών και ενδοκοινοτικών συναλλαγών. Επίσης οι ασφαλιστικές εισφορές ανέρχονται στο 31% του μισθού, οι οποίες καταβάλλονται σε ποσοστό 18% από τον εργοδότη και 13% από τον εργαζόμενο. Το λειτουργικό κόστος είναι ιδιαίτερος χαμηλό και υπάρχει φθνή εργατικό δυναμικό. Οι κυριότερες μορφές εταιρειών που επιλέγονται από τις Ελληνικές επιχειρήσεις στην Βουλγαρία είναι οι ΕΠΕ για τις οποίες απαιτείται ελάχιστο αρχικό κεφάλαιο 2 ευρώ καθώς και η ανώνυμη εταιρεία για την οποία απαιτείται ελάχιστο κεφάλαιο 25.000 ευρώ. Το κόστος σύστασης της εταιρείας ανέρχεται στα 600 ευρώ συμπεριλαμβανομένων των μεταφράσεων των απαραίτητων εγγράφων στα αγγλικά, ενώ δεν απαιτείται εγγραφή της εταιρείας σε κάποια επαγγελματική ένωση ή επιμελητήριο. Οι επιχειρηματικοί τομείς δράσης των ελληνικών εταιρειών στην Βουλγαρία ποικίλουν από τραπεζικές υπηρεσίες, τηλεπικοινωνίες και κατασκευαστικές εταιρείες σε υπηρεσίες εστίασης και εισαγωγικού εμπορίου⁴⁴³.

Από τα ανωτέρω καθίσταται επιτακτική ανάγκη άμεσης λήψης μέτρων που θα τονώσουν την επιχειρηματικότητα. Η ΙΚΕ μπορεί να αποτελέσει «όχημα» το οποίο θα

⁴⁴² <http://www.cnn.gr/oikonomia/story/55801/xepernoyn-tis-17-000-oi-ellinikes-epixeiriseis-me-edra-voylgaria?v5>

⁴⁴³ <https://newreport.gr/oikonomia/61654/17-000-ellinikes-epicheiriseis-sti-voulgaria/>

οδηγήσει στην επιχειρηματική ανάπτυξη καθώς είναι ο εταιρικός τύπος που ταιριάζει περισσότερο στον χαρακτήρα των ελληνικών επιχειρήσεων. Η νέα εταιρική μορφή η οποία χαρακτηρίζεται από ευελιξία, απλότητα, μειωμένο λειτουργικό κόστος, ταχύτητα στην λήψη των αποφάσεων και μειωμένο κόστος σύστασης μπορεί να συντελέσει τα μέγιστα όσον αφορά την βιωσιμότητα μιας επιχείρησης εν μέσω κρίσης, κάτι το οποίο αποδεικνύεται και από το ποσοστό των ΙΚΕ που συστάθηκαν το 2017 σε σύγκριση με το ποσοστό αυτών που έκλεισαν. Από τον Ιανουάριο του 2017 έως τον Οκτώβριο του 2017 άνοιξαν 23.882 επιχειρήσεις εκ των οποίων 14.208 Ατομικές επιχειρήσεις, 5.258 ΙΚΕ, 456 ΑΕ, 2226 ΟΕ, 1386 ΕΕ, 231 ΕΠΕ, 94 Αστικές εταιρείες και 23 Κοινοπραξίες ενώ έκλεισαν 19.105 επιχειρήσεις εκ των οποίων 14.102 Ατομικές, 440 ΙΚΕ, 487 ΑΕ, 2353 ΟΕ, 915 ΕΕ, 626 ΕΠΕ, 47 Αστικές εταιρείες και 35 Κοινοπραξίες⁴⁴⁴. Από το παρακάτω γράφημα καθίσταται σαφές ότι εμφανίζεται μια μορφή υποκατάστασης των λοιπών εταιρικών τύπων από την ΙΚΕ.

Γράφημα 8: Ανοίγματα κλεισίματα εταιρειών 2017⁴⁴⁵

⁴⁴⁴ <http://backoffice.businessportal.gr/stats/publicity>

⁴⁴⁵ <http://backoffice.businessportal.gr/stats/publicity>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19:ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ Η ΙΚΕ

Όπως αναλύθηκε στην προηγούμενη ενότητα βασικό χαρακτηριστικό της Ελληνικής επιχειρηματικότητας είναι η μικρομεσαία επιχείρηση. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι αυτές που θα συμβάλλουν σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας και θα αποτελέσουν το «όχημα» με το οποίο η χώρα θα ξεπεράσει τα μνημόνια, θα θέσει στέρεες οικονομικές βάσεις, ώστε να προσελκύσει επενδυτές, οι οποίοι με την σειρά τους μπορούν να προσεγγίσουν στρατηγικούς επενδυτές που θα δημιουργήσουν μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις. Αυτό μπορεί να καταστεί εφικτό αν ξεπεράσουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

Τα βασικά προβλήματα τους είναι ότι το σχετικά μικρό μέγεθος αποτελεί βασικό εμπόδιο κατά την αναζήτηση χρηματοδότησης. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις έχουν περιορισμένη πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό και το χρηματοπιστωτικό σύστημα, το οποίο τις αντιμετωπίζει με καχυποψία λόγω του αυξημένου χρηματοπιστωτικού κινδύνου που μπορεί να έχουν σε αντίθεση με μια μεγάλη επιχείρηση. Αυτή η αντιμετώπιση εν μέσω κρίσης αναπόφευκτα οδηγεί σε οικονομική ασφυξία και οι επιχειρήσεις με δυσκολία μπορούν να διαχειριστούν τις υποχρεώσεις τους προς τους προμηθευτές, πιστωτές, εργαζομένους αλλά και το Δημόσιο. Εκτός των άλλων στην εποχή της παγκοσμιοποίησης αντιμετωπίζουν σκληρό ανταγωνισμό από τις μεγάλες πολυεθνικές και πολλές στο τέλος καταλήγουν να εξαγοραστούν από μεγάλες επιχειρήσεις που εφαρμόζουν πολιτική επιθετικής εξαγοράς. Ακόμα αν και στην Ελλάδα πολλές μικρές νέες επιχειρήσεις εφαρμόζουν καινοτόμα τεχνολογικά συστήματα τόσο στην παραγωγή όσο και στην διαχείριση των προϊόντων αλλά και στην διοίκηση των εταιρειών, ο μεγάλος αριθμός των μικρομεσαίων επιχειρήσεων παρουσιάζει χαμηλό βαθμό υιοθέτησης της σύγχρονης τεχνολογίας αλλά και άγνοιας των σύγχρονων μεθόδων διοίκησης και διαχείρισης. Έτσι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις δεν έχουν στρατηγικό προγραμματισμό και τεχνικές σύγχρονης διοίκησης, ούτε εφαρμόζουν κανόνες ολικής ποιότητας στην παραγωγή αλλά και μεθόδους μέτρησης της ικανοποίησης των πελατών τους. Ακόμα υστερούν στους τομείς του μάρκετινγκ, στην έρευνα και ανάπτυξη και στην πρόσβαση σε πηγές πρώτων υλών. Αυτό τις αναγκάζει να λειτουργήσουν τοπικά χωρίς την δυνατότητα περαιτέρω αύξησης του μεγέθους τους σε αντίθεση με τους ανταγωνιστές τους.

Η Ελλάδα ως μέλος της Ευρωπαϊκής κοινότητας απέκτησε ένα πολύ σημαντικό πλεονέκτημα για να τονώσει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της. Οι Ευρωπαϊκές πολιτικές έχουν στόχο την τόνωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω της παροχής επενδυτικών

κινήτρων και την χορήγηση επιδοτήσεων. Βασική πηγή στήριξης αποτελούν τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης που αποσκοπούν στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Το Εταιρικό σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης, το γνωστό σ' όλους μας ΕΣΠΑ 2014-2020 αποτελεί το βασικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της χώρας μας. Το ΕΣΠΑ έχει ως πρωταρχικό μέλημα την αναγέννηση της Ελληνικής Οικονομίας μέσω της ανάταξης και αναβάθμισης του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας με τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, έχοντας ως αιχμή την εξωστρεφεί, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης⁴⁴⁶. Βασικός στόχος του ΕΣΠΑ είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, καθώς και η μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα με κύριο χαρακτηριστικό την καινοτομία. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την ανάπτυξη της έρευνας και της καινοτομίας καθώς και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των υφιστάμενων αλλά και νέων επιχειρήσεων. Πρέπει να αναπτυχθούν οι ικανότητες μέσω διαφόρων προγραμμάτων εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης του εργατικού δυναμικού και η αξιοποίηση αυτών των ικανοτήτων. Αν επιτευχθούν τα ανωτέρω αμέσως θα έχουμε στα χέρια μας ένα εργαλείο καταπολέμησης της φτώχειας. Πολύ σημαντικός κλάδος του ΕΣΠΑ είναι αυτός που παρέχει χρηματοδότηση για την ανάπτυξη των υποδομών δίνοντας έμφαση στα δίκτυα μεταφορών με έμφαση στην ολοκλήρωση των Διευρωπαϊκών Δικτύων μεταφορών, των κάθετων αξόνων και την λειτουργική διασύνδεση τους. Αυτή η δράση σε συνδυασμό με την γεωπολιτική θέση της χώρας μπορεί να συμβάλλει τα μέγιστα στην ανάπτυξη. Η Ελλάδα μπορεί να αποτελέσει την γέφυρα μεταξύ Δύσης και Ανατολής καθώς τόσο ο Πειραιάς αλλά και το λιμάνι του Βόλου όπως και της Θεσσαλονίκης μπορούν να λειτουργήσουν σαν τις βάσεις για συνδυασμένες παγκόσμιες μεταφορές, όπου τα εμπορεύματα δια θαλάσσης θα φτάνουν στα ελληνικά λιμάνια και στην συνέχεια θα μπορούν μέσω σιδηροδρόμου να φτάνουν σε ολόκληρη την Ευρώπη. Έτσι θα αποφεύγεται η διαρκώς αυξανόμενη συμφόρηση των οδικών δικτύων αλλά θα επιλέγονται και φιλικότερα μέσα μεταφοράς όπως ο σιδηρόδρομος. Για να λειτουργήσει βέβαια το όλο εγχείρημα θα πρέπει και από πλευράς Ευρωπαϊκής Ένωσης να συνεχιστεί η συντονισμένη προσπάθεια ανάπτυξης ενός Ευρωπαϊκού συστήματος συνδυασμένων μεταφορών αλλά και διαλειτουργικότητας των διαφόρων μέσων⁴⁴⁷.

Το Ελληνικό κράτος μέσω των αρμόδιων υπηρεσιών και οι εμπλεκόμενοι φορείς όπως τα κατά τόπους επιμελητήρια θα πρέπει να οργανώσουν ημερίδες, ώστε ο νέος επιχειρηματίας να μπορεί να ενημερώνεται για το πώς θα μπορέσει να λάβει τα προγράμματα

⁴⁴⁶ <https://www.espa.gr/el/Pages/staticESPA2014-2020.aspx>

⁴⁴⁷ Σαμπράκος Ευάγγελος, Ο Τομέας των μεταφορών και οι Συνδυασμένες μεταφορές, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα 2009, σελ. 224 επ.

ΕΣΠΑ. Ο βασικός στόχος είναι να μπορέσει η χώρα να απορροφήσει όσο το δυνατόν περισσότερους πόρους από την Ευρωπαϊκή κοινότητα καθόσον είναι πολύτιμα εργαλεία για την αντιμετώπιση της κρίσης.

Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης, το γνωστό ΕΤΕΑΝ ΑΕ, που συστάθηκε με τον Νόμο 3912/2011 και διαδέχθηκε το Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων(ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ). Βασικός στόχος του ΕΤΕΑΝ είναι η ανάπτυξη της μικρομεσαίας επιχείρησης, αφού το ταμείο λειτουργεί ως ο συνδετικός κρίκος μεταξύ της επιχείρησης και της τράπεζας, αναλαμβάνοντας εκείνο το μέρος του επιχειρηματικού κινδύνου της μικρομεσαίας επιχείρησης που δεν αναλαμβάνει η τράπεζα⁴⁴⁸. Το ΕΤΕΑΝ στο διαρκώς μεταβαλλόμενο επιχειρηματικό περιβάλλον παρέχει ένα ευρύ φάσμα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, με βασικό στόχο την υποστήριξη της μικρομεσαίας Ελληνικής επιχείρησης.

Το ΕΤΕΑΝ έχει αναπτύξει τα Προγράμματα Εγγυοδοσίας⁴⁴⁹, που αφορούν εγγυήσεις σε επενδυτικά δάνεια, κεφάλαια κίνησης και σε χρηματοδοτικές μισθώσεις, όπως και εγγυήσεις για την παροχή εγγυητικών επιστολών. Τα προγράμματα αυτά απευθύνονται σε μεσαίες, μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, είτε αυτές είναι νεοφυείς, είτε είναι υπό σύσταση, είτε λειτουργούν ήδη. Τα Προγράμματα αυτά συμβάλλουν τα μέγιστα αφού διευκολύνουν τις βιώσιμες επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν επαρκείς εξασφαλίσεις να αποκτήσουν την πρόσβαση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Μέχρι σήμερα το ΕΤΕΑΝ έχει συνδράμει τα μέγιστα σε πάνω από 60.000 μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Το ΕΤΕΑΝ διαθέτει το Ταμείο Επιχειρηματικότητας⁴⁵⁰ το οποίο έχει ως βασικό μέλημα την Χρηματοδότηση Προγραμμάτων και Δράσεων με στόχο την ενίσχυση της βιώσιμης μικρομεσαίας επιχείρησης. Οι δράσεις του ταμείου συμβάλλουν στην κάλυψη των εξόδων ίδρυσης και ανάπτυξης των επιχειρήσεων, την κάλυψη επενδύσεων και αναγκών ρευστότητας, την ενίσχυση της εξωστρέφειας καθώς και την δημιουργία νέων ανταγωνιστικών προϊόντων. Το τμήμα αυτό του ΕΤΕΑΝ έχει αναπτύξει 4 βασικές δράσεις:

- Την δράση «Επιχειρηματική Επανεκκίνηση» που στόχο έχει την χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων και την χορήγηση κεφαλαίων κίνησης
- Την δράση «Νησιωτική Τουριστική Επιχειρηματικότητα» που στόχο έχει την στήριξη τουριστικών νησιωτικών επιχειρήσεων για την λήψη δανείων επενδυτικού σκοπού με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους μέχρι του ποσού των 30.000 ευρώ

⁴⁴⁸ <http://www.etean.gr/PublicPages/Identity.aspx>

⁴⁴⁹ <http://www.etean.gr/PublicPages/Program1.aspx>

⁴⁵⁰ <http://www.etean.gr/PublicPages/Program2.aspx>

- Την δράση «Ταμείο Εγγυοδοσίας» με βασικό στόχο την παροχή εγγυήσεων σε δάνεια βιώσιμων επενδυτικών σχεδίων και σχεδίων επιχειρηματικής ανάπτυξης, στα οποία περιλαμβάνονται κεφάλαια κίνησης και προκαταβολές έναντι επιχορηγήσεων εγκεκριμένων προγραμμάτων ΕΣΠΑ.
- Την δράση «Ταμείο Δανειοδοτήσεων» με βασικό στόχο την παροχή στοχευμένων χρηματοδοτικών προϊόντων για την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων και την στήριξη των υφιστάμενων μικρομεσαίων επιχειρήσεων, σε συνεργασία με τις συνεργαζόμενες τράπεζες.

Το ΕΤΕΑΝ έχει επιπλέον συστήσει με την μορφή χαρτοφυλακίου το Ενάλιο Ταμείο⁴⁵¹ με βασικό στόχο την στήριξη των επαγγελματιών αλιέων και των αντίστοιχων βιώσιμων επιχειρήσεων και το ταμείο Αγροτικής Επιχειρηματικότητας⁴⁵² που ιδρύθηκε με στόχο την παροχή δανείων με ευνοϊκούς όρους αποπληρωμής σε επαγγελματίες αγρότες.

Όπως και με το ΕΣΠΑ έτσι και το ΕΤΕΑΝ πρέπει να γίνει ευρέως γνωστό στους νέους επιχειρηματίες καθώς είναι ένα πολύ σημαντικό εργαλείο που παρέχει σπουδαίες δυνατότητες να ξεπεραστούν τα προβλήματα της κρίσης. Οι προερχόμενοι από την Κοινότητα πόροι θα πρέπει να κατευθυνθούν κατά προτεραιότητα σε εκείνους τους κλάδους που εμφανίζουν υψηλή προστιθέμενη αξία και οι συγχρηματοδοτούμενες δράσεις θα πρέπει να αποτελέσουν βασικό πυλώνα σε μια ολοκληρωμένη δημοσιονομική πολιτική προσανατολισμένη στην καινοτομία. Η διαμόρφωση του λεγόμενου «οικοσυστήματος καινοτομίας» θα γεφυρώσει αναμφίβολα το χάσμα μεταξύ έρευνας και επιχειρήσεων, αποτελώντας τον καθοριστικό παράγοντα για την ανάπτυξη τους στο σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον, τονώνοντας παράλληλα και τα δημόσια οικονομικά της χώρας⁴⁵³.

Πέραν των δομών που μπορούν να ενισχύσουν την επιχειρηματικότητα πρέπει να εστιάσουμε και στους κλάδους που οι υφιστάμενες ή νέες επιχειρήσεις μπορούν να αναπτύξουν συγκριτικό πλεονέκτημα και να τονώσουν την Ελληνική Οικονομία. Ένας πολύ σημαντικός τομέας είναι η παραγωγή και πώληση αγροτικών προϊόντων. Η Ελληνική γεωργία έχει τις δυνατότητες λόγω της γεωγραφικής και κλιματολογικής

⁴⁵¹ <http://www.etean.gr/PublicPages/Program3.aspx>

⁴⁵² <http://www.etean.gr/PublicPages/Program6.aspx>

⁴⁵³ Η Δημοσιονομική Μεταρρύθμιση στην Ελλάδα, ΙΘ' Επιστημονικό Συμπόσιο του Πανεπιστημίου Πειραιώς, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2016, Καλωσόρισμα Σιναιωτή Μαρούδη Αριστέα., σελ. 16

ποικιλομορφίας, που ευνοεί την γεωργική παραγωγή, να παράξει προϊόντα υψηλής διατροφικής αξίας και οι νέοι αγρότες θα πρέπει να στραφούν σε σύγχρονες μεθόδους παραγωγής και διαχείρισης αλλά και να στραφούν προς την αγορά βιολογικών προϊόντων, τα οποία είναι ευρέως διαδεδομένα σ' όλο τον κόσμο. Άλλο ένα ισχυρό πλεονέκτημα της Ελλάδας είναι ο τουρισμός, όπου η Ελλάδα αποτελεί ένα από τα ισχυρότερα brandnames παγκοσμίως λόγω του φυσικού της κάλους. Ο τουρισμός αποτελεί τομέα που νέοι επιχειρηματίες αξιοποιώντας τα ευρωπαϊκά προγράμματα αλλά και την νέα εταιρική μορφή της ΙΚΕ, μπορούν να δραστηριοποιηθούν παρέχοντας υψηλού επιπέδου υπηρεσίες. Ο τομέας που εξακολουθεί να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε παγκόσμιο επίπεδο είναι η ναυτιλία. Οι Έλληνες διακρίνονται για την ναυτοσύνη τους και θα πρέπει να ληφθούν στοχευμένα μέτρα που θα ενισχύσουν την ναυτιλία και θα δώσουν κίνητρα στους Έλληνες πλοιοκτήτες να υψώσουν στα πλοία τους την Ελληνική Σημαία. Άλλος ένας τομέας που μπορεί να αναπτυχθεί στην χώρα είναι αυτός των εναλλακτικών πηγών ενέργειας. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν η δημιουργία αιολικών πάρκων, η παραγωγή καυσίμων από βιομάζα και τα φωτοβολταϊκά συστήματα, τα οποία θα συμβάλλουν τόσο στην μείωση του κόστους παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας αλλά θα υπάρξει και περιβαλλοντικό αντίκτυπο. Κανένας δεν πρέπει να παραβλέπει και το εξειδικευμένο επιστημονικό και εργατικό δυναμικό της χώρας, το οποίο ελέω κρίσης μεταναστεύει στο εξωτερικό.

Από την παρούσα ανάλυση καθίσταται σαφές ότι η χώρα για να εξέλθει από το τέλμα και να ορθοποδήσει απαιτούνται σημαντικές μεταρρυθμίσεις και πολιτική βούληση. Για να μπορέσει να αναπτυχθεί η ελληνική Οικονομία σε στέρεες βάσεις θα πρέπει να δημιουργηθούν αντικειμενικοί και διαφανείς κανόνες που να ισχύουν έναντι όλων ώστε να υπάρξει η προσέλκυση επενδυτών. Πρέπει να ληφθούν μέτρα πάταξης της γραφειοκρατίας, αξιολόγησης των υπαλλήλων του δημοσίου και αξιοκρατικές διαδικασίες και νομοθετικό πλαίσιο για την επιλογή των προϊσταμένων στις δημόσιες υπηρεσίες. Απαραίτητη ακόμα είναι η προϋπόθεση δημιουργίας ηλεκτρονικής πλατφόρμας που θα είναι συνδεδεμένες όλες οι υπηρεσίες προκειμένου ο πολίτης αλλά και η επιχείρηση να λαμβάνει πάσης φύσεως έγγραφα από το δημόσιο. Καθίσταται σαφές ότι η ανάπτυξη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης είναι επιβεβλημένη. Η δικαιοσύνη πρέπει να απονέμεται ταχύτερα και πρέπει να τερματιστεί το καθεστώς πολυνομίας που βασανίζει την ελληνική έννομη τάξη. Το βασικότερο όμως εμπόδιο αυτήν την στιγμή για την ανάπτυξη της

επιχειρηματικότητας είναι το φορολογικό σύστημα. Δεν μπορεί να υπάρξει ανάπτυξη χωρίς ένα σταθερό φορολογικό σύστημα το οποίο θα είναι δίκαιο, θα προστατεύει και θα ενισχύει τις επιχειρήσεις. Το φορολογικό σύστημα θα πρέπει να είναι σταθερό για πολλά έτη, ώστε να μην δημιουργεί την αίσθηση αμφιβολίας και κινδύνου στους επίδοξους επενδυτές. Στην σωστή κατεύθυνση κυμαίνονται οι ρυθμίσεις για την τακτοποίηση των οφειλών των μικρομεσαίων εταιρικών μορφών προς το Δημόσιο, αφού προσφέρουν μιας μορφής προστασία την στιγμή, που η έλλειψη ρευστότητας κυριαρχεί στην Ελληνική αγορά. Προς την σωστή κατεύθυνση κινούνται οι προτεινόμενες ρυθμίσεις για τον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών και την πρόβλεψη για την σύσταση Αναπτυξιακής Τράπεζας. Θα πρέπει επίσης να θεσμοθετηθεί ο ακατάσχετος επιχειρηματικός λογαριασμός για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις καθώς και πάγωμα οφειλών για εύλογο χρονικό διάστημα. Ακόμα θα πρέπει οι μικρές τοπικές επιχειρήσεις να μπορούν με συγκεκριμένες προϋποθέσεις να συμμετέχουν σε δημόσιες συμβάσεις. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας είναι και η μείωση των φορολογικών συντελεστών και του ΦΠΑ, την στιγμή που οι ανταγωνιστές της ελληνικής επιχειρηματικότητας όπως η Βουλγαρία έχουν πολύ χαμηλότερους συντελεστές. Ενδεικτικά αναφέρεται⁴⁵⁴ ότι στην γείτονα επιβάλλεται φόρος εισοδήματος στις εταιρείες που κυμαίνεται σε ποσοστό 10%. Τα εισοδήματα των φυσικών προσώπων συμπεριλαμβανομένου και της ατομικής επιχείρησης έχουν τον ίδιο φορολογικό συντελεστή. Επίσης τα μερίσματα και τα διανεμηθέντα κέρδη νομικών προσώπων φορολογούνται με 5%. Ο ΦΠΑ κυμαίνεται στο 20% εκτός των προϊόντων και υπηρεσιών που φορολογούνται με συντελεστή 0. Από την άλλη βέβαια πλευρά θα πρέπει να καλλιεργηθεί και η φορολογική συνείδηση, ώστε να εξαλειφθούν τα φαινόμενα της φοροδιαφυγής.

Αδιαμφισβήτητα θα πρέπει να αξιοποιηθεί και ο φυσικός πλούτος της χώρας, καθιστώντας την χώρα όχι μόνο ενεργειακά ανεξάρτητη αλλά και μετασχηματίζοντας την σε πάροχο ενέργειας και εξαγωγέα πρώτων υλών για όλη την Ευρώπη. Η ανάπτυξη των υποδομών και η προβολή του ιστορικού πολιτισμού, θα αυξήσει τον τουρισμό και θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας. Το Ελληνικό κράτος από την πλευρά του οφείλει να δημιουργήσει επενδύσεις σε δημόσιες υποδομές και δράσεις επιχειρηματικότητας, συντονισμένα, παρουσιάζοντας ένα μακροπρόθεσμο επενδυτικό πλαίσιο που θα ενισχύει την ελληνική επιχείρηση. Με αυτόν τον τρόπο τα

⁴⁵⁴ http://sofiafinance.bg/index.php?option=com_content&view=article&id=20&Itemid=23&lang=gr

οφέλη θα είναι πολλαπλά καθώς θα παρατηρηθεί σταθεροποίηση των μακροοικονομικών δεικτών της ελληνικής οικονομίας, θα παρουσιαστούν ενδείξεις αναπτυξιακής προόδου και ταυτόχρονα θα αναστραφεί η υπάρχουσα αρνητική ψυχολογία του επιχειρηματικού κόσμου που οδηγεί τόσα χρόνια σε αδράνεια παραγωγικούς συντελεστές. Η αναστροφή του κλίματος και η προσέγγιση επενδύσεων θα οδηγήσει και σε μείωση της ανεργίας.

Το ελληνικό κράτος και οι εκάστοτε κυβερνήσεις πρέπει να αντιληφθούν ότι μόνο μέσω της τόνωσης της επιχειρηματικότητας και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων θα οδηγηθεί η χώρα στην μετά μνημόνιο εποχή. Η αποφυγή του δύσκολου δρόμου των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και η συνεχώς αυξανόμενη φορολόγηση της μεσαίας τάξης και της ελληνικής μικρομεσαίας επιχείρησης, που αποτελούν αδιαμφισβήτητα από το πρώτο χρόνο του μνημονίου τον βασικό χρηματοδότη του ελληνικού κράτους, θα διατηρούν συνεχώς την χώρα έρμαιο των δανειστών ανίκανη να σταθεί στα πόδια της. Ο στόχος πρέπει να είναι η μείωση των δαπανών του δημοσίου και όχι η αύξηση της φορολογίας καθώς αυτή επιφέρει τα αντίθετα αποτελέσματα⁴⁵⁵. Εξάλλου μέσω της καμπύλης του Laffer αποδεικνύεται ότι αν ο φορολογικός συντελεστής είναι μηδέν το κράτος δεν εισπράττει αλλά και αν είναι ίσος με 100% ο φορολογούμενος δεν έχει κανένα κίνητρο να εργαστεί γιατί γνωρίζει ότι το κράτος θα εισπράξει όλη την αμοιβή του⁴⁵⁶. Σύμφωνα με τον Laffer υπάρχει ένας ιδανικός φορολογικός συντελεστής που μεγιστοποιεί τα κρατικά έσοδα. Αυτήν την στιγμή στην χώρα αυξάνονται διαρκώς οι φορολογικοί συντελεστές που έχουν τεθεί ήδη πολύ πάνω από το ιδανικό επίπεδο με αποτέλεσμα να θίγεται η κατανάλωση, οι επενδύσεις και η επιχειρηματικότητα.

Γράφημα 9 : Η καμπύλη Laffer⁴⁵⁷

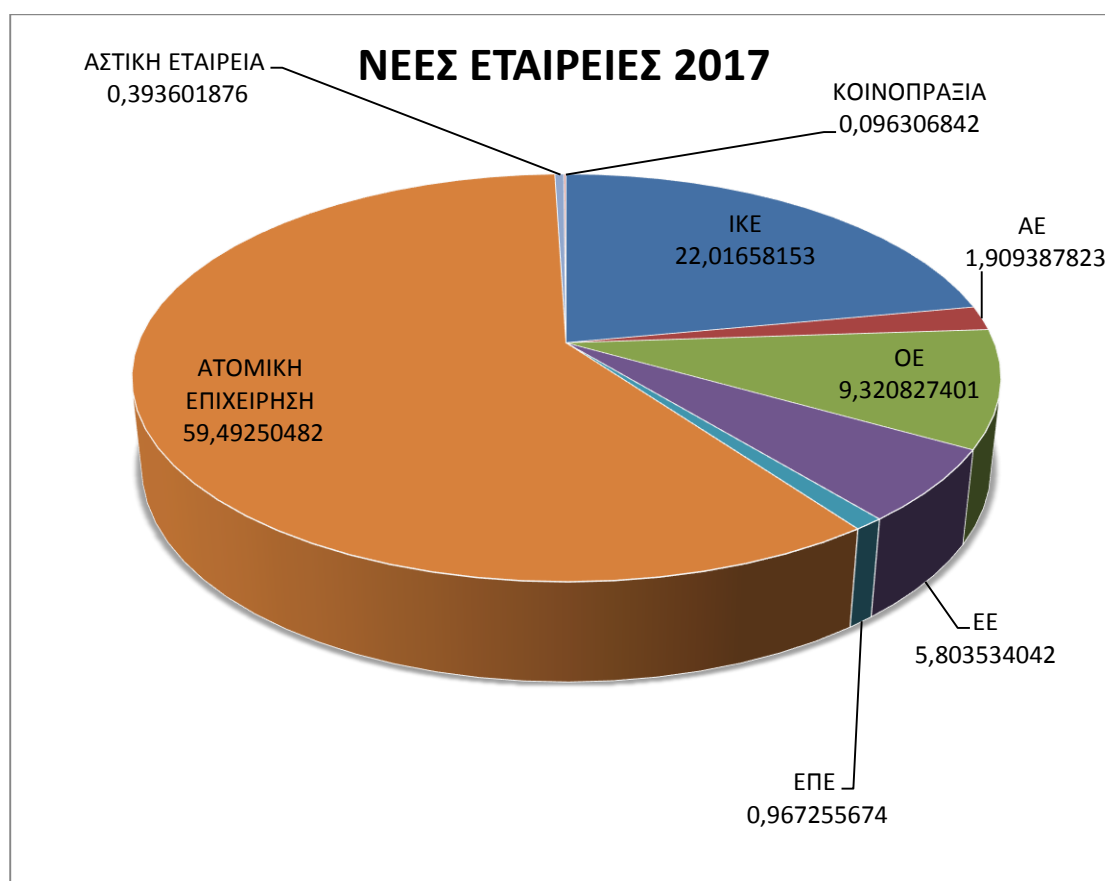
⁴⁵⁵ <http://www.kathimerini.gr/911047/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/meiwsh-esodwn-sto-tetramhno-para-thn-ay3hsh-emma-sw-n-forwn>

⁴⁵⁶ http://www.euro2day.gr/specials/dr_money/article/599667/h-kampylh-toy-laffer-kai-h-ellada.html

⁴⁵⁷ <http://www.candianews.gr/2015/09/02/posotiki-analisi-i-forologia-stin-ellada/>

Δεν μπορεί να παραβλέψει κανείς ότι έχουν γίνει σημαντικά βήματα για την τόνωση της επιχειρηματικότητας και σ' αυτά συμπεριλαμβάνεται και η εισαγωγή της νέας εταιρικής μορφής της ΙΚΕ. Καθίσταται σαφές ότι τα επενδυτικά προγράμματα που εκπονούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, παρέχουν σημαντικές ευκαιρίες στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Στην Ελλάδα πρέπει να αντιμετωπίσουμε το φαινόμενο της χαμηλής απορρόφησης των κονδυλίων για τις επιχειρήσεις γεγονός που οφείλεται κυρίως στην γραφειοκρατία και στις πολύπλοκες διαδικασίες χορήγησης.

Μετά την εισαγωγή της νέας εταιρικής μορφής πολλοί νέοι επιχειρηματίες επιλέγουν την ΙΚΕ. Αυτό εμφανίζεται στα στοιχεία που δημοσιεύει το ΓΕΜΗ. Η μεγάλη πλειονότητα επιλέγει την ατομική επιχείρηση λόγω μηδενικού κόστους, η οποία όμως προσφέρει περιορισμένες επιχειρηματικές δυνατότητες, οι οποίες αναλύθηκαν ανωτέρω στην συγκριτική ανάλυση μεταξύ της ΙΚΕ και της ατομικής επιχείρησης.

Γράφημα 10:Μορφές νέων εταιρειών 2017⁴⁵⁸

⁴⁵⁸ <http://backoffice.businessportal.gr/stats/publicity/openings>

Η ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την μικρομεσαία επιχείρηση αφού αυτή αποτελεί την ραχοκοκαλιά της ελληνικής επιχειρηματικότητας. Από την παρούσα ανάλυση καθίσταται σαφές ότι η νέα εταιρική μορφή της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας ταιριάζει περισσότερο στα χαρακτηριστικά των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Ο Ν 4072/2012 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει διαμορφώνει την νέα εταιρική μορφή με βασικό στόχο την διευκόλυνση της επιχειρηματικότητας. Η ΙΚΕ αποτελεί την σύγχρονη και ευέλικτη εταιρική μορφή, που δύναται να ανταποκριθεί στις ανάγκες του Ελληνικού επιχειρηματικού γίγνεσθαι. Από την συγκριτική ανάλυση με τις λοιπές εταιρικές μορφές καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι είναι ο ιδανικός εταιρικός τύπος για την πλειοψηφία των Ελληνικών Επιχειρήσεων. Αυτό οφείλεται στα πλεονεκτήματα που συγκεντρώνει τα οποία αναλύθηκαν στο αντίστοιχο κεφάλαιο. Είναι η εταιρική μορφή που διακρίνεται για την ευελιξία και την απλότητα, χαρακτηριστικά απαραίτητα για την επιβίωση μιας εταιρείας εν μέσω οικονομικής κρίσης. Αποτελεί την εταιρική μορφή που ταιριάζει στους τομείς, όπου η χώρα μπορεί να επιδείξει στρατηγικό πλεονέκτημα και να παρουσιάσει υψηλή προσαρμοστικότητα στις ραγδαία μεταβαλλόμενες συνθήκες ενός άκρως ανταγωνιστικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Είναι η εταιρική δομή που έλειπε από την ελληνική έννομη τάξη συγκεντρώνοντας στοιχεία τόσο από τις προσωπικές εταιρείες αλλά και τις κεφαλαιουχικές εταιρείες, σχεδιασμένη να συσταθεί και να λειτουργήσει με το ελάχιστο δυνατό κόστος. Οι εταίροι της ΙΚΕ μπορούν να επιλέξουν ένα ακραιφνώς κεφαλαιουχικό σχήμα με μόνο κεφαλαιακές εισφορές ή να διαμορφώσουν ένα σύστημα με έντονο το προσωπικό στοιχείο, παρέχοντας προσωπική εργασία και αναλαμβάνοντας ευθύνη για τα χρέη. Έτσι με τις κατάλληλες καταστατικές προβλέψεις μπορούν να δημιουργήσουν μια εταιρεία, που να ομοιάζει είτε με ΕΠΕ είτε με μια προσωπική εταιρεία, αν υπάρχει καταστατική πρόβλεψη για εγγυητικές εισφορές, είτε ακόμη και με ΑΕ. Αναμφισβήτητα η ΙΚΕ αποτελεί το όχημα που παρέχει στην ελληνική μικρομεσαία επιχείρηση τα εχέγγυα να διαχειριστεί την οικονομική κρίση και να ατενίσει με αισιοδοξία το μέλλον.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αλεξανδρίδου Ελίζα, Δίκαιο Εμπορικών εταιριών, Κεφαλαιουχικές εταιρίες Β Έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2016

Αλεξανδρίδου Ελίζα, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών-Προσωπικές και Κεφαλαιουχικές Εταιρίες, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012

Αντωνόπουλος Βασίλης Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρεία(ΙΚΕ) Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν. 4072/2012, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2014

Βαρθακοκοίλης Βασίλειος, Κώδικας πολιτικής Δικονομίας, ερμηνευτική-Νομολογιακή Ανάλυση(κατ' άρθρο) Τόμος Α, Αθήνα 1996

Βαθρακοκοίλης Βασίλειος, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ερμηνευτική-Νομολογιακή Ανάλυση (κατ' άρθρο) Τόμος Ε', Αθήνα 1997

Γεωργιάδης Απόστολος.- Σταθόπουλος Μιχάλης, Αστικός Κώδιξ, Γενικά Αρχαί, Τόμος Ι, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήναι 1978

Γιοβαννόπουλος Ρήγας, Ελαττωματικές αποφάσεις γ.σ α.ε,τόμος Ι, Όψεις της ακυρωσίας, Νομική Βιβλιοθήκη Αθήνα 2012

Δόκα Μαρία, Η απαλλαγή των μελών διοίκησης των κεφαλαιουχικών εταιριών από την ευθύνη τους, Π.Ν. Σάκκουλας Αθήνα 2012.

Ελευθεριάδης Νικόλαος, Η προστασία των εταιρικών δανειστών κεφαλαιουχικής εταιρείας ως πρόβλημα ευθύνης των εταιρών, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 2012.

Η Δημοσιονομική Μεταρρύθμιση στην Ελλάδα, ΙΘ' Επιστημονικό Συμπόσιο του Πανεπιστημίου Πειραιώς, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2016, Καλωσόρισμα Σινανιώτη Μαρούδη Αριστέα

Λεοντάρης Μιλτιάδης, Προσωπικές εταιρίες-ΕΠΕ-ΙΚΕ-Κοινοπραξίες, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2013

Λιακόπουλος Θανάσης, Γενικό Εμπορικό Δίκαιο, Γ' Έκδοση, Εκδόσεις Δίκαιο και Οικονομία, Π.Ν Σάκκουλας, Αθήνα 1998

Μάρκου Ι.Π, Δίκαιο της Επιταγής, Κατ' άρθρο ερμηνεία-νομολογία Ν 5960/1933, Γ' έκδοση, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, Δίκαιο και Οικονομία, Αθήνα 2002

Παπανικολάου Παναγιώτης, Δικαιοπραξίες αντίθετες στα χρηστά ήθη, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 2012

Περάκης Ευάγγελος, Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρίας, Τόμος 1^{ος}, Γ' Έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2010

Περάκης Ευάγγελος, Πτωχευτικό Δίκαιο, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2010

Περάκης Ευάγγελος, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία Η νέα εταιρική μορφή, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013

Ρόκας Ι., Εταιρίες, Εισαγωγή στο δίκαιο των εταιριών του εμπορικού δικαίου, 4^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2011

Ρόκας Νικόλαος, Εμπορικές εταιρίες 7^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012

Ρόκας Νικόλαος, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012

Σαμπράκος Ευάγγελος, Ο Τομέας των μεταφορών και οι Συνδυασμένες μεταφορές, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα 2009

Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εταιρίες, Νομική Βιβλιοθήκη 3^η έκδοση, Αθήνα 2012

Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, Το νέο Δίκαιο ΙΚΕ&ΕΠΕ ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015

Σταθόπουλος Μιχάλης. εις Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, Αστικός Κώδιξ, Κατ' άρθρο ερμηνεία, Τόμος IV, Ειδικό Ενοχικό, Εκδόσεις Αφοί Π. Σάκκουλα, Αθήνα 1982

Τέλλης Νικόλαος, ΔικΕΠΕ, 1994, υπό 26, σελ. 20

Τότσης Χρήστος, Κώδικας Διοικητικών και Ποινικών Κυρώσεων-Φορολογικό Ποινολόγιο, Εκδόσεις Πάμισος Αθήνα 2011.

Τριανταφυλλάκης Γεώργιος, Το κεφάλαιο και οι μεταβολές του στην Α.Ε, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012

Ψυχομάνης Σπυρίδων, Δίκαιο Εμπορικών εταιριών, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα Θεσσαλονίκη, Αθήνα 2013

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Gowers Principles of Modern Company Law, Fourth Edition, L.C.B. Gower, Stevens, London 1979.

ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΝΟΜΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Αποστολόπουλος, Η εφαρμογή του κανόνα επιχειρηματικής κρίσης στην ΙΚΕ, ΣΕΕ 2013, σελ. 337

Γιοβαννόπουλος Ρήγας, ΣΕΕ 2013, σελ. 119

Κουράκης Ευάγγελος, ΣΕΕ 2013, σελ. 385

Παπαδημόπουλος Ιωάννης, Πρόταση για μια μεταρρύθμιση του δικαίου της επε, ΔΕΕ 2008,782

Περάκης Ευάγγελος, Από 1 ευρώ στο 0: Σκέψεις για το μηδενικό κεφάλαιο της ΙΚΕ (N 4155/2013) εις ΔΕΕ 2013,746-747

Σινανιώτη - Μαρούδη, Η Ευρωπαϊκή Ιδιωτική Εταιρεία (Societas Privata Europaea): Δικαιοπολιτική και Νομοθετική Προσέγγιση, ΝοΒ 2011, 1465επ.

Σωτηρόπουλος Γεώργιος, Μελέτη για την Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία ΕΠΙΣΚΕΜΠΔ 2012,1

Σωτηρόπουλος Γεώργιος, Θέματα διαχείρισης και εκπροσώπησης της ομόρρυθμης και ετερόρρυθμης εταιρείας-Συγχρόνως σκέψεις σε ορισμένα θεμελιώδη ζητήματα του δικαίου των προσωπικών εταιρειών μετά το Ν 4072/2012, ΔΕΕ 2013, 196 επ.

ΑΡΘΡΑ-ΠΗΓΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

<http://www.eea.gr/gr/el/content/ti-einai-kai-pos-leitoyrgei>

<http://foroline.gr/archives/8238>, Η φορολογία για τις δηλώσεις του 2017

<https://www.taxexperts.gr/oi-veoi-φορολογικοι-συντελεστες>

<http://www.euro2day.gr/news/economy/article/1514107/se-ae-kai-ike-strefetai-h-epiheirhmatikothta.html>

<http://www.sev.org.gr/o-sev/protovoulies-kai-symvoulia/elliniko-symvoulia-etairikis-diakyvernisis-esed/>

http://www.dianeosis.org/2016/04/pos_ftasame_sta_mnimonia/

Βλ. EEAG Report, 2015, Table 1.2

http://www.express.gr/news/ellada/78069oz_2008022578069.php3

<http://www.imf.org/external/ns/search.aspx?NewQuery=world+economic+outlook+2015&submit=>

<http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

<http://www.imegsevee.gr/arhthrografia/221-orismos>

Σύσταση 2003/361/EK/01.01.2005 EE L 124 thw 20.05.2003

<http://www.imegsevee.gr/ereunes-gnwmis/1141-ereunaf2017>

<http://backoffice.businessportal.gr/stats/publicity/closings>

<http://www.cnn.gr/oikonomia/story/55801/xepernoyn-tis-17-000-oi-ellinikes-epixeiriseis-me-edra-voylgaria?v5>

<https://newreport.gr/oikonomia/61654/17-000-ellinikes-epicheiriseis-sti-voulgaria/>

<https://www.espa.gr/el/Pages/staticESPA2014-2020.aspx>

<http://www.etean.gr/PublicPages/Identity.aspx>

<http://www.etean.gr/PublicPages/Program1.aspx>

<http://www.etean.gr/PublicPages/Program2.aspx>

<http://www.etean.gr/PublicPages/Program3.aspx>

<http://www.etean.gr/PublicPages/Program6.aspx>

http://sofiafinance.bg/index.php?option=com_content&view=article&id=20&Itemid=23&lang=gr

<http://www.kathimerini.gr/911047/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/meiwsh-esodwn-sto-tetramhno-para-thn-ay3hsh-emmaeswn-forwn>

http://www.euro2day.gr/specials/dr_money/article/599667/h-kampylh-toy-laffer-kai-h-ellada.html

<http://www.candianews.gr/2015/09/02/posotiki-analisi-i-forologia-stin-ellada/>

ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΕφΑθ 2406/2011

ΑΠ Ολ 5/1996 ΔΕΕ 1996

ΕφΑθ 6934/1990 ΕλλΔνη 31,1518

ΕφΘρακ 290/2001, ΔΕΕ 2002, σελ. 23.

ΠολΠρΑθ 4555/1995 ΕΕμπΔ 1995,490

ΕφΘεσ 1188/1995 ΔΕΕ 1996, 373

ΑΠ 1483/2010, ΔΕΕ 2011

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΕΣ

ΠΟΛ. 1013(ΦΕΚ Β' 32/14.1.2014 σε συνδυασμό με ΠΟΛ. 1030/23.1.2015

ΠΟΛ. 1081/17.4.2013 του ΓΓΔΕ

Εγκύκλιος Κ1-1084/24/5/2012.

Οδηγία 2009/101/ΕΚ.